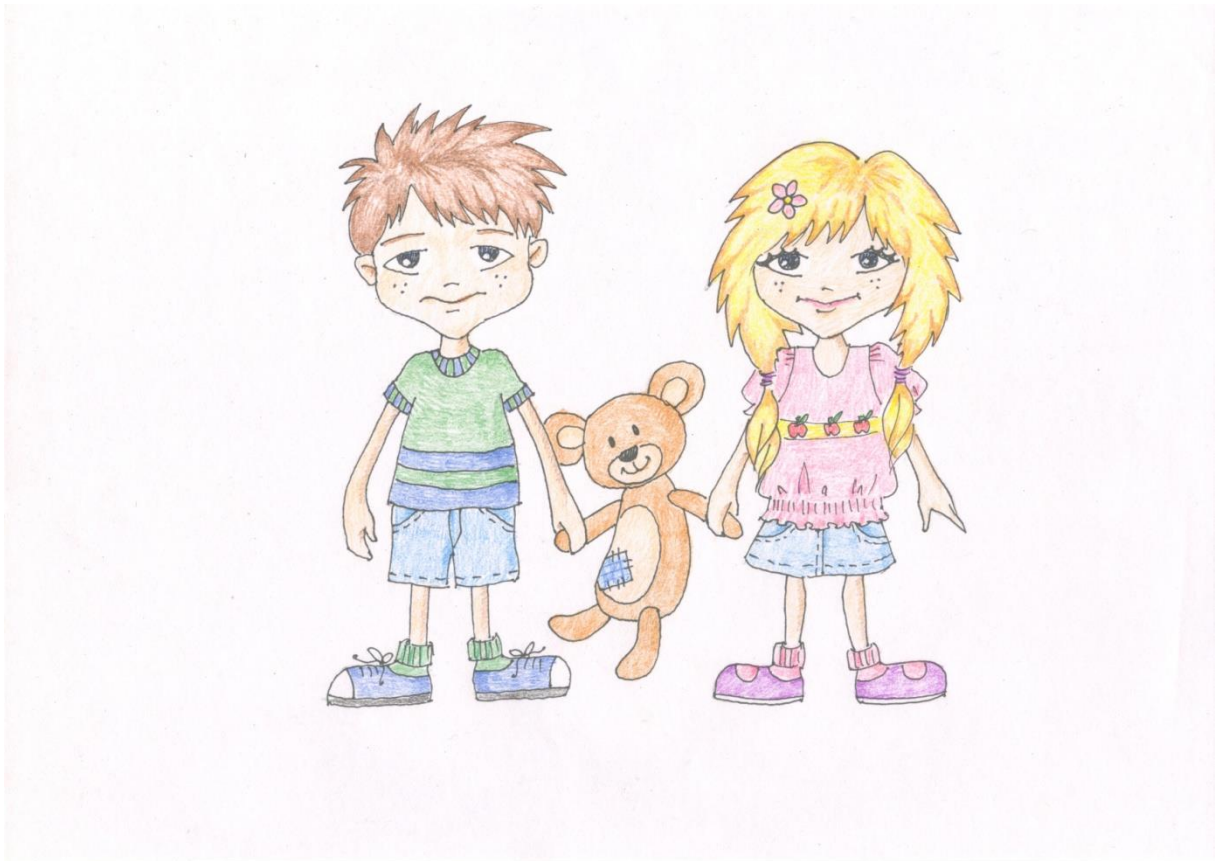

SÜMEGCSEHI LURKÓ

ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

*" Szeresd a gyermeket, a gyermek gyenge tő
Friss fakadó rügyet szelíden rengető.
Ha ápolója nincs, elcsenevész, lehull
Mindig vigyázz reá, állj mellé támaszul."*

(Pósa Lajos)

2023

**Készítette a Sümegecsehi Lurkó Óvoda nevelőtestülete.
Sümegecsehi, Kossuth utca 1.
OM szám: 202425
Hatályos: 2023. szeptember 01-től
Iktatószám: .../2023**

Sümegecsehi Lurkó Óvoda jellemző adatai

Hivatalos elnevezése:	Sümegecsehi Lurkó Óvoda
Címe:	8357 Sümegecsehi, Kossuth u. 1.
Telefonszáma:	06-83-709-008
Intézmény alapítója:	Községi Közös Tanács
Alapítás dátuma:	1976
Intézmény fenntartója:	Sümegecsehi Község Önkormányzata
Címe:	8357 Sümegecsehi, Petőfi u. 1.
Telefon:	06-83-374-501
Óvodai csoportszám:	2
Csoport szervezés:	Részben osztott csoportok
SNI ellátás	Mindkét csoportban megvalósul, ha van SNI-s gyermek
Maximális férőhelyek száma:	Süni csoport: 25 fő Maci csoport: 25 fő
Óvodaigazgató:	Pap Jánosné
Címe:	8357 Sümegecsehi, Kossuth u. 27.
Telefon:	06-30-4859426
OM azonosító szám:	202425
Szakágazati szám:	851020

Kormányzati funkciósám, kormányzati funkció megnevezése:

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai 4 096015 Gyermekeképzés köznevelési intézményben 5
104037 Intézményen kívüli gyermeképzés

Az alaptevékenységet a költségvetési szerv Sümegecsehi Község Önkormányzatának (8357 Sümegecsehi, Petőfi utca 1.) Döbröce Község Önkormányzatával (8357 Döbröce, Rákóczi Ferenc utca 2.), valamint Nagygörbő Község Önkormányzatával (8356 Nagygörbő, Petőfi Sándor utca 43.) megkötött feladat-ellátási megállapodások alapján Döbröce és Nagygörbő község vonatkozásában is ellátja.

Intézményünk bemutatása:

Sümegecsehi Zala megye kistéleplülései közé tartozik. Lakosainak száma 665 fő. A településen 1976 óta működik óvoda.

Tárgyi, személyi feltételek

Az óvoda egy csoportszobával rendelkezett, amely két részre tagolódott. Az egyik része az étkező helyiség, mely egyben a foglalkoztató hely is. A csoportszoba nagyobb területét a játszó rész foglalta el, itt biztosítjuk mind a mai napig a szerepjátékhoz szükséges helyet és eszközöket. A csoportszoba mellett található egy öltöző, mosdó, Wc helyiség.

Az épület berendezését úgy alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, feleljen meg testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, tegye lehetővé mozgás-, és játéki igényük kielégítését, a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel vegye körül. Az óvoda épületéhez tartozik az óvoda udvara, melyet évről-évre kiegészítünk, felújítunk és szépítünk. 1977-1993-ig az iskola mellett, de önálló intézményként működött az óvoda. 1993-ban változás állt be Sümegecsehi oktatási intézményeiben. Az addig önálló intézményként működő óvoda részévé vált az általános iskolának, és ettől kezdve többcélú intézményként működött tovább. Az óvodában dolgozókat mind a mai napig egy cél vezérli: szeretetteljes, családi légkörben nevelődjenek a gyermekek, és megkapják azt a fejlesztést, amely lehetővé teszi számukra az életkoruknak megfelelő fejlődést. Gondoskodunk arról, hogy a gyermeki közösség az állandó egéssznapos együttlét során felszabadult, jó érzéssel tevékenykedjen, kiemelve a játékot, mint a legfontosabb tevékenységformát. Az óvoda működésének 36 éve alatt sokat változott az óvoda. Bár az épülete ugyanaz maradt, de sokat modernizálódott. 1999-ben az óvoda teljes bútorzatát (székek és asztalok kivételével) kicserélték, nagyon sok fejlesztő játék beszerzésére nyílt lehetőség. A gyermekeknek sokféle lehetőséget biztosítunk a szerepjátékokra, hiszen a csoportszobában külön kuckókat alakítottunk ki (fodrász, konyha, babaszoba, boltos, orvosos sarok). 2002-ben az asztalokat, székeket is kicseréltük. Mindez lehetővé tette, hogy a felújított óvodába szívesen járnak a gyermekek. A vegyes csoport adta lehetőségeket kihasználva szeretetteljes légkörben neveljük a gyermekeket. Számos lehetőséget biztosítunk nekik az ismeretszerzésre, sok tevékenységforma közül választhatnak.

Az óvodába már 20 éve, hetente egy alkalommal szakképzett logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel. Ennek köszönhetően a gyermekek többnyire tiszta beszéddel kerülnek be az iskolába, amely megkönnyíti iskolai tanulmányaikat.

2000-ben elvégeztem a Nyelv-és beszédfejlesztő pedagógus szakot, mely lehetővé tette a tudatosabb fejlesztő munkát.

Szoros kapcsolatot alakítottunk ki a családokkal, az iskolával. Együttműködésünk legfontosabb alapeleme a jó partner- kapcsolat. Mindent megteszünk azért, hogy a gyermekek örömmel, és felkészülten várják az iskolát.

Az óvodában tudatos fejlesztő munka folyik, amelynek célja, hogy a gyermekek az iskolába lépéshez szükséges ismereteket megszerezzék, és az iskolába lépve képességeikhez mérten jól megállják a helyüket.

2005-ben annyira megnövekedett az óvodások létszáma, hogy az egy csoport helyett két csoportra bővültünk. Az új csoportba (Süni csoport) kerültek a kis-középső csoportosok, míg a régebbi csoportba (Maci csoport) középső és nagycsoportosok kerültek. Nagy figyelemmel alakítottuk ki az új óvodai csoportot a kultúrház felső szintjén, melyet igyekeztünk az oda járó gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítani.

2008-ban az iskola teljes felújítása mellett lehetőségünk nyílt a régi óvodai csoport teljes felújítására, így modernebb környezetben foglalkozhattunk a gyermekekkel.

2009-ben a szülők részéről igény mutatkozott a bölcsődei ellátásra, így a kis-középső csoportot átalakítottuk egységes óvoda-bölcsődei csoporttá.

2009-ben a TÁMOP 3.1.4-08/2 pályázat segítségével lehetőségünk nyílt a kompetencia alapú óvodai program bevezetésére, melyet a Maci csoportban valósítottunk meg, majd a 2010/2011 –es tanévtől a Süni csoportban is bevezettük. A kompetencia alapú óvodai programot 2016. augusztus 31-ig tartottuk fenn intézményünkbe, majd utána részelemeit emeltük be Pedagógiai programunkba.

2010-ben elkészült intézményünk új EU szabványnak is megfelelő játszótere, mely sok mozgásfejlesztő lehetőséget biztosít a gyermekeknek.

2010. december 2-től részt veszünk a TÁMOP 3.1.7-11/2-2011-0132 azonosítási számú Kompetencia alapú nevelési, oktatási programban, melynek keretében referencia intézménnyé válásunk elkezdődött, előminősítésünk megtörtént. Ennek keretében hospitálást, mentorálást, szakmai konzultációt, szakmai anyagok bemutatását, intézménylátogatást biztosítunk az átvevő intézmények számára és az átadó intézményben.

Jelenleg 50 gyermek jár a két csoportunkba, ennek 50%-a hátrányos helyzetű gyermek. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 5, ami a gyermekek 10%-a.

2011-ben referencia intézménnyé váltunk a Fazekas József Általános Iskolával együtt, ahol két jó gyakorlatunkat, a *Lurkó Iskolaelőkészítő Programot*, és a *Közösen Könnyebb óvoda-iskola átmenetet segítő programot*, mint jól bevált gyakorlatot népszerűsítjük.

2013. január 1-től külön váltunk a Fazekas József általános Iskolától, és Sümegecehi Lurkó Óvoda, Egységes Óvoda – Bölcsőde néven működünk tovább.

2015. augusztus 26-án minősítették a Lurkó iskolaelőkészítő Programot. Referencia intézménnyé váltunk a feltételeket teljesítettük.

2016. augusztus 31-én megszűnt az egységes óvoda –bölcsődei elhelyezés, és a Süni csoport is óvodai csoporttá vált, ahová a kis-középső csoportos gyermekek járnak. Új nevünk: Sümegecehi Lurkó Óvoda lett.

2017 októberében elnyertük a Zöld Óvoda címet, mely elismerése annak a természetvédő, környezettudatos magatartásra nevelő tevékenységünknek, melyet az óvodánkban végzünk. Tevékenységeink során megvalósítjuk a programhoz készített éves tervet, ÖKO programot, mely segíti a gyermekek környezettudatos szemléletének formálását.

2018 júliusában, elnyertük a Boldog Óvoda címet is, mely során hisszük és valljuk Bagdi Bella gondolatait: „Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játéka, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet.” 2018 szeptemberétől a Maci csoportban valósítjuk meg.

2017-2018-as nevelési évben eredményesen megvalósítottuk a Madárbarát programot, mely szorosan kapcsolódik a külső világ hatékony megismerése programunkhoz.

2018/2019-es nevelési évtől a Maci csoportban megvalósítjuk a Mesés drámajátékok, Mesés matematika foglalkozásokat.

2019/2021 –as nevelési évben részt vettünk a Biztonságos Óvoda pályázaton, melynek foglalkozásait megvalósítjuk az Óvodában.

2020/2021-es nevelési évtől megvalósítjuk a Maci csoportban a Mesés testnevelés foglalkozásokat, bevezetjük a mesés jóga foglalkozásokat, és nagy hangsúlyt fektetünk az érzelmi intelligencia fejlesztésére.

2021/2022-es nevelési évtől Mesés jóga foglalkozásokat tartunk, heti rendszerességgel.

2021/2022 megjelent a új játékok, új ötletek egyéni, kiscsoportos fejlesztési gyűjteményünk őszi-téli kötetei, melyek elősegítik a tudatos egyéni, kiscsoportos, csoportos fejlesztéseket.

2022 január: Másodszor is elnyertük a Zöld Óvoda címet.

2023/2024 –es nevelési év, elkezdtük a Zenés ötletelő program megvalósítását, és bevezettük a középső csoportosoknak készült Kis Lurkó program megvalósítását.

2024/2025-ös nevelési év: Montessori pedagógiai elvek megismerése, alkalmazása a csoportokban, Zöld Óvoda címet harmadszor is megpályáztuk.

Tartalomjegyzék

I.	Óvodai nevelés célja	6
	1. Óvodai gyermekképzés	
	2. Óvodánk arculata, óvodakép	
	3. Óvodai nevelésünk három kiemelt területe	
	4. Óvodai nevelésünk fő elvei	
II.	Nevelés-gondozás feladatai a személyiségfejlesztés területén	8
	Óvodai nevelés alapelvei, feladatai	
	Alapelveink:	
	1. Nevelési céljaink	
	2. Értékközvetítésünk céljai	
	Feladataink:	
	1. Egészséges életmód kialakítása	
	2. Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása	
	3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása	
	4. Gyermekvédelem	
	5. Óvodai nevelésünk rendszere	
III.	Nevelésünk átfogó rendszere	12
	Óvodai élet megszervezésének elvei	
	1. személyi feltételek	
	2. tárgyi feltételek	
	3. óvodai élet megszervezése	
	a. óvodai élet dokumentumai	
	b. hetirend	
	c. napirend	
IV.	Óvodai nevelés területei	17
	1. Óvodai gondozás, egészséges életmódra nevelés	
	2. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	
	3. Hagyományok, ünnepek	
	4. Egyéni bánásmód	
	5. Inkluzív pedagógia, integráció, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	
	6. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése	
V.	Fejlődés jellemzői óvodáskor végére	35
	1. testi fejlettség szintje	
	2. lelki fejlettség szintje	
	3. érzelmi (szociális) fejlettség szintje	
	4. iskolaérettségi vizsgálat	
	5. a gyermekek egyéni fejlesztése, mérési értékelési rendszere	
	6. Iskola-előkészítés az óvodában	
	7. Speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdetre felkészítő foglalkozások meghatározása	
VI.	Tevékenységformák	42
	Óvodai élet tevékenységformái	
	1. Játék	
	2. Munka jellegű tevékenységek	
	3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	

VII. Óvodai fejlesztés tartalmi eszközei	47
1. Néphagyományőrzés	
2. Anyanyelvi nevelés	
3. Verselés, mesélés	
4. Külső világ tevékeny megismerése	
5. Matematikai nevelés	
6. Rajz, mintázás, kézimunka	
7. Mindennapos mozgás	
8. Ének, zene, népi játék, tánc	
9. Lurkó Iskolaelőkészítő Program	
VIII. Kapcsolatok más nevelési színterekkel	63
1. Család és az óvoda kapcsolata	
2. Iskola és az óvoda kapcsolata	
3. A fenntartó és az óvoda kapcsolata	
4. Szakszolgálatok és az óvoda kapcsolata	
5. Közművelődési intézmények és az óvoda kapcsolata	
6. Más oktatási intézményekkel és Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaszentgróti Tankerülettel való kapcsolattartás	
IX. A programunk ellenőrzésének, elemzésének, bevalásának vizsgálati módszere	6
X. Referencia intézményi szolgáltatásaink	67
Továbbképzéseken való részvétel	70
Felhasznált irodalom	71
Záró rendelkezések	72
XI. Egészségfejlesztési Program	73

Nevelés célja

b. Óvodai nevelés célja

1. Óvodai gyermekképünk

A gyermek önálló, fejlődő személyiség, egyszeri, egyedi, és megismételhetetlen. Szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Harmonikus, töretlen fejlődéséhez a családdal teljes összhangban lévő, személyre szabott, szeretetteljes, minden részletre odafigyelő, komplex nevelés illeti meg az óvodában.

Óvodánk gyermekközpontú, befogadó, amely a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, amely megértő és nem bíraskodó, együtt érző, szerető figyelemmel fordul a gyermekekhez, úgy hogy az emberi jogokat, és a gyermeket megillető jogokat tiszteletben tartja. Nálunk a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet megbecsülés és bizalom övezi.

Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységeink a teljes nevelési időben valósulnak meg.

Szeretnénk olyan egészségesen fejlődő óvodásokat nevelni, akiket jó közérzet, egészséges testi állapot, állandó kíváncsiság jellemez az öt körülvevő világ iránt. Az ilyen óvodás egész nap játszik, kérdez, figyel, és új ismereteket szerez, így mindent elsajátít, ami életkorának, egyéni fejlődésének megfelelően szükséges.

Fő célunk, hogy a családok nevelésével összehangoltan a gyermekeket sokoldalúan fejlesszük, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, és az egyénenként változó testi és lelki szükségleteket. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú, szeretetteljes nevelésben részesüljön, s a meglévő hátrányai csökkenjenek. Ennek szem előtt tartásával neveljük a gyermekeket.

Törekszünk arra, hogy a szülő minden tekintetben partnerünk legyen, nyomon követhesse gyermeke fejlődését, kérdéseire választ, problémáira segítséget kapjon.

Környezetünket, nevelésünk módszereit életszerűség, és rugalmasság jellemzi, mely a lehető legközelebb áll a családi értékrendhez, pozitív, megerősítő és az egyénet tiszteletben tartó nevelés értékeihez.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások - beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is - együttesen határozzák meg. Biztosítjuk minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüljük a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítjük a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

2. Óvodánk arculata, óvodakép

Óvodánk az első közösségi nevelést nyújtó intézmény, amely gyermekközpontú nevelést folytat, amely a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik. Megértő és nem bíraskodó, együtt érző, szerető figyelemmel fordul a gyermekekhez.

A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Ezért az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik évétől az iskolába lépésig. Óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.

Olyan óvodaként kívánunk működni, ahol minden gyermek esélyt kap személyiségének kibontakoztatására, elősegíti az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. A cél, hogy önmagához képest fejlődjön.

Célunk olyan gyermekeket nevelni, akik ismerik és szeretik a természetet, fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépsége iránt.

Nevelőtestületünk magas szintű együttműködéssel, problémamegoldó készséggel a családi nevelést kiegészítve – közös erőfeszítéssel- arra törekszik, hogy megvalósuljanak pedagógiai programunk koncepciói. Pedagógusaink olyan továbbképzéseken vesznek részt, amely e célok megvalósítását szolgálják.

Megragadunk minden lehetőséget a hátrányos helyzetű gyerekek szociokulturális hátrányainak csökkentésére, és a tehetséges gyermekek fejlesztésére és a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálására. Gyermekvédelmi feladataink megoldására fokozott figyelmet fordítunk.

Céljaink megvalósításához az alábbi alapelveket tartjuk meghatározónak:

- Életszerűség,
- Természetesség,
- Élményszerűség,
- Cselekvés,
- Szabad kifejezés.
- Konstruktív együttműködés
- Játékosság.

3. Óvodai nevelésünk három kiemelkedő területre épül:

a., *Néphagyományörzés az óvodában*

A jeles napokhoz kapcsolódó szokásokat megismertetjük a gyermekekkel, beépítjük az óvodai élet mindennapjaiba. Megismertetjük a gyermekeket a faluban még élő néphagyományokkal:

Szüreti szokások, Advent, Mikulásjárás, Lucázás, Regöls, Betlehemezés, Farsang, Húsvét, Pünkösödés, Lakodalmas.

Természetes anyagok felhasználásával barkácsolunk, népi gyermekjátékszereket készítünk. Megismertetjük a gyermekeket népi gyermekjátékokkal, népi kismesterségekkel.

b., *Egészséges életmódra nevelés*

Óvodánk szokásrendjét úgy alakítottuk ki, hogy a lehető legrugalmasabban igazodjék a gyermekek életkori sajátosságaihoz. A gyermekek megfelelő életmódjának biztosítását a helyes életritmus, testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés optimális, életkoruknak megfelelő szervezésével tesszük lehetővé. Megvalósítjuk az „Együnk gyümölcsöt minden nap!” programot, Biztonságos Óvoda pályázat foglalkozásait, Bozsik programot.

c., *A környezet megismerésére nevelés*

Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetünk növény- és állatvilágát. A gyermekek olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz nélkülözhetetlenek. Alakuljon ki a gyermekeknek a környezethez való érzelmi kötődése.

Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek maguk fedezzék fel a körülöttük lévő világot, így talán jobban is vigyáznak majd rá. A környezet megismerése mellett nagy figyelmet fordítunk a környezetünk védelmére.

Ennek érdekében a Játékba integrált tanulás: „Zöld hetek” Zöld szemlélet elméletben és gyakorlatban” című jó gyakorlat megvalósítását is felvállaljuk. Megvalósítjuk a Zöld Óvoda programot, ÖKO programot és a Madárbarát Óvoda tevékenységeit is.

4. Óvodai nevelésünk fő alapelvei

- A gyermekeket a harmadik életévétől az iskolába lépésig legfeljebb hét éves koráig, szakértői véleménnyel akár nyolc éves koráig, a családi neveléssel teljes összhangban azt kiegészítve neveli az óvoda. Az óvodába felvehető az a gyermek is, aki fél éven belül betölti a harmadik életévét, de csak abban az esetben, ha a körzetből már minden óvodaköteleskorú gyermek felvétele megtörtént, és még van szabad hely.
- Óvodánknek óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciója van.
- Óvodai nevelésünk gondoskodik az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes, családias óvodai légkör megteremtéséről.
- Környezetbarát, természetvédő gyermekeket nevelünk.
- Az óvoda gondoskodik arról is, hogy a gyermeki közösség állandó egész napos együttlét során felszabadult, jó érzéssel tevékenykedjen, kiemelve a játékot, mint legfontosabb tevékenységformát.

5. Közösségfejlesztés az óvodában

A közösségfejlesztés közös feladat. Az óvoda valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a gyermekek előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

Megvalósítandó közösségfejlesztési feladataink:

- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással.
- A gyermekek kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése (példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével).
- A gyermekek önállóságának, öntevékenységének fejlesztése.
- Különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes csoportokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja.
- Átgondolt játéktervvel és a tevékenység pedagógiai irányításával biztosítsák, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését.
- A sokoldalú és változatos foglalkozások (zenei, tánc, képzőművészeti, kézműves) járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A séták, a kirándulások mélyítsék el a természetszeretetet és a környezet iránti felelősséget.

II. Nevelés-gondozás feladatai a személyiségfejlesztés területén

Az óvodai nevelés alapelvei, feladatai

1. Óvodai nevelésünk általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- egészséges életmódra nevelés
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.
- érzelmi biztonságon alapuló, életkori sajátosságokat figyelembevevő, tevékenységközpontú személyiségfejlesztés.
- a múlt és jelen értékeinek közvetítése.
- az élet tiszteletére nevelés.
- a testi-lelki egészség megőrzése.
- környezettudatos magatartás, viselkedéskultúra alakítása.
- az átlagtól eltérő gyermekeknek a fejlődéshez megnyitjuk az utat.
- A máságot elfogadása, tiszteletben tartása.
- Sokoldalú képességfejlesztéssel az iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és érzelmi érettség kialakításának biztosítása.

2. Értékközvetítésünk céljai:

- Az érzelmi alapok erősítése, pozitív attitűdök kialakítása.
- Azoknak a szokásrendszereknek kialakítása, erősítése, melyek a környezetünk és az élőlények tiszteletében fejeződik ki.
- A természet és társadalmi környezet értéként való szemlélete.
- Pozitív viselkedési formák fejlesztése.

Feladataink:

1. Egészséges életmód kialakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- szívesen tartózkodjanak és tevékenykedjenek a szabadban
- tartásjavító, lúdtalp megelőző torna fontossága
- Gyermekjoga beépítése a mindennapokba.
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás biztosítása, együttműködve a konyha vezetésével
- Együnk gyümölcsöt minden nap!” program megvalósítása
- mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása
- személyi higiéné biztosítása
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése, művészetterápiás eszközök alkalmazása a cél érdekében.
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

2. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

1. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz, és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükseges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutató jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

6. Az óvodánk a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutató jóra és szépre, mindazok megbecsülésére

2018 júliusában elnyertük a Boldog Óvoda címet. Intézményünkben 2018 szeptemberétől a Maci csoportban megvalósulnak a **Boldogságórák**, mely során havi egy alkalommal foglalkozásokat tartunk a gyermekeknek. A boldogságórák alapvető célja, hogy szisztematikusan gyakorlatok alkalmazásával készségi szintűvé tesszük a pozitív orientációt. A pozitív irányultság lényege, a figyelem tudatos irányítása és koncentrációja a szervezetünkben pozitív folyamatokat elindító és pozitív érzelmeket aktiváló ingerekre, körülményekre. A pozitív orientáció az önmagunkhoz, másokhoz, a jelenünkhöz, a múltunkhoz és a jövőnkhez való pozitív viszonyulást jelenti. A pozitív pszichológia segít a gyermekeknek, hogy a lehető legtöbbet hozzák ki magukból. A program megvalósítása segíti, hogy az óvodai csoportot összetartó közösséggé formálja, erősíti a baráti és társas kapcsolatokat, pozitív hatással vannak a gyerek-szülő kapcsolatára. Igyekszünk a pozitív élmények tudatos előhívására, mely gazdagítja a gyermekek személyiségét.

Előnyei:

- fejleszti a gyermekek problémamegoldó készségét
- Szélesíti a gyermekek látókörét, gondolkodásmódját
- Testi, szellemi és társas erőforrásokra épít
- Ellensúlyozza a negatív érzelmeket
- Óvja a gyermekek mentális egészségét
- Csökkenti az agressziót a gyermekközösségekben
- Elősegíti a gyermekek fejlődését

3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

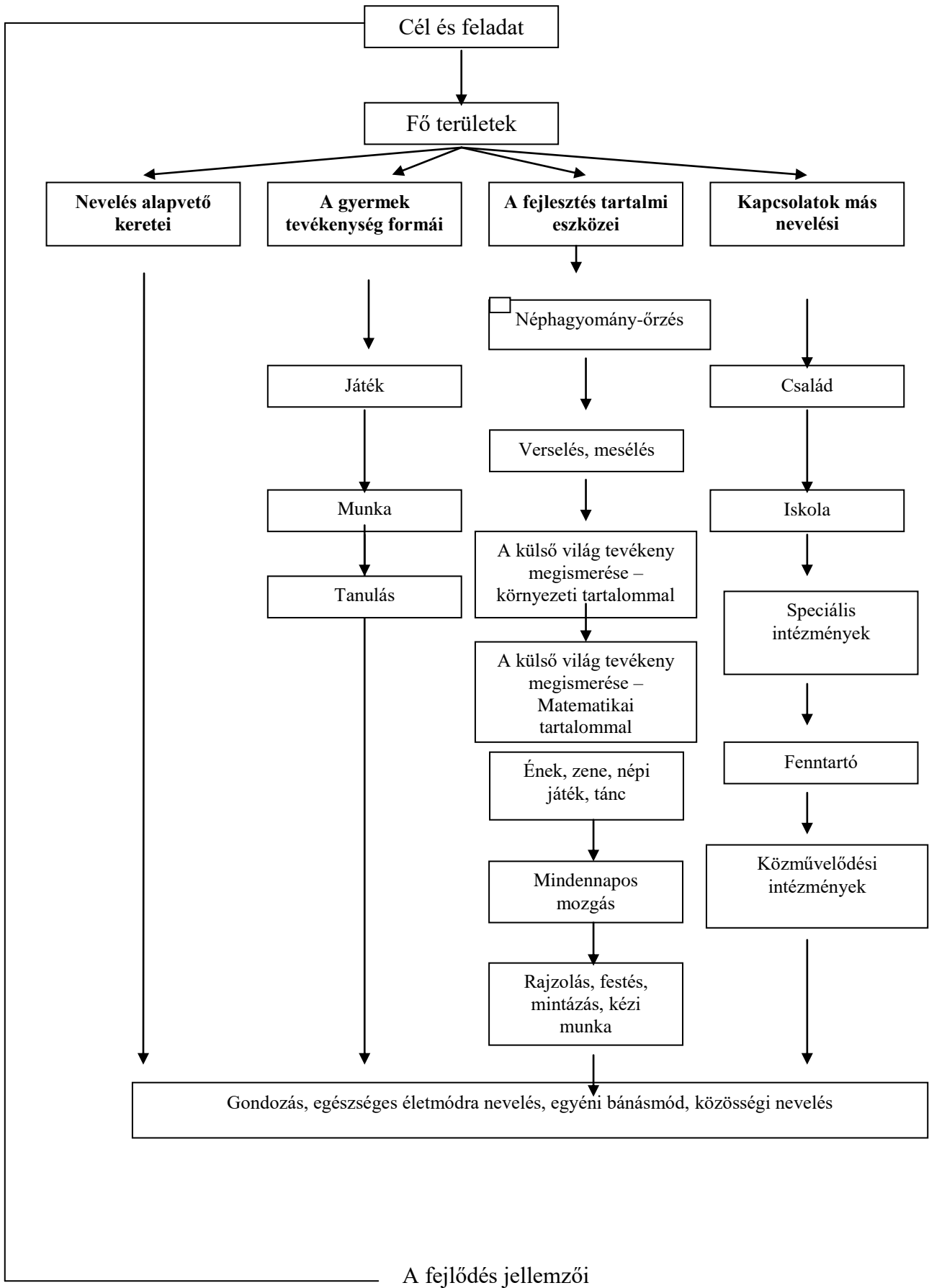
1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.”

Nagy figyelmet fordítunk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.

5. Óvodai nevelésünk rendszere

III. Nevelésünk átfogó rendszere

Óvodai élet megszervezésének elvei

1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjába a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakemberek közreműködését igényli.

Az óvodában 4 főiskolát végzett, szakképzett óvónő végzi a fejlesztő munkát. Az évek során igyekszünk folyamatosan tovább képezni magunkat. Ennek eredményeképpen az egyik óvónő elvégezte a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola Nyelv és beszédfejlesztő pedagógus szakát, az ELTE- Tanító és Óvóképző Főiskola vezető óvodapedagógus szakát, többek között a „Tanulási zavarokat előrejelző tünetek az óvodában” című továbbképzést, valamint az Óvodaigazgatói szakot. Másik óvodapedagógusunk a gyógypedagógiai asszisztensi képzésen vett részt. Folyamatosan részt veszünk továbbképzéseken, amelyekkel gyarapíthatjuk tudásunkat, és az ott szerzett gyakorlati ismereteket beépítjük az óvodai élet mindennapjaiba, kiemelve a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését. Nagy figyelmet fordítunk a belső képzésre is, hiszen nagyon fontos a továbbképzésen hallottak továbbadása.

Fő jellemzőink: nyíltság, őszinteség, olthatatlan tudásvágy kiegyensúlyozottság, belülről fakadó gyermekszeretet, jó emberismeret, empátia és tolerancia.

Munkánkat segíti két szakképzett dajka. Őket is jellemezze: gyermekszeretet, kedvesség, empátiás készség, őszinteség.

Nagy figyelmet fordítunk **pedagógusaink továbbképzésére**, hiszen a folyamatos megújulás, új ismeretek megszerzése teszi lehetővé a leghatékonyabb fejlesztő munkát. Eddigi továbbképzéseken való részvételünket a mellékletben található táblázat mutatja. Mivel anyagi lehetőségeink szűkösek, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák óvodán belül történő átadására. Ennek legfőbb formája egymás foglalkozásainak megfigyelése, munkatársi értekezletek, beszámolók.

Az elkövetkező években is fontosnak tartjuk a környékünkön szervezett továbbképzéseken való részvételt, új ismeretek nevelési elvek megismerését.

A továbbképzés költségeihez való hozzájárulás mértékét a rendelkezésre álló összeg, a továbbképzési díjak, és a jelentkezők száma alapján évente felül kell vizsgálni.

Az általunk támogatott továbbképzésben résztvevő személyekkel tanulmányi szerződést kell kötni.

Belső képzés: Nagy figyelmet fordítunk pedagógusaink folyamatos fejlesztésére, hiszen a folyamatos megújulás, új ismeretek megszerzése teszi lehetővé a leghatékonyabb fejlesztő munkát. Eddigi továbbképzéseken való részvételünket a mellékletben található táblázat mutatja. Mivel anyagi lehetőségeink szűkösek, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a különböző továbbképzéseken szerzett ismeretek és kompetenciák óvodán belül történő átadására. Ennek legfőbb formája egymás foglalkozásainak megfigyelése, munkatársi értekezletek, beszámolók.

Szakmai együttműködés: Szakmai együttműködést építettünk ki a Zalaszentgróti Napköziotthonos Óvoda-Bölcsődével, részt veszünk képzéseiken, és a nyári ügyeletet is velük együttműködve valósítjuk meg, ha igény van rá.

Fejlesztő munkánkat és az SNI ellátást segítik az utazó szakemberek, logopédus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, szurdopedagógus, akikkel hatékony együttműködést valósítunk meg.

Feladatmegosztás az intézményben:

Az intézmény élén az Óvodaigazgató áll, az óvoda törvényes működéséért ő felel. Mivel az óvoda két csoportszobával rendelkezik, ami két külön helyrajzi számon található, ezért a Süni csoport működésében Kristyánné Raffai Anita csoportvezetőnek van felelőssége. A Süni csoportban az Óvodaigazgató utasításai alapján intézkedési jogköre van.

2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Óvodánk két csoportszobával rendelkezik. A Süni csoport berendezését úgy alakítottuk ki, hogy a kis óvodások életkori sajátosságainak megfeleljen. A középső-nagycsoport két részre tagolódik. Az egyik része az étkező helyiség, mely egyben a foglalkoztató hely is. Itt tartjuk a matematikai, vizuális nevelés és írás előkészítő foglalkozásokat. A csoportszoba nagyobb területét a játszó rész foglalja el. Itt biztosítjuk a gyermekeknek a szerepjátékokhoz szükséges eszközöket és helyet. Ugyanezen a területen tartjuk a mese-vers, ének-zene, környezetismeret kezdeményezéseket is. A csoportszoba mellett található egy öltöző helyiség, mosdó, Wc helyiség.

Az óvoda épületét, kertjét, udvarát, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy az szolgálja:

- a gyermekek biztonságát, kényelmét
- feleljen meg változó testméreteinek
- biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését
- tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését
- a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára odafigyelve helyeztük el.

Óvodánk igyekszik megfelelő munkakörnyezetet biztosítani az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremt a szülők fogadására. Az óvodában a bútorok, ágyak modernnek, megfelelnek a szülők elvárásainak.

Az óvoda épületéhez tartozik az óvoda udvara, melyet évről évre kiegészítünk, szépítünk. Az udvar kialakításánál fő célunk az volt, hogy minél több játék lehetőséget biztosítsunk a gyermekek mozgási igényének kielégítésére. 2010-ben megépült az új játszóterünk. Nagyon gazdag drámapedagógiai eszközökkel, bábkészlettel, hangszerkészlettel rendelkezünk, mely elősegíti a tartalmas fejlesztő munkát. Óvodai eszközeinket folyamatosan újítjuk, a régieket lecseréljük, így modern eszközökkel felszerelt csoportszobákkal várjuk a gyermekeket.

Digitális eszközeink száma folyamatosan nő, rendszeresen alkalmazzuk azokat, alkalmazzuk a Beebot fejlesztő játékot is, több Bee-bot pályával rendelkezünk.

3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a hetirend és napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg, melyet a játékoság jellemez. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. A napirendünket folyamatosság és a rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást, nevelést segítő munkatársakkal.

Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élıszavas mese és közösségi játékelmény biztosításával.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják, melyek a következők:

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat megelőző nevelési évben járónak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola - előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltés kori nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

a. Óvodai dokumentumok

A gyermekek megismerése és fejlesztése érdekében különböző feljegyzéseket, dokumentumokat vezetünk.

- felvételi és mulasztási napló
- előjegyzési napló
- csoportnapló
- éves munkaterv, nevelési terv,
- A gyermek megfigyelését tükröző feljegyzések, személyiséglapok

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

b. Hetirend javaslat**Süni csoport:**

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Külső világ tevékeny megismerése környezeti tartalom	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Verselés – Mesélés Ének-zene, népi játék, tánc	Külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalom	Mindennapos mozgás

Maci csoport:**Középső-nagycsoport:**

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Környezet megismerésére nevelés – környezeti tartalommal	Környezet megismerésére nevelés – matematikai tartalommal	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Lurkó Iskolaelőkészítő fejlesztő foglalkozás, Kislurkó foglalkozás Mindennapos mozgás	Ének-zene, népi játék, tánc

A mesélés-verselés és a rajzolás, festés, kézi munka, ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenység a hét minden napján megjelenhet, hiszen a foglalkozások szervezését a komplexitás jellemzi. A foglalkozások témái összefüggnek, épülnek egymásra. A témákat az évszakok határozzák meg.

A kezdeményezéseket a Lurkó Pedagógiai program alapján terveztük meg, mely során hatékonyan alkalmazzuk a projekt módszert. A külső világ tevékeny megismerése tevékenységet mindig kiemelten kezeltük, hiszen ennek a témái határozzák meg a többi tevékenységterület anyagát is. A foglalkozások komplex formában, egymásra épülve valósulnak meg, a foglalkozások anyagát pedig változatosan, az érdeklődést felkeltve igyekeztünk megszervezni. A környezetismeret segítségével szeretnénk elérni, hogy a gyermekek maguk is vegyék észre a természet szépségét, sokszínűségét, változatosságát. Kirándulásainkat is azzal a céllal szerveztük meg, hogy új ismereteket szerezhessenek, és megtaníthassuk nekik, a szülők segítségével a környezet tisztaságának fontosságát. Nagy figyelmet fordítottunk a környezetünk védelmére, természetvédelemre. az év során többször feldolgozzuk ezt a témát, hiszen szeretnénk olyan gyermekeket nevelni, akik meg tanulnak vigyázni környezetükre.

A differenciált fejlesztések a foglalkozások során a gyermekek életkorának, fejlettségi szintjének figyelembe vételével valósulnak meg.

A hetirend beosztása évről évre változhat, mivel a kötött mozgás foglalkozás időpontját egyeztetni kell az iskola órarendjével.

b. **Napirend javaslat:****NAPIREND**
az őszi, téli, tavaszi időszakra

A tevékenységek			
Kezdet	Vége	Időtartama	Megnevezése
6.30	8.00	1 óra 30 perc	Gyülekezés, szabad játék.
8.00	11.15	3 óra 15 perc	Előkészületek a tízóraihoz, étkezés. Szabad játék közben: Mindennapos mozgás. kezdeményezések, kötött vagy kötetlen tevékenykedtetés, komplex tevékenységek, szabadban tartott megfigyelések, kirándulások, séták. Öltözködés, egyéb testápolási teendők. Levegőzés, udvari játékok.
11.15	15.30	4 óra 15 perc	Előkészületek az ebédhez, terítés. Testápolási teendők, étkezés. Készülődés a pihenéshez, fogmosás, tisztálkodás. Pihenés, altatás mesével, altatódallal, bábos simogatással.. Ébredés, testápolási teendők, uzsonna. Szabad játék, komplex tevékenységek a csoportszobában, udvaron. Levegőzés, játék a szabadban.
15.30	16.30	1 óra	Szabad játék hazamenetelig.

NAPIREND**a nyári időszakra**

A tevékenységek			
Kezdet	Vége	Időtartama	Megnevezése
6.30	8.00	1 óra 30 perc	Gyülekezés, szabad játék.
8.00	11.15	3 óra 15 perc	Játékelrakás, előkészületek a tízóraihoz, étkezés. Szabad játék közben: Mindennapos mozgás. kezdeményezések, komplex tevékenységek az óvoda udvarán vagy a csoportszobában, szabadban tartott megfigyelések. Öltözködés, egyéb testápolási teendők. Levegőzés, udvari játékok.
11.15	15.30	4 óra 15 perc	Előkészületek az ebédhez, terítés. Testápolási teendők, étkezés. Készülődés a pihenéshez, fogmosás, tisztálkodás. Pihenés, altatás mesével, altatódallal, bábos simogatással..

			Ébredés, testápolási teendők, uzsonna. Szabad játék, komplex tevékenységek a csoportszobában, udvaron. Levegőzés, játék a szabadban.
15.30	16.30	1 óra	Szabad játék hazamenetelig.

Napirendünk igazodik gyermekeink szükségleteihez, fejlettségükhöz, életkorukhoz.

A pihenéshez szükséges időt a gyermekek biológiai szükségleteit figyelembe véve határozzuk meg. Napirendünkben elsődleges és meghatározó tevékenység a szabad játék, a kirándulások, séták.

A tanulást 3-5 éves korig a játékból kiindulva tervezzük, szervezzük. Napirendünk az évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható.

A logopédus, fejlesztőpedagógusok, akik szakképzett pedagógusok, a fejlesztőfoglalkozásokra az óvodapedagógussal egyeztetett módon és időben, a szakemberek által meghatározott gyakorisággal viszi el a gyerekeket.

Nyári zárás időpontja: az Önkormányzat képviselőtestülete határozza meg, melynek pontos idejéről minden év február 15-ig értesítjük a szülőket. A szülők igényeit felmérjük.

IV Óvodai nevelés területei

1. Óvodai gondozás, egészséges életmódra nevelés

A gondozás az óvodai nevelésünk egyik alapvető tevékenysége, amely biztosítja a 3-7 éves gyermek testi fejlődését, és elősegíti az egészséges életmód kialakítását is. Mivel a növekedés és a fejlődés üteme minden gyermeknél más és más, ezért a gondozás során figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, és igyekezünk ehhez megteremteni a nevelési hatások érvényesülésének optimális feltételeit.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda szokásrendje a lehető legrugalmasabban igazodjék a gyermekek életkori sajátosságaihoz.

Az egészségfejlesztés területei:

- a) egészséges táplálkozás
- b) mindennapos testnevelés, testmozgás
- c) személyi higiéné
- d) testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- e) a bántalmazás, erőszak megelőzése
- f) baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

a) Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének (komplettálásának) szorgalmazását szolgálja.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a *gyermek egészséges táplálása*.

Az óvoda étkezését biztosító Vásártér Bt. kapcsolattartója havonta állítja össze az étlapot, melyhez az ANTSZ ajánlást veszik figyelembe.

Az étkezések azonos időben történnek, mely során törekszünk a kultúrált étkezési szokások kialakítására. Ennek oka, hogy alkalmazkodnunk kell az iskolások étkezéseire, hogy a konyha gördülékenyen működjön.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára (Vásártér Bt vagy a család biztosítja).

- Megvalósítják az óvónők a szülőkkel, támogatókkal közösen az „Együnk gyümölcsöt, zöldséget mindennap” programot, és minden évszakban egészséghetet szervezünk.

- Tanácsot adnak, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a *haszontalan ételek és italok étrendbe állítását*, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólafélétet, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.

- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvónők a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Ebben szintén partnerek a szülők. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.

- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében kapcsolják be a napi programba az alternatív egészségfejlesztő programot, (pl projektek), játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).

- A nevelési év során legalább minden évszakban megvalósítjuk az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozásokat. Ezekbe a szülőket is bevonjuk, szívesen hoznak otthonról saját termésű termékeket.

- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek őszi gyümölcsöket, zöldségeket néznek meg a zöldségesnél, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik. A legvonzóbbak a kóstolók. Készül saláta zöldségből, gyümölcsből. Teakülönlegességekkel, saját magunk által készített ivólevelekkel ismertetjük meg őket, melyet előtűk készítettünk.

- Tejtermékekkel kapcsolatos foglalkozást is tartanak az óvónők, a boltokban kapható mindenféle tejtermékekről beszélgetünk. Beszélgetünk a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

b)Mindennapos testnevelés, testmozgás

A gyermek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a testnevelés foglalkozások, a mindennapos testnevelések és a szabadban végezhető különféle mozgásos tevékenységek szolgálják (séták, túrák, kirándulások)

Szeretnénk ezeket minél többször, változatos formában megvalósítani, hogy a gyermekek szeressenek mozogni, játszani. Szervezünk ősszel és tavasszal is sportdélutánt, melyet az iskolásokkal együtt szervezünk meg és valósítunk meg, és a Közösen könnyebb óvoda-iskola átmenet program keretén belül évente 4 alkalommal a jeles napokhoz kapcsolódóan mozgásos ügyességi sorversenyeket, mozgásos játékokat szervezünk.

A rendszeres levegőn tartózkodással szeretnénk növelni a gyermekek ellenálló képességét, edzeni szervezetüket, hogy képesek legyenek alkalmazkodni az időjárás változásaihoz.

Az óvoda udvarán változatos tevékenységre biztosítunk lehetőséget (mászás, csúszás, labdázás, futás...) Kialakítjuk a gyermekek rendszeres napi mozgásigényét. Külön figyelmet fordítunk a lúdtalp és a hanyagtartás javítására is.

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért

Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervez mozgástevékenységet (csoportszobában vagy udvaron). Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet.

Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.

Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) lehetőleg napi 1-2 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi. A mozgás anyagát lásd mozgás fejezetben.

c) Személyi higiéné

A gyermek megfelelő életmódjának biztosítását az óvodánkban a helyes életritmus, testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés, alvás, optimális, életkoruknak megfelelő szervezésével tesszük lehetővé.

- *Életritmus:* elengedhetetlennek tartjuk a jól kialakított napirendet, amely helyes szervezéssel biztosítja a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, aktív és passzív pihenésük koruknak és szükségleteinek megfelelő változatosságát.

- *Testápolás* védi a gyermekek egészségét, testük és ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja. A rendszeres testápolás mellett (étkezések előtt és után) szeretnénk, ha kialakulna szükség szerinti tisztálkodás (gyurmázás, festés, játék, kinti játékok után)

- *Öltözködés:* lehetővé teszi a védekezést az időjárás változásai ellen, fejleszti a gyermekek ízlését, önállóságát is. Szeretnénk, ha az óvodában a gyermekek kényelmes ruhában legyenek, amely nem gátolja őket a szabad mozgásban és alkalmazkodik az időjáráshoz. Fontos, hogy rétegesen öltözzenek, hogy szükség szerint le és fel vegyenek belőle. Váltóruhájuk mindig legyen. A testnevelés foglalkozásra külön tornaruha, tornacipő használata kötelező.

- *Pihenés, alvás:* Napirendünket úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekeknek megfelelő mennyiségű időt biztosítsunk a pihenésre. Ez idő alatt biztosítjuk a csoportszobában a csendet és a nyugalmat. Elalvás előtt mindig mesélünk a gyermekeknek és a mese után énekes simogatással kívánunk jó pihenést. Ébredéskor a gyermekek kedves mondókával ébrednek fel.

Úgy érezzük, hogy ezek hozzásegítik a gyermeket ahhoz, hogy a napi izgalmakat feldolgozzák, nyugtató hatásuk van.

Elvárások 6-7 éves korra:

Testápolás: Önállóan mosakodnak, törülköznek, figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges. Ruhájuk ujját fel- és letűrik, begombolják, kikapcsolják. Használják a wc-t. Vigyáznak a wc, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik. Fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják. Hajukat rendben tartják. Zsebkeendőjüket használják, helyesen fűjják az orrukat. Tüsszentéskor, köhögéskor a kezüket, zsebkeendőjüket a szájuk elé tartják.

Önkiszolgálás: Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el. Segítenek az ágyak berakásában, a foglalkoztató átrendezésében. Önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégezhető feladataikat, és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek. Iskolába lépés előtt a gyerekek önmaguk is képesek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.

Étkezés: Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket. (kanalat, villát, kést.)

Öltözködés: Önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Ruhaneműjükkel gondosan bánnak, cipőfüzőjüket megkötik.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiéniai szabályok kialakítása.:

Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.

Az óvadás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartása a gyermekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet.

Feladataink:

A mi feladatunk a tárgyi környezet elrendezése, óvása, pótlása és a megfelelő állapotok biztosítása.

Az óvoda helyiségeit igyekszünk megfelelő mennyiségű és minőségű bútorzattal felszerelni (asztal, szék, fektető) A mosdóba mindenkinek jellel ellátott törülközőtartója, fogmosó pohár tartója legyen. Tisztán tartásukról a törülköző kivételével a dajkánk gondoskodik. Az öltözőben mindenkinek, jellel ellátott helyet biztosítunk, ahová betehetik a jellel ellátott fogasát, ruhásákját. Ebbe tárolhatják az otthonról hozott váltóruhákat.

Az óvoda udvarának kialakításánál ügyeltünk arra, hogy az szolgálja a gyermekek tevékenységének sokszínűségét. Megfelelő nagyságú területet biztosítunk a gyermekeknek mozgásigényük kielégítésére. Mi az óvoda dolgozói minden lehetőséget megragadva folyamatosan formáljuk, fejlesztjük, bővítjük, hogy egy szép esztétikus, környezetbarát óvodaudvart alakítsunk ki. Ezért a játékok egy részét pályázaton nyert összegből, másik részét pedig- szülők társadalmi munkájának eredményeként valósítottuk meg.

d) Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

Alapelvek:

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei :

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, képkivágások gyűjtésével, diafilm-vetítéssel stb. párhuzamosan. Alapelv: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elmozdítására szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (leburnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet.), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, örökifejtés, sok mozgás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, "talponállók", ivók, vendéglők külső képe, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkérmények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Gyermeki vélemények arról, hogy kik dohányoznak, miért dohányoznak, hol dohányoznak: dohányzó felnőttek, dohányzó gyerekek, otthoni dohányzás, miért nem szabad a közlekedési eszközökön (vonat, autóbusz, villamos) dohányozni; vélemény arról, hogy sikerül-e a leszokás.
- Tapasztalatok gyűjtése arról, hogy miről ismerjük meg a dohányos embert: láttál-e már nagydohányos embert, aki gyakran rágyújt, köhög, cigarettát hord magánál, öngyújtója van, keresi a dohányzásra kijelölt helyet, engedélyt kér a rágyújtásra, sárga az uja, a ruházatának dohány-szaga van, szájából dohányszag árad; mondj véleményt az ilyen helyzetről.

- Ismeretközlés, magyarázat arról, hogy a nem-dohányzókat törvény védi: mi a törvény, hogyan és kit kötelez a törvény, mi a megszegők büntetése, hol megengedett a dohányzás; mi célból alkották meg a nem dohányzókat védő törvényt; miért kell az embereket a dohányzástól megvédeni; az óvodában miért nem dohányoznak.
- Beszélgetés a dohányzási reklámokról: mi a reklám, hol láttál ilyet (tv, utca, aluljáró, közlekedési eszköz) ; milyen cigaretta reklámra emlékeztek, tudjátok-e mi van a reklámképek aljára ráírva ("A dohányzás ártalmas az egészségre"), gyűjtsetek cigaretta-reklámképeket és mondjátok el arról véleményeteket.
- Ismeretek összefoglalása a dohányzás ártalmairól: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjú teremben tartózkodni, hogyan védekezhettek ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- Beszámoló és értékelés a környezetünkben tapasztalt dohányzásról: mit mondanak a dohányzók a dohányzásról, a káros hatásokról, a megszokásról, a lemondásról; miért mondják, hogy kár volt elkezdeni; szabad-e rájuk haragudni, mit kell tőlük kérni; hogyan kell kérni a felnőttektől a dohányzás mellőzését.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

A szabad beszélgetések mellett a szabadidő kitöltésének (nevelési lehetőségének) egyik legjobb alkalma: a mesélés. A dohányzást megelőző magatartásra nevelésnek is egyik eszköze az olyan mese, amely az állatvilághoz, a növények életéhez vagy a gyermeki élethez kapcsolja a nem-dohányzó magatartás szépségeit. Olyan mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás "pozitív" élményei jelennek meg, amely nem félelemkeltéssel kíséri meg a dohányzástól "elrettenteni" a kisgyermeket. A mesék "stílusa" hasonlítson Fáy meséihez, a tanulságok pedig Aesopus tanmeséinek következtetéseihez. Miután a dohányzásmentes magatartás köréből aligha talál az óvodapedagógus mese-témát, szükséges, hogy saját maga, az eddigi mesegyűjteményét "átalakítva" készítsen és mondjon mesét.

e) A bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésakor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelentheti az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenyítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megalégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik:

egy gyermek kényszerítése, vagy készítése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha *gyermek bántalmaz gyermeket*. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel

összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (Óvodaigazgató feladata), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.

f.) Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek:

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képfelolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Általános előírások

A gyermekekkel

- az óvodai nevelési év, valamint
- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetni kell a következő védő-óvó előírásokat.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma meghatározása, ismertetése.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye és tartalma a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok a Házirendben kerültek rögzítésre, de a csoportnaplóba is rögzítve vannak. Elsősegély doboz a csoportszobákban található.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Az óvoda tárgyait úgy alakítottuk ki, hogy minél kevesebb baleseti lehetőség legyen. A betegségek megelőzése érdekében csak egészséges gyermek jöhet óvodába. Gyakran szellőztetünk, amely a betegségek terjedését gátolja

meg. Ha egy gyermek megbetegszik, a szülőket azonnal értesítjük. A nagycsoportosoknak évente egyszer komplex orvosi vizsgálat van (látás, hallás, magasság, testsúly, csontrendszer fejlettsége, vérnyomás,)

A védőnő negyedévente látogatást tesz az óvodába, amikor tisztasági vizsgálatot végez, ha szükséges, gyakrabban is.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Kulturáltan étkezik
- Helyesen használja az evőeszközöket
- Önállóan használja a vécét
- Önállóan és helyesen mos kezét, száját öblít
- Szükség szerint használja a zsebkendőt
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyrerakja
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne
- Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri

2. Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés

Cél:

Derűs, vidám, élményekben gazdag, szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott óvodai légkör és kapcsolatrendszer alakulása, amelyben a gyermekek jól érzik magukat, és lehetővé válik pozitív tulajdonságaik minél teljesebb kibontakozása.

Az óvodai közösségi nevelés segíti, szélesíti a szocializációt, amely a családból hozott pozitív értékekre épít. Ebben a folyamatban fontos az a pillanat, amikor a gyermek először lép az óvodába. Kilépése a családi házból egy tágabb társas közösségbe nehéz feladat elé állítja a szülőket, óvodapedagógusokat egyaránt. Az óvodás gyermek a mások cselekvésének eredményét, sikerét vagy kudarcát, jutalmazását vagy büntetését- megfigyelve tanul és utánzás illetve minta és modellkövetés útján sajátítja el a magatartás módokat, tevékenységi formákat, meghatározott értékeket. Ezért a gyerekeket érő hatások közül kiemelkedő jelentőségű a közösségi nevelés céltudatossága, folyamatossága, intenzitása és szervezetsége.

Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek a közösség keretein belül képesek legyenek egyéni akarataikat, vágyaikat, ambíciójukat megvalósítani. A közösségi tevékenységek gyakorlása révén fokozódik a gyermekek aktivitása, önállósága, egyéni fejlődési ütemük tempójában eljutnak az én tudattól a mi tudatig. Segítségünkkel meg tanulnak alkalmazkodni másokhoz.

Fontos szerepet tulajdonít mintaadó személyiségének és irányító tevékenységének. A közte és a gyerekek között létrejövő érzelmi kötődésre építve saját maga modell értékével hat és teremti meg a feltételeket a gyermekek között kialakuló őszinte, biztonságos, toleráns egymás mellett éléshez. Az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek és gyermek-gyermek kapcsolatot a pozitív attitűd jellemezze. Az intézmény összes alkalmazottjával mintát ad a kommunikációra, bánásmódra. Arra törekszik, hogy gyermekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaihoz igazodva bánjon, találja meg a gyermekben azt az egyedi képességet, megnyerő tulajdonságot, mely a fejleszetheőség alapját képezi. A gyermekkel megéreztetni, később elfogadtatja mit, miért tart helyesnek, illetve utasít el. Kialakítja a társaikkal való **együttjátás, egymáshoz való alkalmazkodás** normáit. A gyermekeket a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveli. Az együttjátás barátságos és kisebb csoportok között segíti az együttműködést. Együtt örül a közös óvodai eseményeknek, ünnepléseknek. A társas együttélés szokásait, szabályait fokozatosan megismerteti. Az én tudat alakulását és az **én érvényesítő törekvést** segíti. A gyermek **önmagához való viszonyát, énképét, önismeretét, önértékelését, önirányító képességét** fejleszti. A társak elfogadását, a társas viselkedés megtapasztalását, a kultúralt érintkezési formák megismertetését, gyakoroltatja. Kialakítja a gyermekek pozitív érzelmi viszonyulását az óvónő által közvetített szabályokhoz, értékekhez és a fejlesztő tevékenységekhez. A gyermekek erkölcsi tulajdonságát fejleszti a

nevelési helyzetek tudatos kihasználásával, az óvodai élet helyes szervezésével. **Udvariasság, önzetlenség tulajdonságát** alakítja a felnőttek mintaadásával, a természetes élethelyzetek tudatos felhasználásával.

A gyermekek **akaratát fejleszti** a pozitív erkölcsi érzelmek kialakításával, a szabálytudat erősítésével, a játéktevékenység és versenyjátékok során, a különböző feladathelyzetekben, a munka jellegű tevékenységekben. A változatos, érdekes és játékos feladatok végzése közben önállóságot, önfegyelmet, önbizalmat, önbecsülést fejleszt. A kitartást, pontosságot, feladattudatot, szabálytudatot, önértékelést alakítja. A társas együttélés szabályait, szokásait gyakoroltatja a csoport fejlettségi szintjén. Szükség esetén speciális szakemberek bevonását kezdeményezi (pl. nehezen szocializálható, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek). Megismerteti a gyermekekkel a lakóhely szűkebb és tágabb környezetét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése.
- A szociális érzékenység fejlesztése.
- Az erkölcsi és akarat tulajdonságok alakítása.

2.1 Befogadás:

A szülők a beíratás előtt lehetőséget kapnak, hogy előre egyeztetett időpontban ellátogathassanak az óvodába. A beíratáskor átadjuk az óvoda házirendjét, melyből megismerhetik óvodai életünkre vonatkozó szabályainkat és tájékoztatást kapnak az óvodakezdéshez szükséges feltételekről. Az év során nyílt napot szervezünk, ahol bepillanthatnak óvodásaink életébe. Minden év júniusában szervezzük meg az első találkozót „Ovisok leszünk!” néven, melyen részt vesznek a szülők és a gyermekek is, egy közös beszélgetés során segítjük az óvodakezdés félelmeinek eloszlatását, segédanyagokat adunk a gyermekek szobatisztaságára neveléséhez, beszédindításához, melyre a logopédusunkat is meghívjuk. A beszélgetés során tanácsokat adunk, hogyan könnyíthetik meg a szülők gyermekük óvodakezdését. Augusztusában ismerkedünk meg intenzívebben a gyermekekkel és szüleikkel az „Óvodakukucskáló!” program keretében. A szülőkkel elbeszélgetve hasznos információkhoz juthatunk a gyermek viselkedéséről, otthoni szokásairól, megismerhetjük milyen környezetben nevelkedett a gyermek. A szülőket megkérjük anamnézis lapunk kitöltésére. Szeptemberben kitöltjük a Megfigyelés eredménye óvodába lépéskor. táblázatot az *Ügyes vagyok én?* Gyermek egyéni fejlődésének nyomon követési dokumentuma alapján. Igyekszünk minél jobb kapcsolatot kialakítani a szülőkkel, hiszen ez a későbbi közös munkánk alapja lesz.

A gyermekek óvodába érkezésekor támogatjuk az anyás beszoktatást. Ennek lényege, hogy az édesanya az első héten ott maradhat a gyermekével az óvodában, és közösen ismerkedhetnek meg az óvoda helyiségeivel, tárgyaival, szokásaival, az óvodai környezettel, társaival és az óvónővel, dajkával. Ez az átmeneti időszak mindaddig tart, amíg a gyermeknek erre szüksége van. Ez a közös indulás jó alapot teremt a folyamatos, őszinte együttműködéshez.

Célunk:

A gyermek- gyermek, a felnőtt- gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességének formálása, erősítése.

Feladataink:

- Már az óvodába lépéskor biztosítjuk, hogy kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket.
- Megbeszéljük az óvodakezdés ütemezését, ismertetjük, hogy kit, mely napokon hoznak be először az óvodába. Megbeszéljük az átadás, búcsúzás körülményeit is. Ezzel a szülők előkészítő munkáját támogatja.
- Segítsük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, az éntudat alakulását, támogassuk önérvényesítő törekvéseit.
- Pozitív kapcsolatok kialakítását támogassuk, segítsük.
- A feltétel nélküli szeretetet biztosítjuk, támogassuk a másság elfogadását
- Alakítsunk ki bizalmas kapcsolatot a szülőkkel az együttnevelés sikere érdekében.
- Ismerjük meg az egyén jellemzőit az egyéni bánásmód érvényesítésének feltételeként.
- Segítsük a gyerekeket abban, hogy elfogadják az eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
- Biztosítsunk minél nagyobb szabadságot a játékhoz.
- A gyerekek nevelésekor vegyük figyelembe a kisebb előrelépéseket is, és fogadjuk örömmel.
- A csoportban dolgozó óvónők közösen készülnek az **új gyermekek fogadására**: a csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása.

- A családi környezetből érkező gyerekek szüleinek az óvoda megismertetése különösen fontos, mert első alkalommal találkoznak a gyermek közösségben történő nevelésével, ezért szervezzük az ismerkedő, beszoktatást segítő programjainkat.
- A vegyes csoportokba már járó gyermekeket felkészíti az újonnan érkezők fogadására. Az óvoda vonzóvá tételével minden kisgyermekkel érezteti, hogy várta már, és örül az érkezésének. Kiemelt figyelmet fordít arra, hogy **pozitív érzelmi hatások** érik őket már az előzetes óvodatalogatásuk során is. Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd jellemezze az első pillanattól. Az „szülő beszoktatás” során a gyermek eddigi fejlődési jellemzőit megismeri, a szülő tájékoztatása alapján. Az elválást megkönnyíti azzal, hogy addig itt maradhat a biztonságot nyújtó hozzátartozó, amíg a körülmények ezt igénylik.
- **Szeretetteljes óvónői magatartással**, fokozott törődéssel, az **egyéni bánásmód** érvényesítésével alakítja érzelmi kötődésüket. Engedi, hogy a gyerekek kedvenc játékaikat vagy a szívükhöz nőtt kedves holmit magukkal hozhassák, sajátos szokásaikat elfogadjuk.
- Barátságának elfogadtatása által az óvodai élet megkedveltetésére törekszik. Közös játékokat, élményeket és tevékenységeket biztosít, amelyekben szívesen vesznek részt az új gyermekek is. Kooperatív magatartással a gyerekek **beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségét erősíti**. Az egyes gyermekek szokásainak alakításával, érzelmi kötődéseknek segítségével a meghitt kapcsolatok kiépítésére törekszik.

A befogadás időszakában megfigyeli, hogy

- a gyermek miként fogadta el az új környezetet,
- hogyan reagált a szülőtől való elválásra,
- magára talált-e a játékban,
- hogyan alakult a kapcsolata az óvónőkkel,
- hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába,
- mi okozott számára örömet vagy nehézséget,
- hogyan reagált a társakra.
- a megfigyeléseket írásban rögzíti.

Óvodapedagógusi munkánkat az odafigyelés, meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzéseinek meghallgatása, elfogadása jellemezze, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen. A kapcsolatok kialakításában legyünk nyitottak és kezdeményezőek. Elsősorban érzelmileg közelítsünk a gyerekekhez, és igyekezzünk megismerni érzelmeiket.

2.2 Az értékelés és jutalmazás:

Cél:

A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az értékelést fontos személyiség és közösségalkító tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat.

A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal a gyermekeként vezetett személyiség lapon, méréseik alapján. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, és az 5 évesek esetében a DIFER alapmérés, iskolaérettségi vizsgálat.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása, matrica adása, vagy mosolygós fej rajzolása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Jól érzi magát az óvodában csoporttársaival, a csoportban dolgozó felnőttekkel.
- Elfogadja és tiszteli a gyermekek különbözőségeit.
- A csoport kialakult szokásrendszerét betartja
- Önbizalma megfelelő.
- Feladat és szabálytudata kialakult
- Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál
- Tiszteli, becsüli szülőföldjét.

3. Hagyományok, ünnepek:

A csoport közösségi szerveződésében fontos szerepet kapnak a hagyományok és a közösen szervezett programok, melyekre a szülőket is meghívjuk, és aktív részvételére is számítunk.

Célunk, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei, folyamata, emlékei illeszkedjenek bele a gyermekek természetes életmenetébe.

A gyermekek mindig aktívan részt vehetnek az előkészületekben. Az ünnep fényének emelése érdekében feldíszítjuk közösen az óvodát, az ünnepségen mindenki ünneplő ruhában van. Ezek csak a szülők együttműködésével érhetik el hatásukat. Jóval az ünnep előtt megszervezzük az óvodára és a szülőkre váró feladatokat.

Ünnepeink csoportosítása:

Gyermekek ünnepei:

- Születésnap
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Évzáró, ballagás

Jeles napok:

- Takarítási világnap (szeptember 23)
- Mese világnapja (szeptember 30)
- Zene világnapja (október 1.)
- Állatok világnapja (október 04)
- Víz világnapja (március 22)
- Föld napja (április 22)
- Madarak és fák napja (május 10)
- Környezetvédelmi világnap (június 05)

4. Egyéni bánásmód

A gyermekek fejlődési tempója, élet és nevelési körülménye más és más. A gyermekek különböznek egymástól testi, idegrendszeri sajátosságaikban, tapasztalatokban, értelmi képességükben, nyelvi kifejezőképességükben, társas viselkedésükben, érzelmeikben, érdeklődésükben és aktivitásukban. Az egyéni bánásmód biztosítja, hogy a gyermekek a rájuk jellemző sajátos vonásoknak megfelelően váljanak a közösség tagjaivá.

Másfajta bánásmódot igényelnek a gyengébb értelmi képességű vagy kiemelkedő képességű gyermekek. Tetteinkkel, szavainkkal szeretnénk kifejezni, hogy a feladatmegoldásban megjelenő különbségek természetes jelenség. Elősegítjük, hogy lehetőség szerint minden gyermek tünjek ki valamilyen tevékenységi területen, amihez jól ért, amiben ügyes. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy ismerjük a gyermekeket. Ezért az év folyamán többféle szempont alapján megfigyeléseket végzünk, melynek eredményeit rögzítjük a gyermek megfigyelő nyomonkövetési rendszerben.. Az eredmények ismeretében valósítjuk meg a gyermekek egyéni, vagy kiscsoportos fejlesztését. Az egyéni fejlesztéseket a fejlesztési naplóba rögzítjük.

Feladataink:

Szeretnénk elősegíteni, hogy a gyengébb képességű gyermekek felzárkózzanak társaikhoz. Fontosnak tartjuk, hogy velük játékos módon külön is foglalkozzunk. Munkánkban mindig támaszkodhatunk a gyermektársak ösztönző, példát nyújtó hatására.

Külön gondoskodást igényelnek a kiemelkedő képességű gyerekek. Szeretnénk megőrizni, illetve fejleszteni az ilyen gyermekek képességeit. Törekszünk a fejlettségüknek és aktivitásuknak megfelelő tevékenységek biztosítására.

Az óvoda sokféle fejlesztő játékkal rendelkezik (Rawensburger, Logico, Sapiéntinó Klipp-Klapp játékok, stb.), ez lehetővé teszi a gyermekek hiányosságainak a feltárását, és a differenciált fejlesztést. Ezeket továbbra is rendszeresen használjuk a nap bármely szakában.

5. Inkluzív pedagógia-integráció, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Inkluzív pedagógia számunkra azt jelenti, hogy a többségtől bármilyen eltérő gyermekeket elfogadjuk, és a többi gyermekekkel együtt neveljük, befogadjuk. Pedagógiai törekvéseink célja ezért, hogy hozzásegítsük őket korunk

és társadalmunk kultúrájában való tájékozódáshoz és ezen keresztül a társadalmi beilleszkedéshez. Nevelésünk, fejlesztésünk során figyelembe vesszük egyéni igényeiket, eltérő fejlődésű ütemeiket. Óvodánk

Az integráció számunkra az együttnevelést jelenti, ezáltal biztosítjuk az esélyegyenlőséget mindenki számára, tekintet nélkül egyesek akadályozottságára, s az esetleg tapasztalható nagyon eltérő képességeikre a kiemelkedően tehetségestől a gyenge adottságúig, illetve a sajátos igényű gyermekekig.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

Különleges bánásmódot igénylő gyermek

- a) sajátos nevelési igényű gyermek
- b) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- c) kiemelten tehetséges gyermek
- d) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

- a) **Sajátos nevelési igényű gyermek** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, enyhefokú hallássérült, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében programunk biztosítja, hogy:

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé. Kezdeményezéseken, foglalkozásokon differenciáltan fejlesztünk, adunk feladatokat.

A Szakértői Bizottság logopédusával konzultál, aki hetente kétszer tart foglalkozásokat óvodánkban. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi.

A Szakértői Bizottság pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki évi rendszerességgel megvizsgálja a fejlődésben, akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódra és a fejlesztésre, valamint ha szükséges speciális pszichológiai terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert, minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. Egyik legfontosabb feladatunk a szakemberekkel (gyógytornapedagógus, pszichopedagógus, logopédus) való eredményes együttműködés. Az integrációban résztvevő gyógytornapedagógus feladata a fejlesztőprogram kidolgozása, a sérült gyermek fejlődésének nyomon követése. Ez az egyéni fejlesztő program meghatározza az óvodapedagógusok fejlesztő munkáját is.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógytornapedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának, pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógytornapedagógus, gyógytornapedagógiai tanár, konduktor, konduktor-óvodapedagógus, konduktor-tanító, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése szükséges. A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A szükséges gyógytornapedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- a) A sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- b) az egyéni szükségletekhez igazodó környezet biztosítása;
- c) az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- d) a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével;
- e) annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- f) rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;

g) az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Az integrált fejlesztésben részt vesz az intézményünk:

- a) pedagógiai programjának kiegészítéseként és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vettük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b) külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c) a befogadó óvoda vezetőjeként támogatom a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus,

terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez. A gyógypedagógus összeállítja az egyéni fejlesztő programot, melyet figyelembe véve végzi az óvodapedagógus is a fejlesztéseket, a gyermek foglalkozásokon való megsegítését.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus
  - szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
  - a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
  - egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
  - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
  - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. Óvodánkban beszédfogyatékosággal diagnosztizált gyermekeket fejlesztünk.

A beszédfogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzósság stb.), illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében, a beszédszervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségben, az utánzóképeség gyengeségében nyilvánul meg.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex - az életkori sajátosságokat, a játékoság elvét szem előtt tartó - nevelési környezetben valósulhat meg. Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése, a speciális terápiák alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.) segít az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Az enyhébben hallássérült (enyhe fokú hallásvesztésű) gyermek fejlesztésének elvei az integrációs nevelés során: A nagyothalló gyermek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása. A kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása. A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata • A korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve - a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkézenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például mentális állapot, szociokulturális környezet stb.). • Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A sajátos nevelésű gyermekek óvodai nevelésének egyéb irányelveit a 32/2012 (X.8.) EMMI rendelet tartalmazza részletesen. Ezeknek figyelembe vételével tervezzük meg fejlesztő tevékenységünket.

Az együttnevelés során biztosítjuk:

- Az ép gyermekek részéről az előítélet-mentességet.
- Toleráló magatartást.
- Segítőkészséget.
- Alkalmazkodó-készséget.
- Másság elfogadását, együttérzést.
- Elfogadjuk az egyediséget.
- Támogatjuk a gyerekek szocializációját.

Célunk:

A későbbi társadalmi integrálódás, a természetes elfogadó attitűd kialakítása, valamint, hogy megtanuljuk a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányát. Ezáltal a társas kapcsolatok során a gyermekekben kialakul a másság természetesnek tekintése, valamint a másik pozitív tulajdonságainak értékelése.

Feladatunk:

- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása.
- A gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósítása.
- Az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a másságról a befogadásról, és együttműködés a családokkal.
- Megteremteni azokat a feltételeket, hogy minden gyermek a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni, fejlődni (a gyermek megismerése, képességeik felmérése, egyénre szabott cél és feladat meghatározása).

Óvodák befogadó készsége új lehetőségeket nyújt a sajátos nevelési igényű gyermekek és a nem sérült gyermekek szociális tanulási folyamatai számára.

A befogadással együtt járó útkeresésünk, az intézményi innovációk az óvodai nevelésünkben is jelentős minőségi javulást eredményeznek.

Az eredményesség attól függ, hogy mennyire sikerül összekapcsolni és összehangolni a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadó, ellátó intézményként a fejlesztési lehetőségeinket a hozzáférhető szakmai szolgáltatásokkal a speciális rehabilitációs foglalkoztatásokkal.

Az, hogy a pedagógus milyen módon viszonyul a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő családokhoz, meghatározó a nevelési-oktatási folyamat eredményességében. Ahhoz, hogy a pedagógus, nevelési segítséget tudjon nyújtani, nemcsak megfelelő kompetenciákkal kell rendelkeznie, hanem olyan elfogadó attitűddel kell bírnia, ami segíti a gyermekek fejlődését.

A sajátos nevelési igényű gyermek inkluzív óvodai nevelésének sikere a másságot elfogadó környezet, a sérülést specifikus személyi, tárgyi feltételek, megteremtésével szolgálja, elősegíti a harmonikus személyiségfejlődést.

Óvodai nevelésünk célja a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében:

Célunk pedagógiai hitvallásunk szellemében, egyéni képességekhez igazodó fejlesztéssel, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséggel rendelkező gyermekek nevelése.

Sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a gyermekre jellemző sajátosság figyelembe vételével az optimális fejlesztő hatások megkeresése, kiválasztása, ezek alkalmazásának segítségével, a személyiség túlterhelése nélküli lehetséges legjobb eredmény elérése a fejlődésben.

Vállaljuk: annak a különleges bánásmódot igénylő gyermeknek a nevelését, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai felvétele a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságának a helyi körülmények és lehetőségek figyelembevétele mellett, történő javaslata alapján történik.

Alapvető feladatunk, tehát:

A sajátos nevelési igényből eredő, a fejlődési ütem meglassúbbodásában, elmaradásában jelentkező, hátrányt jelentő tényezők figyelembe vételével az életkori sajátosságokhoz igazodó normák, szabályok megfelelő szinten történő elsajátíttatása, a gyermekcsoporton belül, a belső differenciálás kereteit kihasználó nevelés, oktatás. Személyes kapcsolattartással a családi és óvodai nevelés összehangolása, amely biztosítja a gyermeknek a fejlődéséhez szükséges fokozott figyelmet és a következetes fejlesztést.

b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, differenciálás feltételei óvodánkban:

- A célok individualizálása, minden gyermek számára más célt jelölünk meg:
- A tanulási folyamatot az egyes gyermekek egyéni szükségleteihez igazítjuk.
- A gyermek érzelmi-belső motivációjára építünk.
- A gyermek spontán tevékenységéhez kapcsolódik.
- A gyerekek megismerése a játékban, erre alapozott egyénre szabottan tervezünk, fejlesztési tervet készítünk melyet írásban rögzítünk.
- Egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód.
- Rugalmas napirendet biztosítunk, mely által fejlődik önállóságuk.
- Valljuk, hogy a pedagógus elfogadó, türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa elengedhetetlen.

A differenciálás az óvoda egész napos életrendjének minden mozzanatához kapcsolódik, elősegíti és biztosítja a gyermek jó közérzetét.

c) Kiemelten tehetséges gyermek- tehetséges gyermekek

Óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív, tehetségígéretes gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel akarnak, szeretnek. A gyermekek fejlesztése két síkon történik: óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozások keretében. Ebben lehetőséget nyújtunk minden gyermeknek a részvételre.

A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. /megelőzzük a tehetségígéretes elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket/. A kiválóan kreatív tehetségígéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében.

A tehetséggondozás évek óta fontos szerepet játszik mindkét csoport életében.

A Süni csoport összetétele általában kis- és középsőcsoportos gyermekekből áll, az egyéni és csoportos fejlesztő játékok mellett, a Süni zene-bona keretében az éneklési készségeket fejlesztjük. Vannak óvodásaink, akik a nagycsoportba átkerülve – az életkoruk miatt – iskolába készülők lesznek (egy év nagycsoport).Az ő intenzív fejlesztésük már nálunk elkezdődik, a szülőkkal összedolgozva tevékenykedünk, hogy 6 évesen iskolaérettek legyenek. Fontos, hogy mire iskolába kerülnek értelmi, érzelmi, szociális téren is felkészültek legyenek:

- társas kapcsolatok, beilleszkedés a többiek közé
- szokás és szabályrendszer betartása
- feladattudat, kitartás, kudarc elviselése, konfliktusmegoldás
- gondolkodás, figyelem, kreativitás
- időérzékelés, emlékezet, problémamegoldó képesség
- beszéd, beszédértés, szókincs,
- mozgás, mozgáskoordináció, ügyesség, finommotorika

Feladataink:

- Felismerni a kreatív gyermekeket
- Ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- Kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági
- Önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével
- Elkallódás elhárítása
- Harmonikus fejlesztés
- Segíteni őket a különböző helyzetekben
- Az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket

A tehetséggyanús gyermekek, kiválasztásának csak akkor van értelme, ha fejlesztésüket alapos tervezőmunka után megszervezzük és vállaljuk. Első lépésként olyan speciális célokat tekintettünk át és fogalmaztunk meg, melyeknek meg kell valósulni a fejlesztés során, hogy sikeresek legyünk.

A gyermekek fejlesztése során fontosnak tartjuk - a különleges esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett-, az átlagos képességek, az egész személyiség támogatását.

Óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel akarnak, szeretnek. Kötelességünk, hogy segítsük őket a továbbfejlődésben, erősítsük erős oldalukat, erősítsük gyenge területeiket, (melyek a fejlődését megnehezítik) olyan légkört alakítsunk ki a gyermekek körül, amely őket elfogadja, személyiségüknek fejlődését segíti. Vegyes és tiszta életkorú csoportjainkban, a mindennapi tanulási cselekvési helyzetekbe építi be az óvónő a kreativitást, fejlesztő feladatokat, többletismereteket. A gyermekek szabadon dönthetnek részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben. Ezek a tanulási helyzetek nyitottak, bármikor elérhetőek, de a kilépés lehetősége is biztosított a gyermekek számára. Az óvodapedagógusnak az a szerepe, hogy észrevegye, támogassa, és komplex ismeretekhez juttassa a gyermekeket, hagyja kalandozni a tudomány világában.

Maci csoportban:

- Kíváncsi Tudorka program

Süni csoportban:

- Süni zene-bona program, mely az ének-zene területén történik a tehetséges gyermekek fejlesztése.

d) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek:

A hátrányos helyzetű gyermekek kulturális hiányosságainak csökkentése projekt megvalósítása A hátrányos helyzetű gyermekek kulturális hiányosságainak csökkentése

2010-ben a TÁMOP 3.1.4 08/2 pályázat keretében kidolgoztuk azt a programot, amely lehetővé teszi a gyermekek esélyegyenlőségének növelését. A program megtalálható az óvodában.

Az innováció célja:

A hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének megteremtése az óvodán belül és külső kapcsolatrendszerének együttes alkalmazásával. A kulturális hiányosságok feltárása és kompenzálása.

Feladata:

- A csoportban a hátrányos helyzetű gyerekek feltérképezése.
- A hátrány jellegének meghatározása.
- A cél eléréséhez szükséges eszközök megtalálása, hogy gyermekeink befogadhassák a környezetük értékeit.
- Az innováció megvalósításához szükséges módszerek beillesztése az óvoda nevelési tervébe.
- A többféle terület segítségével a hiányosságok komplex kezelése.
- Az innováció sikeréhez szükséges helyi lehetőségek előtérbe helyezése.

Eszközök, módszerek:

- A néphagyomány ápolás gazdag eszközrendszerének felhasználása a kulturális hiányosságok csökkentésére.
- A színházlátogatások lehetőségének megteremtése.
- Az anyagi források felkutatása.
- Az iskolával közös kulturális rendezvényeken való aktív részvétel.
- Kirándulások szervezése.
- Az óvoda külső kapcsolatrendszerének fenntartása és bővítése.
- A szülővel való kapcsolattartás formáinak kidolgozása.
- Helyi fejlesztőfoglalkozások változatos módszereinek alkalmazása.

Cél:

Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség

megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek **óvodába kerülését, járását.**
- Biztosítja a gyermekeket megillető **jogok érvényesülését** az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tesz.
- A gyermekeket és családjukat lehetőségeihez képest minél jobban megismeri.
- A problémákat a hátrányos helyzet okozta tüneteket, felismeri, és ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.
- A felzárkóztatást és tehetség gondozást megvalósítja.
- Egyéni differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődést elősegíti folyamatosan, ellenőrzi.
- Részt vesz az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrést szükség esetén, soron kívül javasolja.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén az Óvodaigazgatónak jelzi a hiányzást.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.
- A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményesebb betöltését elősegíti.
- Jó kapcsolatot tart a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel.
- Fokozottan figyelemmel kíséri a gyermeke testi- lelki állapotát

Kidolgoztuk a **Sümegecehi Lurkó Óvoda képesség kibontakoztató programját**, melyet a Hátrányos helyzetű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak csökkentése érdekében valósítunk meg. Ez egy külön dokumentum, mely tartalmazza a céljainkat, feladatainkat és a tevékenységeinket a cél elérése érdekében. A gyermekekre egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki, és háromhavonta felmérjük fejlettségüket és értékeljük őket. Ha a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma indokolttá teszi, megvalósítjuk a programot.

e.) Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása - A kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló kategóriája a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló körével bővült [Nkt. 4. § 13. pont c) alpont]. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek az, akinek egészségügyi ellátása a szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt a 3 legalább napi négy órai tartamban meghatározott óvodai foglalkozásokon nem tud részt venni [Nkt. 4. § 18. pont]. - Eütv. 89. és 91. §
Ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket az Nkt. 8. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette, az óvoda a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbírányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez. (6) A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló nevelés-oktatásához szükséges eszközöket az iskola vagy az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény, a speciális eszközöket az egészségügyi, illetve rehabilitációs intézmény vagy a gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai eszközök és segédanyagok kölcsönzése tevékenység keretében az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény biztosítja.

f.) Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátása - Az Nkt. 2021. szeptember 1. napján hatályba lépő módosítása a 2021/2022. nevelési évtől kötelezettséget telepít az óvodákra az inzulinfüggő cukorbetegségben szenvedő, óvodai nevelésben részt vevő gyermekek indokolt esetben történő, intézményben megvalósuló speciális ellátása tekintetében. Az óvoda vezetője az 1-es típusú diabéteszsel élő, az óvodával jogviszonyban álló gyermek részére a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a jogszabályban foglalt speciális ellátást biztosítja [Nkt. 62. § (1a) bek.]. Az óvoda vezetője – az ellátás megszervezésével összefüggésben – a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott beosztottja számára előírhatja: a) a vércukorszint szükség szerinti mérését, b) szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását (Nkt. 62. § (1b) bek.) Az óvoda alkalmazottjának a speciális ellátásban való részvétele három feltételhez között: a) munkaköri és végzettségi minimumfeltétel; b) szakmai továbbképzés sikeres elvégzése; c) a munkavállaló nyilatkozata a feladat elvállalásáról [Nkt. 62. § (1c) bek.].

7. Az óvoda gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló

intézkedések

Helyzetkép: az óvodánkat látogató családok körében is halmozottan jelentkeznek azok a kedvezőtlen szociális, gazdasági hatások, amelyek következményeként a gyermekek egy része hátrányos helyzetű. Az egyre több családban érzékelhető életvezetési problémák miatt növekszik a feszültségi szint és csökken a feszültségtűrő képesség, ami otthon érezteti hatását és elszenvedői elsősorban a gyerekek. Óvodánkban a veszélyeztetettség illetve hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- Munkanélküliség- alacsony jövedelem
- Rossz lakáskörülmények
- A szülők alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje (halmozottan hátrányos helyzet)
- Elhanyagoló gondozás, nevelés
- Deviáns magatartás (alkohol, agresszivitás)

A fentiek illetve a gyermekvédelmi törvény ismeretében kiemelt odafigyeléssel, új szemlélettel kell kezelni a gyermekvédelmi feladatokat. Az óvodának nagyon fontos szerepe van ezen a területen is, hiszen az óvoda a gyermekvédelem legelső lépcsőfoka, a legfontosabb jelzőrendszer. Itt érzékelhető a gyermek minden problémája. Az óvodában tölti a kisgyermek a nap jelentős részét, így a gyermekről, a családról többoldalú információhoz lehet jutni.

A hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrhetőek a tünetek alapján.(tudásbeli hiányok, nem megfelelő viselkedés, elhanyagoltság, higiénia, stb.) A családok számára az óvoda elfogadható, a normális élet része, így a kapcsolattartás természetes lehet, és nem csak krízis esetén vehető igénybe. A szülő is könnyebben befolyásolható, természetesen, megfelelő kapcsolat esetén.

A gyermekvédelem feladata az óvodában:

Gyermekvédelmi felelős neve, elérhetősége: az óvoda falitábláján megtalálható.

Gyermekvédelem célja: A gyermekek jogainak védelme, azok betartása, betartatása; továbbá célja a prevenció: a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés a különböző szakemberekkel.

- a legfontosabb a prevenció
- probléma felmérés (az okok keresése, segítségnyújtás)
- jelzés a Gyermekjóléti Szolgálatnak, különböző szakembereknek (orvos, védőnő, Nevelési Tanácsadó)
- folyamatos együttműködés, kapcsolattartás a szakemberekkel.

Gyermekvédelmi feladataink: gyermekek jogainak védelme; szülők tájékoztatása a gyermekek jogairól és kötelességeiről; veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése; jelzési kötelessége van minden pedagógusnak a gyermekvédelmi felelős felé; a gyermekvédelmi felelős kötelessége jelezni a gyermekjóléti szolgálat felé; minden pedagógusnak kötelessége együttműködni a gyermek ellátásában közreműködő személyekkel, szervekkel; titoktartási kötelezettsége van minden személynek, aki a gyermekek nevelésével, oktatásával, ellátásával és ügyei intézésével foglalkozik.

Az Óvodaigazgató feladatai:

Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését, segíti a gyermek és ifjúságvédelmi felelős munkáját.

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, **védi őket** a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

A gyerekekkel kapcsolatos feladatok

A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek felmérése az óvodapedagógusok jelzései alapján. Nyilvántartásba vétel, a veszélyeztettség, hátrányos helyzet típusának mérlegelése, ez alapján a további teendőkre javaslattétel, segítségnyújtás. Szükség esetén szakemberek bevonása, jelzés a Gyermekjóléti Szolgálat felé.(írásban)

Általános prevenciók tevékenységek, a gyermekek érdekeinek képviselése minden területen.

Szükség esetén családlátogatás.

A nevelőtestületben végzendő feladatok:

- segítségnyújtás, együttműködés, szemléletváltás,
- Információ átadása
- Tanácsadás
- Nevelőtestületi értekezleteken való aktív részvétel
- Szakirodalom ajánlása.

A szülők körében végzett feladatok

- együttműködés, szemléletformálás,
- tanácsadás, életvezetési tanácsok
- információ, programok ajánlása.

Önálló feladatok:

- külső intézményekkel történő kapcsolattartás (iskola, orvos, védőnő, Nevelési Tanácsadó, családgondozó, Gyermekjóléti Szolgálat)
- nyilvántartások vezetése
- továbbképzéseken részvétel
- szakirodalom gyűjtése, tanulmányozása
- ismertető, szórólapok gyűjtése, közreadása.

A gyermek és ifjúságvédelmi felelős a nevelési év elején **megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot**. Munkájáról évente **beszámol** a nevelőtestületi értekezleten. **Kapcsolatot tart** konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal, foglalkozó szakemberekkel.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza. Részt vesz ehhez kapcsolódó képzéseken.

Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.

Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

Elősegíti a csoportvezető óvónők felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel.

Továbbképzéseket tart az óvodapedagógusoknak.

Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében és minőségbiztosításában.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai:

Aktív közreműködés a gyermekvédelem feladatok ellátásában, a megelőzésében. Az óvodapedagógus figyeljen fel a családokban jelentkező gondokra, problémákra, a gyermekek életében történt változásokra, magatartási változásokra. Keresse az okokat, lehetőségeihez képest próbáljon segíteni. A problémákat jelezze az óvoda vezetőjének, gyermekvédelmi felelősnek. Közösén próbáljanak megoldást találni. A csoportjában lévő veszélyeztetett illetve hátrányos helyzetben lévő gyermekeknél alkalmazza az egyéni bánásmódot, segítse, fejlessze őket legjobb tudása szerint. Az óvodai élet minden területén próbálja pótolni a családi élet hiányosságait.

Szülői értekezleteken, egyéni beszélgetéseken adjon életvezetési tanácsokat. Hívja fel a szülők figyelmét hasznos könyvekre, programokra.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei:

Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.

Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.

Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.

Bizalommal fordulnak felénk a szülők.

Elfogadják javaslatainkat, segítségünket.

Segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

Esélyegyenlőség biztosítása

- Minden hátrányos helyzetű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére biztosítjuk az óvodai helyet.
- Minden gyermeknek, aki rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül, vagy nevelt gyermeknek biztosítjuk az ingyenes étkeztetést.
- Minden három, vagy több gyermekes családnak biztosítjuk az ingyenes étkezési kedvezményt.
- Minden hátrányos helyzetű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére biztosítjuk az egyéni fejlesztést.
- Minden hátrányos helyzetű, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére biztosítjuk az óvodai programokon való részvétel lehetőségét.
- Biztosítjuk az intézményen belül a szegregációmentességet és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését.

- Nagy hangsúlyt helyeztünk az esélyteremtésre, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálására, és a tehetséges gyermekek fejlesztésére.
- Az óvodai munkában kiemelt szerepet kap az egyéni képesség fejlesztés, és a foglalkozásokon a differenciált feladat adás. Az egyéni fejlesztésekről fejlesztési naplót vezetünk.
- Szoros kapcsolatot építünk ki a Szülőkkel, az Önkormányzatokkal, ahonnan a gyermekek érkeztek, a Családsegítő Szolgálattal, a védőnővel, a házi orvossal, a Nevelési Tanácsadókkal és a Szakértői és Rehabilitációs Bizottságokkal.
- Biztosítjuk a diszkriminációmentes oktatást, nevelést a befogadó és toleráns légkört.

V. Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodás kor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyformán szükséges az eredményes iskolai munkához.

1. Testi fejlettség szintje:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes, erőteljesen fejlődik a mozgáskoordinációja, és a finommotorikája (ceruzafogás) Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

2. Leleki fejlettség szintje:

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. /Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának. /

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket használ, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat azzal, hogy a
- fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

3. Érzelmi (szociális) fejlettség szintje:

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásában, a feladatok egyre eredményesebb-szükség szerint kreatív- elvégzésében, nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
- Egy-egy új felfedezés örömmel töltse el, tevékenység közben fejlődjön akarata, kitartásuk, feladattudatuk.
- Társaival, felnőttekkel való együttműködése fejleszzen érzelmeiket: figyeljen oda a másakra, nyújtson segítséget, vállaljanak felelősséget egymásért, rendelkezzen reális önképpel.
- Legyen nyitott, magabiztos, tevékeny.
- Fogadja el a másságot.
- Alakuljon ki a kudarctűrő képessége.
- Feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, ezáltal egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Alakuljon ki környezet elvárásaihoz való alkalmazkodó készsége

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

4. Iskolaérettségi vizsgálat

Év elején a fejlesztő pedagógus felméri a tanköteles korú gyermekek fejlettségi szintjét. Ez iránymutatást ad a gyermekek szeptemberi fejlettségi szintjéről. Ennek eredménye segíti az egyéni fejlesztés tartalmas megvalósítását. Szeptembertől-májusig megvalósítjuk a Lurkó iskola-előkészítő programot, ez segíti a gyermekek eredményes felkészítését az iskolára. A gyermekek iskolaérettségi vizsgálatát minden év novemberében-decemberében végezzük el. A vizsgálatokat saját vizsgálati anyag segítségével végezzük el, (mely része az Lurkó iskola-előkészítő programnak) amelynek kiértékelését megbeszéljük a szülővel, személyes beszélgetés során az óvodában, majd beleegyezésük után átadjuk a leendő elsős tanítónőnek. A vizsgálat elvégzése lehetőséget ad a gyermekek fejlettségi szintjének a megállapítására, és rámutat az esetleges problémás területekre. A vizsgálat után elkészítjük a gyermekek iskolaérettségi vizsgálatának értékelését, melyet aláíratunk a szülővel. Az addigi tapasztalataink és a vizsgálat eredménye alapján eldönthető, melyik gyermek mehet az iskolába, és melyik nem. A szülők tájékoztatása után a szülő eldöntheti, hogy gyermekének kér-e egy év halasztást az iskolakezdesre. A kérvény benyújtása az Oktatási Hivatalba történik.

5. A gyermekeink egyéni fejlődésének mérési-értékelési rendszere

Ahhoz, hogy a gyermekek az óvodában –egyéni fejlettségüknek megfelelően- maximálisan fejlődjenek, először is fontos, hogy az érzelmi kötődésüket kialakítsuk. A gyermekek egyéni fejlesztési terve, - különös tekintettel sajátos nevelési igényű gyermekekre- és értékelése a fejlődési ütemük, képességeik aktuális szintjének nyomon követése érdekében történik.

Célunk:

Egyéni képességek a gyermeki játékszabadság figyelembevételével, tiszteletben tartásával környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező az iskolai életre alkalmassá váló gyermekek nevelése.

Feladatunk:

- Bemeneti mérés az óvodát kezdő gyermekeknél
- A gyermekek folyamatos megismerése, fejlődésük folyamatos nyomon követése, folyamatos fejlődési körülmény biztosítása.
- A gyermekek egészséges körülmények között, szeretetben, biztonságban, egyéni érési ütemükben fejlődhessenek.
- Az innen kikerülő gyermekek egészséges, nyitott, érdeklődő, a világra rácsodálkozó, önmagukban és másokban bízó, egyéniségüket megtartó gyermekekké váljanak.
- Nyílt, rugalmas, utánengedő nevelésünk nevelői ráhatásunk a gyermekek személyiségéhez igazodik.
- Intézményünkben, olyan fejlettségi szintet, rögzítő mérőlapokat dolgozunk ki, amelyekkel biztosítjuk, gyerekek teljes körű az inputtól az outputig mérését. Értékelhetővé váljon a gyermekeink fejlődése. A mért adatokat írásban rögzítjük.
- Minden egyes gyermekhez meg kell találnunk azokat az eszközöket, módszereket, amelyekkel a folyamatos fejlődésük biztosított.
- A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk gyermeke fejlődéséről, félévente írásban is rögzítjük, ezt a szülővel alá is íratjuk.
- Elballagott gyermekek utókövetése

Intézményünkben a felmérést részben az „Ügyes vagyok én? - gyermekek fejlődésének nyomonkövetése dokumentáció alapján és részben az Ovikréta rendszerben javasolt dokumentáció alapján készítjük el.

Az egyéni fejlődési dokumentum tartalma:

- Anamnézis – egészségei állapot nyomon követése
- Családlátogatások, a szülővel történő egyéni beszélgetések
- Megfigyelés eredményei óvodába lépéskor

- Fejlesztési területek meghatározása
- Diagnosztika – a mérések rögzítése (bemeneti mérés)
- Egyéni fejlesztési terv feljegyzései
- A speciális segítségnyújtás feltüntetése
- Fejlettségi jellemzők óvodáskor végén
- Diszlexia előrejelző gyorsteszt
- ember rajz megfigyelés
- Iskolaérettségi vizsgálat anyaga, értékelése

Alkalmazott jelölés a képességmérésnél:

X a megfelelő helyre

A mérések időpontja:

- Anamnézis készítés: óvodába lépéskor
- Bemeneti mérés óvodabábelépéskor
- Egészségi állapot nyomon követése: folyamatos, növekedés, súlygyarapodás mérése minden ősszel, tavasszal
- Megfigyelés eredményei: óvodába lépéskor
- Fejlesztési területek meghatározása: szeptember
- Diagnosztika: évente kétszer: január, május
- Értékelés: évente kétszer - Január, május
- Iskolaérettségi vizsgálat: november-december
- Iskolaérettségi vizsgálat értékelése: december
- Ember rajz elemzése

Az egyéni fejlődés nyomon követését végzik: a csoport óvodapedagógusai

A dokumentum vezetéséért felelős: csoportvezető pedagógus

A fejlődés nyomon követése:

- anamnézis felvétele
- megfigyelési szempontok az óvónő tapasztalatai, jegyzetei alapján,
- kérdések, beszélgetések, feladatok, cselekedtetés, a gyerek játéka, tanulási tevékenysége és egyéb cselekedetei alapján, főként spontán, időnként céllal szervezett helyzetben valósul meg óvodánkban.

Célunk, a gyermeki képességek olyan szintre történő fejlesztése, mely mind az iskolai tanuláshoz, mind a későbbi életszakasz fejlődéséhez szükséges.

Célkitűzéseink megvalósításánál két alapvető szempont vezérel bennünket.

- A képességfejlesztést az óvodai élet tevékenységrendszerében kívánjuk megvalósítani, kiemelt szerepet szánva a játéknak, játékos tevékenységnek, a munkának.
- A csoport életének szervezése a napi, - a hetirend kialakítása, maximálisan pedagógiai koncepciónk megvalósítását szolgálják.

Képességfejlesztés legfontosabb feltételei óvodánkban:

- A gyerekek egyénienkénti megismerése, a képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása (anamnézis, személyiséglapok vezetése).
- A gyerekek folyamatos megfigyelése tevékenységek közben .
- A gyerekekkel való beszélgetések.
- A gyermekek produktumainak elemzése.

Feladatunk:

- A gyermeki jogok tiszteletben tartása.
- Alapos gyermekismeret, speciális szükségletek kielégítése.

- Önbizalom, hitelesség, magabiztosság, következetesség, a gyermek érzéseinek, véleményének, elképzelésének, gondolatainak, vágyainak tiszteletben tartása.
- Pozitív érzelmek keltése által, a belső én kivetítésének elősegítése a személyiség fejlődésben.
- Problémaérzékenység, intuíció képesség, ötletgazdagság.

6. Iskola-előkészítés az óvodában

Az iskola-előkészítés nem áll másból, mint a tanulási képességek (kb egy tucat részképesség) tervszerű, tudatos fejlesztéséből.

A fejlesztés a gyerekek számára mindig játékos formában jelenik meg, csak az időtartama bővül koruk előrehaladtával. A részképességek kibontakoztatása 3 éves kortól folyamatos, de kiemelt szerepet kap a nagycsoportban, a megemelkedett iskolai elvárások miatt.

Ez indokolja, hogy óvodánkban az iskolába készülő gyerekek hetente egy alkalommal egy egyedi, általunk kidolgozott programban vesznek részt. Módszerünket gyakorlati tapasztalataink, dráma-, és fejlesztőpedagógiai tudásunk alapján úgy fejlesztettük ki, hogy a gyerekek tanulási kedvét ne szegjük az ebben a korban még irreleváns 45 perces tanóraszerű foglalkozásokkal. Ezeket a foglalkozásokat inkább a változatos verbális és írásos feladatok jellemzik, könnyed játékos keretek között. Az óvodapedagógus az előzetes felmérések eredményeit felhasználva minden gyermeknél speciális részképesség fejlesztést végez, differenciált feladatadással.

November-decemberben a Lurkó iskola-előkészítő program részeként kiadott Iskolaérettséget mérő feladatlapok segítségével felmérem a gyermekek képességeit, majd ennek eredményét megbeszéljük a szülőkkel, így ennek ismeretében hozhatják meg a szülők a döntésüket, hogy kérjék-e gyermeküknek az iskolakezdés egy év halasztását.

Augusztusban pedig az iskolába menő gyermekekkel átismételjük az iskolába lépéshez szükséges ismereteket a Lurkó 4. foglalkoztatójával: Viszlát ovi, vár a sulis kötettel.

Utolsó évben a Lurkó iskola-előkészítő Program (saját minősített jó gyakorlat) megvalósításával történik az iskola-előkészítés:

A program célja:

Célunk az, hogy játékos formában fejlesszük a gyerekeknél azokat a készségeket, képességeket, mely az iskolakezdéshez elengedhetetlenül szükséges. Szeretnénk a foglalkozásokkal megelőzni, vagy enyhíteni a későbbi tanulási zavarok kialakulását.

- Kidolgozott jó gyakorlat célja, hogy minél nagyobb esélyt adjunk a gyermekeknek a problémamentes iskolakezdéshez
- A fejlesztésnek köszönhetően a gyermekek hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermekek testileg, lelkileg és szociálisan is éretté válnak.
- A gyermekek folyamatos megismerése, fejlődésük nyomonkövetése lehetővé teszi a tudatos fejlesztést
- A feladatok során előtérbe helyezzük a játékoságot
- Célunk a különbözőség elfogadása, tiszteletben tartása
- A gyermekek egészséges körülmények között, szeretetben, biztonságban, egyéni érési ütemükben fejlődhetnek
- Egyéni képességek a gyermeki játékszabadság figyelembevételével, tiszteletben tartásával, környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességekkel rendelkező az iskolai életre alkalmassá váló gyermekek nevelése.
- Lehetőség nyílik önálló tanulást elősegítő tevékenységközpontú foglalkozásokra, differenciált feladat megoldásokra, tanulásszervezésre, kooperatív tanulási technikák alkalmazására.
- Új tanulástechnikai módszerek alkalmazásával lehetővé tesszük a hatékony ismeretszerzést
- A fejlődésben mutatkozó egyéni eltéréseket hatékonyabban figyelembe vevő fejlesztőprogramot valósítunk meg
- A frontális és az egyéni feladatok váltakozása a foglalkozásokon lehetővé teszi a differenciált fejlesztést.

A folyamat leírása:

Az iskola-előkészítő programunkat minden évben az iskolába menő gyermekeknek szervezzük meg. Mivel vegyes csoportban dolgozunk, ezért a kisebb gyerekek folyamatosan figyelemmel kísérik a „nagyok tevékenységeit” így nagyon várják őket is, hogy belekerüljenek ebbe a csoportba. Minden gyermek kap egyéni

feladatot, ezzel kiküszöböljük, hogy a jobb képességű gyermek megmondja a másik helyett a válaszokat. A feladatok között vannak egyéni és csoportos feladatok is. Az egyéni feladatoknál személyre szabott feladatot kapnak a gyerekek. Mivel nagyon változatosak, játékosak a feladatok, ezért nagyon szeretik a gyerekek azokat. A foglalkozásokat szeptemberben kezdjük el, és május végén fejezzük be. Hetente egy alkalommal tartjuk, általában mindig ugyanazon a napon, így a gyermekek pontosan tudják, hogy még hányat kell aludni a foglalkozásig. Közben, november-decemberben elvégezzük az iskolaérettségi vizsgálatokat, ehhez a saját felmérő lapjainkat használjuk. Így április-májusban egyéni fejlesztésekkel még fejleszthetők azok a területek, melyekre a vizsgálat során fény derül. A foglalkozások anyaga meglévő módszerek, terápiák gyűjteménye. Az éves terv megvalósítását segíti a Lurkó iskolaelőkészítő könyv: 1-2-3 része. A gyermekek minden héten haza viszik a könyvet, és otthon a szülővel együtt oldanak meg benne egy feladatot. Így a szülő, már itt megszokja, hogy le kell ülni a gyermekkel foglalkozni. A gyermek pedig megtanul vigyázni a könyvére.

A foglalkozások anyagát úgy állítottuk össze, hogy egyéni és frontális feladatok egyaránt megtalálhatóak benne. A bátorítatlanabb gyerekek később kezdenek el egyéni feladatokban szerepelni, hiszen a legfontosabb a sikerélmény biztosítása, és a kudarc élmény elkerülése.

Igyekezünk minden olyan képességterület fejlesztését megvalósítani, amely a sikeres iskolakezdéshez elengedhetetlen. A feladatok nagyon játékosak, így minden gyermek szívesen végzi el azokat. A feladatok közül lehet válogatni a csoport teherbírásához igazodva, hiszen nem minden gyerek terhelhető egyformán.

A fejlesztésekhez a három kötetes Lurkó könyvet használjuk, melyből minden gyermek kap egy példányt, ez a sajátja lesz, beleírjuk a jelét is. A könyvben mindig bekarikázzuk azoknak a feladatlapoknak a számát, amelyet aznap megoldottunk a könyvben, így a szülők folyamatosan figyelemmel kísérhetik, mivel foglalkoztunk, és folyamatosan tájékozódhatnak gyermekük teljesítményéről. Mivel a könyvben minden lap alján megtalálható mi volt a feladat, így ha valamelyik gyermek megbetegedik, a szülő ennek segítségével megoldathatja ezeket a feladatokat gyermekével. Így a gyermek nem marad le társaitól. Minden foglalkozás végén kapnak a gyermekek egy otthoni feladatot a könyvből, melyet a szülő odafigyelése mellett készít el a gyermek. Ennek segítségével megszokják a szülők, hogy a gyermekekkel rendszeresen kell egy kicsit foglalkozni. Ezt azért tartottam mindig nagyon fontosnak, mert első osztályban is elengedhetetlen, hogy a szülő figyelemmel kísérje gyermeke fejlődését, gyakoroljon vele, mert csak így fogja megfelelő módon elsajátítani az olvasás, írás, számolás alapjait, amelyre épül a felsőbb osztályok tananyaga.

A Lurkó írás-előkészítő feladatlapok a Lurkó iskolaelőkészítő Program része. Célja, hogy játékos feladatokkal fejlessze az óvodás gyermekeknél azokat a készségeket és képességeket, amelyek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy az iskolában szépen tudjanak írni, megalapozza az összerendezett írásmozgást. A rajzos írás-előkészítő feladatok a négy évszakhoz kapcsolódnak, a feladatok elvégzése során a gyermek képessé válik az iránytartásra, biztos vonalvezetésre, megerősödik a téri tájékozódási képessége, és fejlődik a kéz finommotorikus mozgása, gyakorolhatja az irányokat. Fejlődik a szem-kéz koordinációjuk, vizuális észlelésük, alak - háttér észlelésük, differenciálós képességük. A feladatlapok kitöltése mellett sokat gyurmázzanak, fűzzenek gyöngyöt, játszanak kirakós játékokkal, tépjenek papírokat, sokat rajzoljanak, hiszen ezek erősítik a kéz izmait, így eredményesebb lesz a fejlesztés.

Iskolaérettség fogalma, a cél, amit szeretnénk elérni:

Mit takar az iskolaérettség fogalma? Milyen képességek megléte szükséges ahhoz, hogy gyermekünket érettnak tekinthessük az iskolakezdésre?

Az alábbiakban felsorolt képességek (Kulcsár Mihályné munkássága nyomán) általában már jelen vannak az iskolába lépő gyermeknél, az iskolaérettségi vizsgálaton ezeket a pontokat vizsgálják, valamint, ha lemaradás, eltérés mutatkozik, a fejlesztő foglalkozásokon ezeket a fejlesztendő területeket emelik ki, s kapcsolják össze játékos feladatokkal.

- Mozgásfejlettség: Nagy és finom-mozgás fejlettsége
- Jó ceruzafogás, könnyed eszközkezelés;
- Elemi mozgások összerendezettség: kúszás, mászás, fej emelése, szökdelés...
- Jó egyensúlyérzék;
- Pontos finommozgások;
- Keresztcsatornák;
- Testséma: a biztonságos tájékozódás saját a testen;
- Kéz-, fül-, lábdominancia: akkor jó, ha a domináns kéz oldalára esnek
- Térérzékelés: saját térbeli helyzetünk-, és a különböző álló és mozgó objektumok egymáshoz-, és hozzánk való viszonya, észlelése;
- Térirányok ismerete és jelölése térben és síkban;
- Reprodukáló képesség térben és időben; pl.: mozdulatok, minták másolása, leképezése síkra;

- Soralkotás, sorritmus folytatás;
- Szem-kéz koordináció;
- Szemmozgások koordináltsága;
- Alak-háttér megkülönböztetés, a lényeg kiemelése;
- Alak-, forma, szín-, és nagyságállandóság: betűfelismerésnél;
- Gestalt-látás megléte: a részeket egészként nézni;
- Azonosság, különbözőség felismerése;
- Auditív megkülönböztetés: a helyes szótagoláshoz, helyesíráshoz;
- Analizáló-szintetizáló képesség: dolgok elemeire történő szétszedése, majd elemekből az egész felépítése;
- Átfordítási képesség; különböző érzékelési síkon szerzett tapasztalat reprodukálása: pl.: tollbamondás;
- Általános tájékozottság;
- Elemi gondolkodási műveletek megléte: összefüggések felismerése, következtetések levonása;
- Problémamegoldó gondolkodás;
- Vizuális-, és auditív emlékezet megléte: példaként: emlékezés mesék szereplőire, helyszínekre, látott színekre, formákra, tárgyakra.
- Tartós figyelem megléte;
- Kialakult feladattudat: képes arra, hogy a kapott feladatot elvégezze, s míg azt be nem fejezte, új tevékenységbe ne kezdjen;
- Kudarcűrítés; viselje el, ha kudarc éri, szembe tudjon nézni azzal a lehetőséggel is, amikor nem sikerül valami;
- Emberrajz;
- Szocializáció;
- Felnőttekhez való viszony.

Milyen hatások, eredmények várhatók a program alkalmazásától:

- A gyermekek szorongásmentesen várják az iskolakezdést
- A gyermekek magas százalékban elérik az év végére az iskolaérettségi szintet.
- Csökken azoknak a gyermekeknek a száma, akiknek még egy évig óvodai fejlesztésben kell maradnia
- A differenciált fejlesztésnek köszönhetően minden gyerek a saját egyéni ütemében fejlődhet, nem éri kudarcélmény.
- A gyerekek feladattudata kialakul, ez a feladat megértésében, feladattartásában, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Nő a kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk és önfegyelmük.

Iskolaérettségi felmérés:

- Alapja a megfigyelés, eddigi tapasztalatok
- Saját iskolaérettségi felmérést végzünk, amely kapcsolódik a Lurkó iskolaelőkészítő programhoz
- A felmérés után kiértékeljük az eredményeket
- Az eredményről tájékoztatjuk a szülőket, személyes beszélgetés keretében, felmérés bemutatása, eredményéről tájékoztatás
- Javaslatot teszünk az iskolakezdésre, szem előtt tartva a gyermekek érdekeit
- Támogatjuk, segítjük a szülőket a döntés meghozatalában, szem előtt tartva a gyermekek érdekeit

7.Speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó, iskolakezdésre felkészítő foglalkozások meghatározása

„Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretében ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.” (Nkt 45§ (2a))

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére iskolakezdésre felkészítő foglalkozásokat biztosítunk, az egyéni fejlesztés céljait és feladatait a gyermekek fejlesztésére vonatkozó általános célrendszer figyelembevételével fogalmazzuk meg. A gyermekek számára érthető, és betartható szokásokat, szabályokat és feladatokat tervezünk, melynek szerves része a lassabban fejlődő, gyermekekre való figyelés és feladatadás. Az együttműködés, segítségnyújtás módját, mértékét a

csoporttársak részéről történő elfogadást, személyes példánkkal alakítjuk. határozzák meg. Az általánosan kötelező feltételeket a jogszabályok több területen módosítják, illetve kiegészítik olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani és hozzáférhetővé kell tenni. A gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja, a szakértői bizottság szakértői véleménye. Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy a nehézségekkel küzdő kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti. A gyermek iránti elvárást nehézség vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek nehézségének, pszichésfejlődési zavarának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus, terapeuta, pszichológus, orvos együttműködése szükséges.

VI. Tevékenységformák

Óvodai élet, tevékenységi formái:

1. Játék
2. Munka jellegű tevékenységek
3. Tevékenységekben megvalósuló anulás

1. Játék:

A kisgyermek legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettségátvitelt követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység-szervezésben is meg kell mutatkoznia.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Főként a felnőttek utánzására épül, és ezt a másnak lenni öröme hatja át. Fontos szerepe van a feszültségek levezetésében is. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan ki kell elégülnie. Játék közben kellemes érzelmeket él meg. A játék valamennyi készség és képesség gyakorlásához lehetőséget nyújt, kezdeményezővé, találékonnyá teszi a gyermeket, fokozza a bátorságát, önállóságát, fejleszti akaraterjét. A játék közelebb hozza egymáshoz a gyermekeket, megtanulják az önkéntes alkalmazkodást. A játék gazdagítja az érzelmi életüket is, és a valóságot tükrözi. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában, belső állapotait, vágyait, indulatait közvetíti. Közben a gyermek derűs, felszabadult, a játék örömforrás számára, melyet a feszültség csökkenése kísér. Ez a személyiségfejlesztés alapvető eszközévé is válhat. A gyermekek a játék során ismerkednek a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, ez hatással van a gyermekek értelmi képességeinek fejlődésére. Gazdagítja a képzeletet és a gondolkodást, teret ad a kreativitásnak, fokozódik a gyerekek beszédkedve, ez ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését. Hatással van a gyermekek izlésének alakulására is. A gyerek újra meg újra lejátszza. Így sajátos módon újraéli negatív élményeit, szorongásait. Ezzel csökkenti az élmények kínos feszültségét, ezért a játéknak gyógyító hatása is van.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő, óvodapedagógus és a dajka. Utánozható mintát adunk a játéktevékenységekre, majd amikor a szabad játékfolyamat kialakult, segítjük őket, támogatjuk őket, figyelemmel kísérjük tevékenységüket. Lehetővé tesszük a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. A játéktevékenységhez biztosítjuk a megfelelő helyet, játékeszközöket, a gyermeki fantázia kibontakoztatását, segítő anyagokat. Biztosítjuk a különböző játékformákhoz a megfelelő csoportlétkört, élményszerzési lehetőségeket. Szükség és igény szerint együtt játszunk a gyermekekkel, támogatjuk, ösztönözük őket a közös játékokra. A magányosan tevékenykedő gyermekeket igyekszünk bevonni mások játékába. A játékoság a foglalkozásokat is áthatja.

Célunk:

A szabad játék elsődlegességének megőrzése. Játsszani szerető, igénylő, szabadon alkotó gyermek nevelése.

Feladataink:

- A játsszó gyermek tiszteletben tartása.

- A játékhoz szükséges feltételek megteremtésével, a gyermeki kreativitás kialakulásának elősegítése.
- Ésszerű szabályok felállítása.
- A gyermekekhez közelálló élmények nyújtása.
- Megerősítés, konfliktus feloldása, gyermek kérésére segítségnyújtás.
- A gyermek játékának megfigyelése, személyiségének megismerése.

A játék személyiségfejlesztő hatása:

A gyermekek legalapvetőbb tevékenységi formája, ezáltal teljes személyiségük fejlődik. Gazdagodik:

- értelmi képességeik,
- verbalitásuk,
- színesedik akarati életük,
- fejlődik önuralmuk, ítéletalkotásuk, képzeletük, fantáziájuk, kezűgyességük, mozgásuk.
- fejlődik kommunikációs készségük

A játék fajtái:

Gyakorló játék: kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, amely újra és újra ismétlésre készíti a gyermekeket. A játéknak ezen fokán a gyerekek a felhasznált anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek.

Szerepjáték: leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. A gyerekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi. A környezet benyomásait a gyerekek egyénien, szubjektív módon jelenítik meg. A vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait, közben alakulnak gyerekek közti társas kapcsolatok, az együttműködés, a kölcsönös alá- és fölérendelés, a közös tevékenység. A gyerek játékában különösen a hozzá érzelmileg közel álló felnőtteket és társaikat utánozza. Azonosul az óvónő, a szülő cselekvéseivel, szavaival, gesztusaival. Megjeleníti a felnőttek és a gyerekek közötti kapcsolatokat, közben új magatartásformákat sajátít el. Kis kuckók kialakítása: babakonyha, bolt, babaház, fodrász, postás, orvos

Barkácsolás: Főleg a szerepjáték eszközigényéből alakul ki. Ehhez gondoskodnunk kell megfelelő helyről, anyagokról, szerszámokról. Ez mindig önkéntes tevékenység legyen. Nagyon nagy az eszközigénye, ezért folyamatos szervezési munkát igényel.

Dramatizálás, bábozás: a szerepjátékot gazdagítja, ha a gyerekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon dramatizálják. Ennek első feltétele, hogy az irodalmi alkotások érzelmileg megragadják a gyermekeket, esztétikai élményeket jelentsenek számukra. Átélt élmények ösztönzik erre. A bábozásnak is nagyon fontos jelentősége van. A bábjátékban a gyerekek közvetlenül nyilvánulnak meg, játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés vagy történet általuk fölfogott tartalmát tükrözi. A gyerek a bábót azért érzi közel magához, mert az még nála is kisebb, cselekvéseit, sorsát ő irányíthatja. E cél érdekében bővítettük a bábkészletet 70 báb van.

Forrásai:

Az óvónő bábjátéka, amelyben a gyerek, mint néző vesz részt

- a gyerekek bábjátéka, óvónői segítséggel.
- A gyerekek bábkészítő tevékenysége és önálló játéka az így készült bábokkal.

Építő, konstruáló játék: a gyerekek kockából, és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre. A spontán építést hamar felváltja a határozott céllal végzett építés. A "valamit alkotni" igénye, öröme kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti. Ehhez nagyon sok eszközre van szükség, amelyet az óvónőnek kell biztosítani. Legő beszerzése, finommozgás fejlesztése, egyéni alkotókedv, ötletek megvalósítása.

Szabályjáték: Pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. Fontos a szabályok pontos betartás, a szabályoknak megfelelő viselkedés. Egyes fajtái a gyermekek mozgását, míg a többi az értelmi képességeit fejleszti.

Mozgásos: testnevelési játékok, dalos és mondókás népi játékok, mozgásos versenyjátékok.

Értelmi képességet fejlesztő játékok: különböző társasjátékok, képes kirakók, dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok, stb.

Feladatok:

Biztosítjuk a nyugodt, derűs légkört és megfelelő időt a játéokra. Törekszünk a játékokhoz szükséges, a gyermekek igényeihez alkalmazkodó, változatos játszóhelyek kialakítására. Fontos, hogy a játékszerek esztétikusak, változatosak, könnyen tisztíthatóak legyenek, megfeleljenek a balesetvédelmi előírásoknak. Fő feladatunk, hogy törekedjünk arra, hogy a gyerekek minél több tapasztalatot, ismeretet, élményt szerezzenek a játékuhoz, a közös tapasztalatok épüljenek bele játékuikba. Megfelelő mennyiségben biztosítjuk az eszközöket, anyagokat, kiegészítőket, jelmezeket, hogy a gyerekek választhassanak belőlük. A félnék, bátoralan gyerekeket bevonjuk a játékba. A konfliktusokat figyelemmel kísérjük, ha szükséges beavatkozunk.

2. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás. A gyerekek a munkát általában könnyedén, örömmel és szívesen végzik. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel. Ezért szívesen azonosulnak a munka céljával, természetesnek tartják szükségességét, élvezik az elért eredményeket. A munka azonban az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Az óvodai játék és munka közti különbség az indítékában van, hiszen a munka célra irányuló tevékenység. Többnyire külső irányítással folyik, a gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettség vállalást és annak teljesítését igényli. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége. A munka jellegű tevékenység a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A munka felelősséggel jár, megfelelő beállítódásra, ismeretekre, készségekre van hozzá szükség. Gyakorlás hatására kialakul a gyermekekben a munka céljának tudata, a felelősségérzet, és képessé válnak arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel is. A munka végzése közben a gyerek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről. A munka hozzájárul az értelmi képességek fejlődéséhez azáltal is, hogy megalapozódik a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának és hasznosságának értelme, felébred a gyermekekben a dolgozó ember szeretete. A gyerekek megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát. Kezdenek kialakulni a munkaszervezés képességeinek alapjai is. A gyerekek megismerkednek a munkafolyamat részmozzanataival, azok célszerű sorrendjével. Erősödik kezdeményező készségük. Fejlődik a gyerekek felelősségérzete, kitartása, kötelességtudata, önértékelése, együttműködési képessége.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekeknek saját magukhoz mérten értékelést igényel.

Munka jellegű, önként végzett aktív tevékenységek: Önkiszolgálás, naposság, növény-, állatgondozás, környezet gondozása, kisebb megbízások.

Célunk:

- Társas együttéléshez szükséges készségek és jártasságok elsajátítása.
- Akarati, erkölcsi tulajdonságok erősítése.

Feladatunk:

- Pozitív példaadás a munka jellegű tevékenységek során.
- Megfelelő hely-, idő-, és eszközbiztosítás.
- Tevékenységek és tevékenységsorok bemutatása.
- Eszközök használatának megtanítása.
- Folyamatos motiváció fenntartása.
- Megerősítő, pozitív értékelés.

Személyiségfejlesztő hatásai:

- A gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást, és annak teljesítését igényli.
- Gyakorlás hatására alakul ki bennük a munka céljának tudata, a felelősségérzet és képessé válnak arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel is.
- Hozzájárul értelmi képességeik fejlődéséhez.
- A munkavégzés során nagyfokú önállóságra is szert tesznek.

- Elkezdenek kialakulni a munkaszervezés készségeinek az alapjai.
- Hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, átéléséhez, segíti bensőségebbé válását.
- Lehetővé válik általa az önértékelés és ezzel együtt a közösségi értékelés kialakulása.

Megtanítjuk a gyerekeket a feladatok elvégzésére, megismertetjük a munka eszközeit, azok használatát, a folyamat sorrendjét, ellenőrzési módját. Kialakítjuk a munkakészségeket, és szokásokat. Erősítjük a munkára készítető indítékokat, ugyanakkor erősítjük és fejlesztjük a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait is. Megteremtjük az önálló munkavégzés lehetőségét. A munkát mindig a gyermekek képességeihez igazítjuk. A nehézségi fokozatokat mindig betartjuk. A munka jellegének, a csoport és az egyes gyerekek fejlettségének megfelelően értékeljük a munkát. Biztosítjuk a munkalehetőségeket, a nyugodt légkört, eszközöket.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás:

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, és amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, és az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az általunk kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A tanulás feltétele: a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, attitűdök erősítése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Céljaink:

- Ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása a tevékenységeken keresztül.
- Tudás gyarapítása.

Feladataink:

- Elfogadó, megerősítő légkört teremtünk, mely biztosítja az önkéntelen tanulás lehetőségét az egész nap folyamán.
- Pozitív megerősítéssel, dicsérrel ösztönözzük a gyermekeket.
- A motivációra tudatosan építünk, sikerélményeket biztosítunk.
- A játékos tapasztalatszerzés lehetőségeit a gyermek önkéntelen tanulási sajátosságainak figyelembevételével szervezzük.
- A környezeti nevelés a természetvédelem változatos tevékenységeit tudatosan használjuk a spontán, a szervezett és az utánzásos tanulásra.
- A vegyes életkorú csoportok által nyújtott tanulás lehetőségeit célszerűen szervezzük, a foglalkozásokat szükség szerint kezdeményezzük.
- A családokkal való együttműködés során a szülőkkel elfogadtatjuk a gyermeki tanulás sajátosságait.
- Programunk tevékenységrendszerében a tanulás a gyermeki tevékenység velejárója.

- „Valamit megtanulás” a gyermek részére spontán folyamat. „a valamit megtanítás” az óvónő részéről tudatos célszerű tevékenység, tanulási képességek megalapozása.
  - A gyermek a tevékenységformák gyakorlása során tanul, gyarapodik ismerete, cselekvés közben érzelmein át készségeket, jártasságokat szerez, mely által fejlesztjük értelmét, intelligenciáját.
  - A sajátos és differenciált fejlesztő hatást az egyes tevékenységformáknál követhetjük nyomon.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Drámajáték, mint módszer a tanulás folyamatában:

Célja: A drámapedagógiai módszer alkalmazásának célja, hogy a gyerekek pontosan tudják kifejezni magukat, erősödjön empátiás képességük, finomodjon esztétikai érzékenységük, értsék, szeressék, óvják, tiszteljék a Világot amiben élnek.

A drámajátékok részt vállalnak önmaguk és a világ mélyebb megismerésében, megértésében.

Rendszeresen alkalmazzuk saját két kötetes könyvünket, a Mesés drámajátékokat, melyhez biztosítjuk az eszközöket.

Az óvodapedagógus feladatai:

A drámajátékokat demokratikus vezetési módon vezesse végig. Nem lehet indokolatlan visszautasítás, megválaszolatlan kérdés. A legfontosabb játékvezetői tulajdonság leginkább a jó megfigyelés, kérdezni tudás, rugalmasság, következetesség, empátia, gyermekismeret, hitelesség, nyitottság, elfogadás, kreativitás.

A játéktér és a játékidő megfelelő biztosítása, a játékokhoz a megfelelő csoportlétszám kialakítása (érdemes több alkalommal több kiscsoportban játszani néhány játékot, főleg ha új játék bevezetéséről van szó), a játékok igény szerinti ismétlése.

A gyermekcsoport érettségi szintjéhez való alkalmazkodás, a játékok kreatív átformálása szintén a csoport vagy a témához való kapcsolódás által.

Az életkori sajátosságok, vagyis mikor és mit...

A program lehetőséget nyújt a képességeket fejlesztő játékokra, és a komplex drámafoglalkozásokra is. Természetesen minden körülmények között figyelembe kell venni játékválasztásnál a gyerekcsoport életkorát, létszámát, képességét...

- 3 éves korban - azonosuláson, utánpótláson alapuló élményjátékok
  - ismerkedési és szeretet játékok a társas kapcsolatok erősítésére
- 4 éves korban - fantáziát fejlesztő játékok
  - (a fentiek is) - egyszerűbb, együttműködést kialakító játékok
  - egyszerűbb koncentrációs játékok
- 5-7 éves korban - kommunikációt és metakommunikációt fejlesztő játékok
  - (fentiek is) - kreativitást, kifejezőkészséget fejlesztő játékok
  - koncentrációt, emlékezetet fejlesztő játékok
  - ön- és társismeret fejlesztő játékok
  - empátiát fejlesztő játékok
  - szerepjátékok, mesejátékok másképpen

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Korának és képességeinek megfelelő értelmi és érzelmi intelligencia.

Megfelelő szocializáció, szabálytudat, ön- és társselfogadás.

Kreatív, gazdag fantázia, empátiás attitűd, jó kifejezőkészség, kommunikáció.

Kitartó, elmélyült a játékban és feladataiban.

Kíváncsi és érdeklődő a körülötte lévő környezet iránt.

VII. Óvodai fejlesztés tartalmi eszközei

1. Néphagyományörzés az óvodában

Meggyőződésünk, hogy az óvodáskorú gyermekeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat meg, ezekről pozitív élményeket szerezzen és ezáltal hiteles, követendő mintákat kapjon.

Hiszünk abban, hogy a 3-7 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak, kiemelkedően fontos az Én alakulása szempontjából. A program az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmű fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz. A gyermekek játéka, ami örömet és boldogságérzetet ad, jól ötvözhető a néphagyomány-ápolásával, a természetszeretettel. Mindez alkalmakként kiegészül a család aktív közreműködésével. Meggyőződésünk, hogy a kisgyermekkorban a cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelmű élmények hatnak a felnövekvő egyén cselekedetére. Ismeretei bővülésével később érti meg dolgozza fel, amit kapott és közben van hova visszakapcsolnia azokat.

Meggyőződésünk fontos eleme az is, hogy az "ünnepelni tudás" képességének alakulását a néphagyomány-ápolás, a természet és a társak szeretetére nevelés elősegíti. A gyermekek évről-évre örömmel vesznek részt a jeles napokat megelőző közös készülődésben, számára az ünnepnap a várva várt nap.

Ha az ünnep napján a gyermekeket körülvevő felnőttek magatartása és a környezet jelzései (ünnepi jelképek) hitelesek, a naphoz kapcsolódó közös élmények a gyermekekben mély érzelmi nyomokat hagynak.

A néphagyományörző szemléletű nevelés nemcsak a népművészet értékeinek megőrzésére vállalkozik. A népi kultúra más területeiben a népi életmód mindennapjaiban is fellelhetők azok az értékek, amelyek újra felhasználásra alkalmasak. Ez egy olyan komplex nevelési rendszerben valósul meg, melynek feltétele a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő optimális környezet. Az éves tervben kiemelt népszokásokat, azok eredetét a napirendben szereplő beszélgetések alkalmával ismertetjük, illetve játsszuk el. Ezek alkalmával a már meglévő ismeretükre építve, gazdagítva azokat közelebbi kapcsolatba kerülhetnek a népi életmód mindennapjaival.

A kiemelt napok az óvodában megvalósíthatóak, és a gyermekek által is jól értelmezhető népszokások. Mivel ezek nem egymást követő napok, így alkalom nyílik rá, hogy több napig foglalkozzunk egy-egy témával. Ebből adódóan a gyermek nem érzi megerőltetőnek, mégis sok oldalról megközelítve ismeri meg, jobban megérti azokat.

A paraszti társadalom szokásrendszerének a megismerésével alkalmunk nyílik rá, hogy az általuk létrehozott népművészetet is befogadjuk.

A nép sokrétű, hagyományörző tevékenységéből adódóan a népművészet több ágát felhasználjuk az óvodában:

A *népköltészet* alkotásai közül a mondókákat, népmeséket, gyermekjáték dalokat, népdalokat, találós kérdéseket, szólásokat is alkalmazzuk.

A *népi díszítőművészetben* alkalmazott technikák közül az óvodás gyermekek által elsajátítható:

- Szóttés
- Fonás
- Népi kerámiakészítés
- Húsvéti tojásfestés
- Nemezelés
- Bőrművesség
- Gyöngyfűzés

Az ember a művészeti ösztönét táncban is kifejezte, így alakult ki a *néptánc*. Ezt az ösztönös mozgást a gyermek is megérzi. Erre lehet építeni a már ismert egyszerűbb lépéseket, körjátékokat, stb.

Szeretnénk a magyar *népzene* sajátos dallamfordulatait megismertetni. Ezt zenehallgatással, közös énekléssel, egyszerűbb népi hangszerek kíséretével valósítjuk meg.

A *népi bábjátékot* gyakran alkalmazzuk az óvodában. A gyermekek örömmel és szívesen báboznak. Egy-egy népmesét minden héten elbábozunk. Egy-egy jeles naphoz szimbolikus szereplőként kapcsolódnak a bábok, például: kiszabábú, lakodalmas bábú, stb...

Gyermekeink szeretik, napról napra várják, hogy bábozhassanak.

Népszokásaink között egy-egy naphoz kapcsolódó játékos alakoskodás fedezhető fel, ez a *népi színjátás*. Ezeket az egyes népszokások megbeszélésénél játsszuk el, így közvetlenebb kapcsolatba kerülhetnek népünk mindennapjainak kiemelkedő eseményeivel.

A *népi gyermekjátékszerek* a természettel szoros kapcsolatban élő ember alkotásai, aki a játékhoz szükséges anyagokat a környezetből vette. Az óvodában rengeteg természetben fellelhető anyagból tudunk játékot készíteni, hiszen kihasználjuk a kis falu adta lehetőségeket és környezetünk adottságait.

Az alkotás megmozgatja képzeletüket, a saját alkotást kincsékként őrzik, vigyáznak rá, hiszen személyes kapcsolatba kerültek vele.

Feladataink:

- identitás erősítése
- a gyökerek ápolása (családi, nemzeti)
- tárgyjellegű hagyományok felkutatása és őrzése
- a gyerekek tradícióismeretének alakítása
- a szülők bevonása a hagyományok feltárásába.

Az óvodában a néphagyományőrző szemléletben nevelt gyerekek érzelmileg gazdagabbak, értelmileg fogékonyabbak, biztonságérzetük nagyobb. Hazájukhoz, annak néphagyományaihoz ragaszkodó emberekké válnak.

Éves néphagyományőrző programunk:

Szeptember

- Kisasszonynapja
- Dióverés
- Vásározás

Október

- Szüreti népszokások

November

- Erzsébet nap
- Katalin nap

December

- Adventi szokások
- Mikulás érkezik
- Lucázás
- Karácsonyi népszokások

Január

- Újévi szokások
- Vízkereszt
- Pál forduló

Február

- Gyertyaszentelő
- Farsangi népszokások
- Kiszézés
- Mátyás napja

Március

- Nőnap szokások
- Sándor, József, Benedek

Április

- Bolondok napja
- Húsvéti népszokások
- Lakodalmas népszokások

Május

- Szent Flórián nap
- Anyák napi szokások
- Fagyoszentek napjai
- Pünkösödölés

2. Anyanyelvi nevelés:

Szerves része az óvodai élet minden percének és a nevelés minden területéhez szorosan kapcsolódik. A gyermekek beszédének minősége meghatározza a gyermekek egész személyiségfejlődését, hiszen a helyes beszéd biztosságerzetet, gazdag ismereteket, nyitottságot a befogadásra, mély érzelmeket nyújt. A gyermekek tisztán, érthetően beszéljenek, beszédük nőjön, anyanyelvi szókincsük korukhoz képest gazdag, változatos legyen.

E célok elérése érdekében felvettük a kapcsolatot egy logopédussal, aki az óvodában foglalkozik a beszédhibás gyerekekkel. Az ő által javasolt gyakorlatok alapján külön is foglalkozunk ezekkel a gyermekekkel. Mivel nagyon fontos feladatunknak tartjuk, hogy a gyermekek tisztán, érthetően beszélve menjenek az iskolába, ezért egy két éves továbbképzésen vettünk részt Zalaszántóon, ahol megismerkedtünk a logopédiai alapismeretekkel.

Célunk:

- A gyermekek beszédképességének gondozása, fejlesztése.
- Oldott, derűs légkör teremtése, melyben a gyermek közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszhető.
- Óvodáskor végére: a gyermek érthetően, folyamatosan kommunikáljon, beszéljen.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használjon; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtaikat alkosson; tisztán ejtse a magán- és mássalhangzókat; végig tudja hallgatni és megértse mások beszédét.

Feladatunk:

- Szókincsbővítés
- Kifejezőképesség fejlesztése
- Helyes kiejtés, beszédritmus kialakítása.
- Beszédfegyelm kialakítása.
- Tiszta, érthető folyamatos, a mondanivaló árnyalt megfogalmazásával, nyelvtanilag helyes beszéd kialakítása.
- Beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédszervek edzése.
- A beszédhibák korrekciója.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.

Az anyanyelvi nevelés megvalósítása gyakorlatunkban:

- Felmérjük, megismerjük a családok anyanyelvi kultúráltságát, szociokulturális hátterét, életvezetési szokásaikat.
- Az anyanyelvi nevelés fejlesztési feladatait a gyermek egyéni képességeinek figyelembe vételével határozzuk meg.
- Veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermekek figyelembe vétele.
- Személyes példával hatunk a gyermekek, a szülők, a munkatársaink beszédkulturájára.
- Közös élmények biztosítása.
- Nyugodt, derűs, szeretetteljes légkör biztosítása.
- Hangsúlyt fektetünk a szabad önkifejezésre.
- Természetes körülmények között fejlesztjük a beszédet, a kommunikációs készséget.
- Anyanyelvi játékok beépítése a mindennapi életbe.
- Közös könyvnevezgetés, beszélgetések, verselés, mesélés, mondókázás, éneklés.

Nagyon fontos az óvónő és a dajka példamutató beszéde. Legyen kifejező, szép, színes, monotóniamentes, megfelelő hangszínű és erősségű, szemléletes. Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni beszédfejlődési ütemét, feljegyezzük a hiányosságokat, feltárjuk az okokat, igyekszünk a lemaradás felszámolására.

Gazdagítjuk a gyermekek szókincsét, változatos szép beszédre neveljük. Törekszünk arra, hogy a gyermekek minél többet dramatizáljanak, bábozzanak, hiszen ezen tevékenység során fejlődik nyelvi emlékezetük, összefüggő beszédük, gyakorolják a párbeszédet. E cél érdekében lehetőséget biztosítunk a napi közös beszélgetés során a nyugodt kifejező, érthető beszédre, saját élményekből, irányított beszélgetésekből adódó személyiségfejlesztésre is.

3. Verselés, mesélés

A vers, mese, azaz irodalmi műfaj, amely az óvodáskorú gyermekek életkorának legjobban megfelel és élmény a kisgyermek számára. Kezdeti időszakban a gyermekek a befogadók, az óvónő az előadó. Döntő, hogy milyen benyomások érik a gyermekeket. Lényeges, hogy nyelviileg tiszta, értékes, koruknak megfelelő mesét, verset, mondókat halljanak a gyerekek. A jól kiválasztott mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, közelebb hozza a felnőttet a gyermekekhez. A jó mese, vers segíti a világ megértését, felfedezését, és oldja azt a szorongást, amelyet az ismeretlen világ és a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyermekekből. A játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatokat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzelmi-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókinccsük. Ki kell emelnünk a mese erkölcsi tartalmát, hiszen a mesében mindig győz a jó a gonosz felett.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítőtje. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese, előtérbe helyezve az élősavas mesét, különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. A mese választásakor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. Életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermekek nagy érzelmi biztonságban érzik magukat. A játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás intim állapotban eleven, belső képvilágot jelenít meg. Irodalmi nevelésről csak akkor beszélhetünk, ha a gyerek szereti a verset, mesét, ha az örömet okoz neki, ha várja a vele való találkozást. Az irodalmi nevelés anyagát az évszakok váltakozásának megfelelően, illetve a kompetencia alapú programcsomag ajánlásai alapján választottuk ki és a környezetismeret aktuális témaköréhez igazítottuk.

A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlakosító szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok- okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Célunk:

- A gyermekek érzelmi, értelmi, etikai és esztétikai fejlődésének elősegítése, pozitív személyiségjegyek formálása mesékkel, a versek és népi mondókák zeneiségével, ritmikusságával.
- A mesélés pihentető, szórakoztató, az anyanyelv közegén át az emberi kapcsolatokra tanító hatásaival a gyermek váljon képessé a világban eligazodni.
- Az értékeket családok felé és közvetítsük.

Feladataink:

- A gyermekeknek szóló versekben a ritmikus hangzás legyen az elsődleges.
- Életkoruknak megfelelő mesék kiválasztása
- Fokozatosan szoktatjuk a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására
- Egy – egy mese többszöri elmondásával segíti a történet mélyebb megismerését és előkészíti a dramatizálást, bábozást

- Segíti az irodalmi élmények feldolgozását a rajzolás, mintázás, a zene, a játék, a mozgás, a hagyományok és a szokásokon keresztül
- Képszerűen, színesen meséljük, lehetőség szerint dramatizáljuk.
- Fontosnak tartjuk a személyes kapcsolatot.
- Kivárjuk a megfelelő hangulatot, helyzetet a meséléshez.
- Ismerjenek meg minél több olyan verset, mesét, szólást, mely kapcsolódik hagyományainkhoz, jeles napjainkhoz, a természet jelenségeihez, változásaihoz.
- *Beszéd fogyatékos* gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a szöveg- mozgás-ritmus összekapcsolására, a bábozás-dramatizálás adta pszichológiai lehetőségek kihasználására, érdeklődés felkeltésére.
- *Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő* gyermekek esetében a szövegértés és figyelem szintjének megfelelő anyag és eszközválasztás, bábozás-dramatizálás adta pszichológiai lehetőségek kihasználására.

Személyiségfejlesztő hatása:

- Erősödik az egymás iránti figyelem, összetartozás érzése.
- Az igényes beszédminta hatására csiszolódik a gyerekek kiejtése, gyarapodik szókészlete.
- Fokozódnak az érzelmek az élmények hatására.
- Megismerkednek negatív érzelmekkel is- bánat, - szomorúság, - igazságtalanság.
- Az irodalmi élmények újra átélése lehetőséget nyújt a fantáziálásra.
- Konfliktuskezelésük, problémamegoldó készségük fejlődik.
- Fejlődik erkölcsi érzékük, ítélőképességük.
- Az irodalmi értékek iránt megalapozódik kötődésük.

Fontos a megfelelő mese, vers, mondóka kiválasztása, ezeket szép, tiszta beszéddel adjuk elő. Betartjuk az előadásmód főbb szabályait: a beszéd zenei elemeinek érvényesítését. Versmondás során a ritmus, a hangzás az elsődleges. Nem magyarázzuk azt, és nem gyakoroltatjuk az unalomig. Naponta többször verselünk és mondókázunk. Nem gépi meséket mutatunk be, hanem élő előadást. Erre ösztönözzük a szülőket is az otthoni lefekvés előtti meséléskor.

Az igazi meséhez csend szükséges, melyet pedagógiai tapintattal, személyi kapcsolatokat erősítő érzelmi eszközökkel teremtünk meg. Fontosnak tartjuk a rendszeres, elalvás előtti mesemondást, mert ilyenkor a nyugalom szinte helyet készít a mesének. Az irodalmi neveléshez biztosítjuk a nyugodt légkört, eszközöket a bábozásokhoz, dramatizálásokhoz. Lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermekek bármikor verselhessenek, bábozhassanak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek szívesen mondókáznak, verselnek, várják, igénylik a mesét, ők maguk is mesélnek, báboznak, dramatizálnak, hallott vagy kitalált történeteket. Tudnak néhány mondókát, verset, mesét emlékezetből felidézni. Szeretik a könyveket és vigyáznak épségükre – a helyükről veszik el és teszik vissza. Szívesen nézegetik, olvasnak a képekről.

Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.

Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.

Tud rövid történeteket, szöveget visszamondani.

Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, gondolatai érthető kifejezését.

4. Külső világ tevékeny megismerése – környezeti tartalom

Kiemelten kezelt fejlesztési terület. Ennek oka, hogy jó adottságokkal rendelkező kistelepülésben élünk, melyet erdő és egy kis patak övez. Ez lehetővé teszi a természet közeli nevelést.

Hitvallásunk:

„ Tiszteld, szeresd a természetet, hogy sokáig a miénk maradhasson. „

A gyermekek alapvető igénye az élőlényekkel való kapcsolatteremtés, mely a rácsodálkozástól a szeretetteljes barátságig, a megfigyeléstől a gondolkodásig, az együtt játszásig sokféle formában jelenik meg. A faluban a gyermekek közvetlen környezetükben figyelhetik meg a virágokat, gyönyörködhetnek szépségükben; a fákat, melynek megízlelhetik gyümölcseit; szedhetnek mezei virágokat, mellyel a csoportszobát díszíthetik. Megismerkedhetnek a háziállatokkal éppúgy, mint a mókussal, mezei nyúllal, őzrel, szarvassal és szerencsés esetben a rókával is. A kiskertekben megtekinthetik, hogyan lesz az elültetett magból gondos ápolás után virágzó, majd termő növény. Séták, kirándulások során megfigyelhetik az évszakok változásait, jellemzőit, hatását a növényekre, állatokra. Részt vehetünk szőlőszüreten, gyümölcs betakarításon, disznóölésen,

kukoricatörésen. Ezek sok élményhez juttatják a gyermekeket, melynek során régi ismereteiket feleleveníthetik, és új ismereteket szerezhetnek. Igyekszünk elősegíteni a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A gyermekek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti - emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. Fejleszti megfigyelőképességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, és emlékezetüket. Fejlődik beszédmegértő- és nyelvi kifejezőképességük.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitelszokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

Tartalmában, feladataiban összefüggést mutat:

- a. *közösségi neveléssel*
- b. *vizuális neveléssel*, hiszen amit látnak és tapasztalnak, azt ábrázolásban meg is jeleníthetik
- c. *zenei neveléssel* / népszokások, zenei néphagyományok /
- d. *matematikai neveléssel*, hiszen a környezet tárgyainak, jelenségeinek, tulajdonságai összehasonlíthatóak, megszámlálhatóak, formailag jellemezhetőek. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Ezekhez kapcsolódva tervezzük a meséket, verseket, énekeket, vizuális feladatokat és a matematikai foglalkozások anyagát. Azokat a területeket, amelyeket közvetlen környezetükben nem tapasztalhatnak meg a gyermekek azt az év végi kirándulások alkalmával pótoljuk / városi közlekedés, állatkerti állatok, vízi világ megismertetése, stb.../

Célunk:

- A gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése a gyermek aktív tevékenysége által.
- Az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb sajátosságainak megtapasztaltatása.
- A természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása
- Szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása.
- Olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természeti és az ember által épített, létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakulásához.
- A „Együnk gyümölcsöt minden nap!” program megvalósítása
- Zöld Óvodaként kidolgozott ÖKO program, tervek megvalósítása
- Madárbarát Óvodaként tervezett tevékenységek megvalósítása
- A külső világ tevékeny megismerése iránt jobban érdeklődő, tehetséges gyermekek részére kidolgoztunk egy tervezetet, mely segíti elmélyíteni a gyermekek ismereteit, kísérletekkel kiegészítve teszi eredményesebbé fejlesztésüket. Ennek anyagát a Tudó Tudor tervezet tartalmazza.

Feladataink:

- Lehetővé tesszük a gyermekek számára a környezet tevékenység megismerését
- A környezettel való ismerkedés közben fejlesztjük a gyermekek beszédmegértő, és nyelvi kifejezőképességét, értelmi képességeit.
- Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására. (Részt veszünk szemétszedésen, takarékoskodunk a vízzel, szelektíven gyűjtjük a szemetet, újrahasznosítunk....)

- A jeles napokhoz, hagyományainkhoz kapcsolódó tevékenységekkel érzelmeiket gazdagítjuk.
- A közvetlen környezetünkben szerzett ismereteket, élményeket kiegészítjük a tapasztalatszerzés komplex lehetőségeivel.
- A külső világ megismerésénél arra törekszünk, hogy a helyszíneket változatosan válasszuk ki.
- Fontosnak tartjuk a több érzékszervet igénybe vevő megtapasztalást, és a sokoldalú cselekedtetést.
- Tevékenységek, élmények sorozatával ismertetjük meg őket, nagyvilágunkkal”
- Megfelelő mondókák gyermekdalok, népdalok, mesék, történetek, segítségével gyermekeink érzelmeire hatunk.
- A tervezés során figyelembe vesszük az évszakok változásait, ünnepeket, a helyi adottságokat.
- Fejlesztjük gyermekeink megértését, tapasztalását, konstruálását, megfigyelőképességét
- Képesse válnak elemi problémák felismerésére, megoldására.
- Felébresztjük a gyermekekben a felfedezés a tudás örömet, a másság elfogadásának készségét. .
- Gyermekeink érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságára építve változatos tevékenységeket biztosítunk.
- Az egy hetes és három hetes projektek kidolgozása, megvalósítása
- *Beszédfigyatelkos* gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a kialakuló kommunikációs lehetőségek és beszédszervek ügyesítésének kihasználására.
- *Értelmi fogyatelkos és egyéb pszichés zavarral küzdő* gyermekek esetében a figyelem, értelmi képességek szintjének megfelelő anyag és eszközválasztás, a közös tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együttes játékkal, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása. Egyéni tapasztalatszerzés biztosítása. Balesetvédelem fokozott biztosítása.

Személyiségfejlesztő hatásai:

- A külső világ tevékeny megismerésére nevelés folyamata sokrétű, a gyerekek minden cselekvését áthatja.
- Környezetképeikben természetes módon keverednek a reális és meseszerű elemek.
- A hétköznapok tapasztalatai a mesékben, játékokban, szereplő szürreális elemek összevegyülnek.
- Lassú, természetes folyamatban érik meg a gondolkodásuk, értelmi tevékenységük arra a szintre, ahol már külön válik a valóság szereplői és a mesevilág költészete.
- A mesék környezetképe az egyes szereplők viselkedésmintái a mesékben megjelenő konfliktusok megoldása kulcsjelentőségű értelmi, érzelmi fejlődésükben.
- A közös tevékenységek során kapcsolatot teremt társaival.
- Növekszik türelmük, erősödik akaratuk, önfegyelmük.
- Felébred bennük a felfedezés, a tudás öröme.

Balesetvédelem:

A séták kirándulások alkalmával gyermekeinket felkészítjük, ismertetjük a közlekedési szabályokat

- Közlekedés gyalogosan úttesten, járdán, zebrán.
- Kulturált viselkedés szabályai a közlekedési járműveken.
- Kulturált viselkedés szabályai a természetben való séta kirándulás során.
- A sokrétű tevékenységet- kertészkedés, udvargondozás- alkalmával megbeszéljük az eszközök helyes használatát, hogyan vigyázzanak saját és társaik testi épségére.

Fontosnak tartjuk, hogy vegyük figyelembe a gyermekek már meglévő tapasztalatait. Lehetőséget adunk, minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidezésére. Alkalmat adunk, hogy közvetlen módon találkozzanak a természetvédelemmel.

A gyerekek érdeklődéséhez igazodva vagy érdeklődésüket, kíváncsiságukat felébresztve teremtjük meg az alkalmat a megfigyelésekre. Így tudjuk biztosítani a szükséges tapasztalati és élményanyagot.

Fontos, hogy megláttassuk a gyermekekkel a nyíló virág szépségét, az őszi erdő, szikrázó hó varázsát. Célunk, hogy tanulják meg szépen látni a mi segítségünkkel a természetet, s ha szeretik, vigyázni fognak rá és gondozni fogják azt. Ha a gyermekek megismerték a természetet, megszeretik azt, meg tanulnak harmóniában élni vele, vigyázni fognak rá. Tudatosítanunk kell, hogy a környezetünk védelme egyenlő az egészségünk védelmével.

Környezetvédelem:

A gyermekek érzelmi kötődésén keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez, védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását. Ilyen tevékenységek lehetnek: madáretető készítése, kertészkedés, udvargondozás szemétyűjtés.

Az óvodapedagógus az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvó- védő tevékenység eredményeként emocionális alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az élőlényeket-, természetet védeni, óvni kell! A különböző séták, kirándulások tevékenységek a megfelelő szokások, szokásrendszerek, magatartási formák

kialakítását is szolgálják, amely belsővé válása a természetben való kulturált viselkedést eredményezi. A természetszeretet szükségletként jelentkezik náluk. Az érdeklődési kedv felkeltése mind a három korcsoportban a természeti jelenségek iránti érzelmi alapozottság, amely kellő alapja lehet a természet- és környezetbarát életmódnak.

A táj szeretete a környezetvédelem fontos része az óvodáskorban megkezdett környezeti nevelésnek. Az élő természettel való találkozás élményét lenyűgöző hatását semmi nem pótolhatja. Az óvoda, az óvoda udvara, a falu műemlékeinek, nevezetes házainak megismertetésén keresztül vezet az út a haza felismeréséig. Sokat kell sétálni az óvoda környékén, felfedezéseket tenni közeli és távoli helyeken. Minden évszak új és újabb szépséget nyújt a gyerekeknek.

Ebben az életkorban csak tevékeny tapasztalatszerzéssel alakíthatjuk ki a gyermekekben azt az érzelmi vonzódást a természet iránt és azokat a helyes szokásokat, amelyek meghatározóak lesznek majd felnőtt korban.

Célunk:

- Olyan érzelmi alapozottság, érdeklődési kedv felkeltése mind a három korcsoportban a természeti jelenségek iránt, amely kellő alapja lehet a természet és a környezetbarát életmódnak.

Játékba integrált tanulás: „Zöld Hetek” Zöld szemlélet elméletben és gyakorlatban” című jó gyakorlat megvalósítása

2010 szeptemberétől beépítjük a helyi nevelési programunk megvalósításába az Óvoda és Bölcsőde Gyenesdiás - Várvolgy Közös Fenntartású Intézmény által kidolgozott jó gyakorlatot. A jó gyakorlat tartalma összhangban van a mi programunkkal, azt új irányvonalakkal kiegészíti, és ez által tartalmasabb lesz a környezet megismerésére nevelési tevékenységünk.

Jó gyakorlat átvétele:

Célok:

- Élményekre épített tanulási környezet kialakítása
- Környezeti kompetenciák, egyénre szabott fejlesztések
- Gyermeki személyiség fejlesztésével öntevékeny, kreatív emberré nevelés
- Gondolkodásmód, életmód, viselkedésmód mértéktartó felhasználásának megalapozása
- Partneri kapcsolatok, együttgondolkodás, együttműködés erősítése
- Egészséges életmódra nevelés megalapozása

Feladataink:

- A gyermekeket olyan tapasztalatokhoz juttassuk, melyek életkoruknak megfelelően segíti őket az eligazodásban, tájékozódásban
- A tevékenységek megvalósításával készségeik, képességeik, érdeklődésük segítségével a természet szeretetére és tiszteletére neveljük őket
- Ismereteiket alkotó módon tudják alkalmazni környezetükben, vegyék észre a környezet és saját egészségük ok-okozati összefüggéseit
- Eredményes és hatékony partneri együttműködés megvalósítása, minél szélesebb kör bevonása
- Olyan szokásrendszer és életmódminta közvetítése, mely a szociális- és életviteli kompetenciák megalapozását eredményezi.
- A program által szoros partneri együttműködés kialakításával minden család számára elérhető és megvalósítható környezetvédelmi szemlélet közvetítése, mely egy egészséges szokásrendszer megalapozását segíti elő. Ez a felnövekvő generáció gondolkodásmódját, magatartását, a környezet iránt érzett tiszteletet formálja.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermekek tudják nevüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, lakáscímüket, óvodájuk, városuk nevét és saját születési idejüket, helyüket, ismerik az alapszíneket, és azok árnyalatait, gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket, ismerik testrészeiket, gondozásuk, védelmük szokássá vált, ismerik a környékükön lévő intézményeket, boltokat, az ott dolgozó felnőttek munkáját. Jól tájékozódnak közvetlen környezetükben, ismernek nevezetességeket a faluban, rendelkeznek egyszerű – rövid távú tájékozódással. Megkülönböztetik az évszakokat, gyönyörködni tudnak bennük, tudják hogyan követik egymást, felismerik a napszakokat, felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit, ismerik a háziállatokat, néhány madarat, bogarat, vadállatot, erdei állatokat, azokat élőhelyeik szerint csoportosítják, környezetük növényeit felismerik, gondozásuk egyszerű műveleteit elvégzik. Rendeltetésszerűen használják a munkaeszközöket. A növények

fejlődése és az időjárás közötti összefüggéseket felismerik, ismerik a víz, a levegő, a napfény fontosságát, megkülönböztetik a szép, tiszta, a piszkos, szemetes, megrongált környezetet, véleményt formálnak ezzel kapcsolatban. Környezetükben az elsajátított erkölcsi magatartási normákat betartva viselkednek, ismerik, szeretik és védik a szülőföld, az itt élő emberek szokásait, hagyományait, a hazai kultúra értékeit. Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. tudnak számolni és tárgyakat megszámlálni legalább 10-ig, tudnak 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni, megállapítani: több – kevesebb – ugyanannyi, összehasonlítanak mennyiségi, nagyság, szín és forma szerint, megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik és követik a helyet, irányokat kifejező névutókat, mindezt a mindennapi tevékenységben alkalmazzák.

1. Külső világ tevékeny megismerése: matematikai tartalommal

Lehetőséget teremt a környező világ, valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. A változatosan megszervezett matematikai megismerő és problémamegoldó tevékenység élményt jelent a gyermekek számára. Fejlődik ezzel a közösségi érzésük, a munka megbecsülése, szeretete, önmegismerésük, önbizalmuk, akaraterejük. Az eredményes nevelés hatására a gyermekek szívesen vesznek részt a foglalkozásokon, előbbre jutnak az önálló tapasztalatszerzésben, véleményt mernek mondani, kérdeznek, erősödik akaratuk, stb...

A matematikai nevelés fontos szerepet kap a gyermekek képességeinek fejlesztésében. Elsősorban: tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség területén. A matematikai nevelés legszorosabban a környezet megismerésére neveléssel kapcsolódik össze. A matematikai nevelés hozzájárul a gyermekek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához. A gyermekek a természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján. A gyermekek végeznek mérési, összemérési feladatokat, tapasztalatokat szereznek a geometria körében, szimmetrikus alakzatok területén. Maga a természetes környezet sok lehetőséget rejt magában a matematikai ismeretek elsajátítása érdekében.

Célunk:

- A matematikai tevékenység során a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése megtapasztalása játékos formában, a gyermekek ötleteinek figyelembevételével.
- A gondolkodás fejlesztése cselekvéses és gondolati tevékenykedtetése.

Feladataink:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése az elemi ok- okozati összefüggések ismertetése, megtapasztaltatása.
- Pozitív viszony kialakítása a probléma megoldásához.
- Logikus gondolkodás megalapozása.
- A gyermekek aktivitásának, érdeklődésének megismerése, a matematikai beállítódás szemléletének megalapozása.
- Igyekszünk minél több érdekes problémahelyzetet létrehozni.
- Megismerjük a gyermekek részképességeit, egyéni érdeklődésüket.
- Alkalmazzuk a Mesés matematika kötetét, mesébe ágyazva fejlesztjük a gyermekek matematikai készségeit, képességeit

Személyiségfejlesztő hatásai:

- Értelmi jellegű képességek:
  - emlékezés,
  - megértés,
  - konstruálás,
  - ítélőképesség.
- Fejlesztünk kell a gyermekeink problémalátását, problémamegoldó képességét, egyéni megismerő erőiket.
- Fontosnak tartjuk példamutatásunkat, modellszerepünket.
- Segítjük a téri tájékozódási képességük fejlődését.
- Segítjük feladattudatuk, feladattartásuk kifejlődését.

Fontos a nevelés és fejlődés optimális feltételeinek biztosítása. Megteremtjük ennek alapjait, a változatos tapasztalatszerzést és a sokirányú élménygyűjtést. E tevékenység során fejlesztjük a gyermekek egyéni megismerő erőit, problémalátásukat, problémamegoldó képességüket. A matematikai nevelés tervezése szempontjából tudnunk kell, hogy a matematikai nevelés folyamat, a foglalkozás általában csak formailag zárt egység, látnunk kell a témák láncolatát. Törekednünk kell minél több egyéni vagy mikro csoportos foglalkoztatásra. Fontos, hogy a gyerekek pontosan és érthetően fogalmazzák meg mondanivalójukat.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Tudnak számolni és tárgyakat megszámlálni legalább 10-ig, tudnak 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni, megállapítani: több – kevesebb – ugyanannyi, összehasonlítanak mennyiségi, nagyság, szín és forma szerint, megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik és követik a helyet, irányokat kifejező névutókat, mindezt a mindennapi tevékenységben alkalmazzák.

6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére, bátorítására. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A sokoldalú és harmonikus nevelésnek része a vizuál- esztétikai nevelés. A vizuálisan és esztétikailag művelt ember többet fog fel a világból, a környezet hatásaiból, annak téri, formai, szerkezeti, szín és egyéb összefüggéseiből, mint a kevésbé művelt. A kiművelt látással finomul, differenciálódik az érzékelés, és konkrétabbá válik a képalkotás, ami éppen a fejlődő gyermekek nevelésénél kap különös jelentőséget.

A gyermekek az óvodánkban sokféle anyaggal, technikával ismerkednek meg. A különféle technikákat fokozatosan építjük be az óvoda mindennapjaiba, így a gyermekek alkotóképessége, kez ügyessége, kreativitása fejlődik.

Egyre több ötletet adó könyvet vásároltunk, melyből szép verseket és idézeteket gyűjtöttünk ki. A zene, a vers szárnyakat ad a fantáziának. A foglalkozások az évszakokra, időjárásra és a friss élményekre épülnek. E mellett külön figyelmet fordítunk a foglalkozások minél komplexebb átfedésére. A vizuális nevelés spontán helyzetekre épül, közvetett formában mikro csoportos, vagy egész csoportos foglalkoztatásban valósul meg.

A foglalkozások három témakörre épülnek. Síkban a képalakítás, térben a mintázás / plasztikai munkák / valamint a kézművesség /tárgy és eszközkészítés/

Ez a terület összetett, magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, a konstruálást, a képalakítást, a kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést, és a környezet alakítást. A gyermek a mindennapjai során sokrétű tapasztalatokat szerez a környező világról. Ezt szinte törvényszerűen újraalkotja, ábrázolja. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az ábrázoló tevékenységeiben a gyermek vizuális ismereteiről-vizuális visszajelzést kap. Ugyanakkor tapasztalja, hogy az eredmény nem elégíti ki saját elvárásait. Ez újabb megfigyelésre, alkotásra ösztönzi. Így indul el egy önfejlesztő folyamat, amely minden felnőtt elvárásánál erősebb, hiszen belső motiváció ösztönzi, az önmagához mért fejlődés pedig örömmel tölti el. Feladata újabb és újabb technikák megismertetése, a nagy és finommotorikus mozgás fejlesztése, az íráshoz szükséges mozgáskoordinációk kialakítása. Maga a tevékenység a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeleteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

A tevékenységeket változatos szervezeti formákkal valósítjuk meg, van amikor az egész csoport egyszerre végzi, van amikor kis csoportokban, van amikor párosával. A téma és a gyermekek igénye határozza meg a szervezési formát.

Célunk:

- Gazdagítjuk alkotókedvüket, alkotó képességüket, élmény és fantáziavilágukat.

- Fejlesztjük finommotorikájukat.
- Formáljuk síkbeli és térbeli tájékozódásukat.
- Erősítjük tér, forma, szín képzetüket, képi gondolkodásukat.
- Alakítjuk a szép iránti nyitottságukat, ízlés és esztétikai érzékenységüket, igényüket.

Feladatunk:

- Egész nap folyamán megfelelő helyet, időt, anyagokat, eszközöket biztosítunk a tevékenységek sokrétű gyakorlásához.
- Lehetőséget biztosítunk a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására
- Ismerkednek a természetes anyagokkal, a technikai alapelemekkel, munkafogásokkal.
- Újabb és újabb technikák megismertetése.
- Élménynyújtással, tapasztalatszerzéssel segítjük elő a gyermekek elképzeléseinek megvalósítását.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a sajátos nevelést igénylő gyermekekre mind a feladatoknál, mind az eszközök kiválasztásánál.

Személyiségfejlesztő hatása:

- Tevékenységek által lehetővé tesszük, hogy kifejezzék érzelmeiket, szabad utat engedünk legalapvetőbb vágyaiknak.
- A siker örömforrás, és ez sokban segíti önértékelésük alakulását.
- A rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységei, a technikák gyakorlása az egész személyiségfejlesztését szolgálja.
- Fejlődik akaratum, kitartásuk, figyelmük, önfegyelmük, tűrőképességük.
- A gyermekek számára az elfojtott, fel nem dolgozott frusztráló szituációk újraéledhetnek képi formában, az eszközök segítségével.

Balesetvédelem:

- Rendeltetésszerűen, óvatosan használják az eszközöket- tű, olló, ragasztó, ceruza, ecset, festék
- Új eszköz, anyag használatánál részletesen elmondjuk, megmutatjuk, gyakoroljuk annak használatát, kezelését.
- Vigyázzanak egymásra és magukra, segítsék a kisebbeket

A kötetlen kiscsoportos foglalkozásokból adódóan célunk, és feladatunk az érdeklődés felkeltése az ábrázolás tevékenységei iránt. A vizuális tapasztalatok nyújtása életkoruknak megfelelően történik. Az egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése, a különböző anyagok és technikák megismertetésén keresztül történik. Célunk minél többféle anyaggal és technikával megismertetni a gyerekeket. A képi, plasztikai,

konstruáló kifejező képesség kibontakoztatása lehetőséget ad az alkotás örömeinek megtapasztalására. Más nevelési területekhez is szorosan kapcsolódó feladat a taktilis /tapintási / ingerek erősítése, az ingerek más ingerekkel való integrálása, valamint a szín és formavilág gazdagítása. A második félévtől írás előkészítő foglalkozást tartunk a nagycsoportosoknak, kötött formában. Ezen foglalkozások célja az íráshoz szükséges helyes mozgáskoordináció alakítása, a térbeli tájékozottság fejlesztése, a kézmozgások finomítása és a helyes ceruzafogás elsajátítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Túlnyomórészt önállóan használják a megismert technikákat, eszközöket, ismerik az anyagok tulajdonságait. Örömmel, saját kezdeményezésre élnek az önkifejezés módjaival, rajzolnak, festenek, kézimunkáznak, a firkálástól eljutnak a képalkotásig, élmény és elképzelés után egyéni módon megjelenítve azt, alkotásaikban. Emberábrázolásukban részletező formák, egyszerű mozgások jelennek meg, plasztikai munkáik változatosak, egyéniék. Építésben, téralakításban ötletesek és együttműködőek, az alapszíneket, azok árnyalatait ismerik, felismerik, alkalmazzák. Saját és közösen készített kompozíciókról, műalkotásokról, művészi tárgyakról tudnak véleményt alkotni. Ismerik a síkbeli irányokat, megfelelően fogják a ceruzát, téri, formai, szín képzetek gazdagodnak, koordinált a szem-, és kézmozgásuk. Emlékezet után (vizuális, auditív) is tudnak ábrázolni.

7. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A testmozgás az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek egészséges testi és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlesztését. Óvodás korban rendszeres torna kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, és fontos szerepet játszik az egészség megővésében. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszódudvaron is megszervezhető.

A mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását, a járást, futást, ugrást, dobást, támaszt, függést, egyensúlyozást, dobást. Megismerteti velük a gimnasztikát és néhány talajtorna elemet, labdagyakorlatokat, és a sokszínű, változatos testnevelési játékokat. Lehetőséget biztosít a mozgások kombinációira és ez által a gyermekek mozgástapasztalatainak rendszeres bővítésére. Fejleszti cselekvő és feladatmegoldó képességüket, erősíti a szép mozgás iránti vonzalmukat. Fejleszti testi képességeiket, az ügyesség sokféle formáit, a testi erőt, gyorsaságot, állóképességet, társra figyelmet. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján- az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve- minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A **tornát** heti egy alkalomra kötött formában terveztük. Mivel óvodánknak nincs tornaterme, a csoportszoba pedig kicsi, a testnevelés foglalkozásra jó idő esetén, az udvaron / túrázás, kirándulás, udvari torna keretében /; rossz idő esetén pedig a Kultúrházban, vagy a csoportszobában kerül sor. A foglalkozások témáját is ennek megfelelően építettük fel. Ősz elejére és tavasz végére atlétikát / futások, ugrások, dobások /, míg ősz végétől tavasz elejéig tornát / kúszás, csúszás, mászás, egyensúlyozó járás, guruló átfordulás, padgyakorlatok /.

A mindennapi mozgásigény kielégítését szolgálja a **mindennapos testnevelés**, mely napirendünkben két alkalommal szerepel délelőtt és délután. A változatos mozgásigény megvalósítása érdekében a délelőtti mindennapos testnevelés gimnasztika, utánzó mozgások, futójátékok alkalmazásával, a délutánit pedig zenés tornával vagy futójátékokkal valósítjuk meg.

Mivel sok a lúdtalpas, hanyag testtartásos gyermek, ezért a csoportokban rendszeresen tartunk speciális foglalkozásokat, melynek anyaga a **Mozgó lábak** tervezetben található. A tartáshibák és elsődlegesen a lúdtalpasság kialakulásának megelőzése, illetve a gyógytestnevelésben alkalmazott gyakorlatok megismerése, alkalmazása, bevezetése a napi gyakorlatba, mindkét csoportban.

Célunk a fejlesztéssel:

- A preventív torna bevezetése és alkalmazása után kevesebb gyermeknek legyen szüksége a gyógytestnevelésre/ lúdtalpasság miatt/, arányaiban csökkenjen a lúdtalpasság miatt beosztott gyermekek számára.
- A gyógytestnevelés speciális, minden óvodapedagógus által alkalmazható módszerei
- beépüljenek a testi nevelés és a mozgásfejlesztés napi gyakorlatába
- A lábtornát minden csoport tudatosan és rendszeresen végezze
- A relaxáció, a test izmainak tudatos megfeszítése és elernyesztése, a megnyugvás és ellazulás képessége, a relaxációs gyakorlatok beépüljenek a mozgásfejlesztés rendszerébe

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szüksége. Az óvodai nevelés folyamatában a gyermek egészséges testi, és mozgásfejlesztése során szolgálja személyiségük fejlődését.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett, mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás-fejlődése.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekednünk kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. Minden nap, ha az időjárás engedi, kimegyünk a friss levegőre játszani, mozogni. Minden évben részt veszünk, a Sportolj velünk programon, és a Maci csoportosokkal bekapcsolódtunk a Bozsik programba.

Célunk:

- A gyermek természetes mozgásigényét kihasználva testi képességeik fejlesztése, mozgáskultúrájuk megalapozása, mozgásról szerzett pozitív élményeik megerősítése.

Feladataink:

- Lehetőséget biztosítunk a gyerekek számára a mozgástapasztalatok rendszeres bővítésére.
- Cselekvő és feladatmegoldó képességüket erősítjük
- Fejlesztjük testi képességeiket: - erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség.
- Fontos szerepet szánunk a mozgásnak, gyermekeink egészségének megóvásában.
- Elősegítjük a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálását a közösségben.
- Kiemelt feladatunk a speciális egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása és ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése. Szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét, és az életkornak megfelelő tapasztalatok megszerzését.

Balesetvédelem:

- A mozgáshoz kiválasztott hely- csoportszoba- átrendezve, vizes ruhával feltörölve, álljon készen
- A kézi és tornaszerek tiszták, balesetmentesek legyenek
- A szabadtéri gyakorlóhely – udvar- portalánítása, locsolása elengedhetetlen
- A gyermekek öltözéke legyen megfelelő- csúszásmentes tornacipő-
- Szemüveget viselő gyermek saját biztonsága érdekében viselje a szemüveget és csak nagyon indokolt esetben vegyük le róla, társai részéről kapjon kiemelt figyelmet
- A sajátos nevelést igénylő gyermekek terhelhetőségére különös gondot fordítunk

A balesetek megelőzése érdekében, mindig minden óvintézkedést meg kell tennünk, a szabályokat minden esetben meg kell ismertetnünk, és be kell tartatnunk.

A megfelelő hely, eszközök és módszer megválasztása mellett, valamint a célokból adódóan feladatunk a természetes mozgások kialakítása, fejlesztése, pozitív személyiség tudat erősítése. Mozgásos játékaink során az egészséges versenyszellem kialakítása is feladatunk. Így alakul és fejlődik testi képességük /erő, ügyesség, állóképesség / és helyes testtartásuk.

A mozgásfejlődés lépcsőfokait figyelembe véve folyamatosan növeljük a légző-, keringési-, csont-, és izomrendszer teljesítőképességét, a nagymozgások, rugalmasság, egyensúly párhuzamos fejlesztését. A foglalkozáson megismerik testrészeiket, ebből következően fejlődik testsémájuk.

A mindennapos testnevelés során biztosítjuk a gyerekek fokozott mozgásigényének a levezetését, rendszeres testedzést, valamint a mozgáskészségek kialakításához szükséges motoros képességek fejlesztését.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A testileg egészségesen fejlődő gyermekek 6 – 7 éves korukra eljutnak az első alakváltozáshoz, testarányaik megváltoznak, arányosan fejlettek.

A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.

Összerendezettebb mozgásuk, egyensúly észlelésük kialakult, erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika.

Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni, szókincsük bővül.

Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban, tudnak egymásra figyelni.

Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik, ügyesen bánnak a kézi szerekkel.

Tudnak helyben labdát pattogatni.

Mozgásukat, viselkedésüket, testi-, lelki szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek.

8. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek. A zenei nevelés elsősorban a művészeti nevelés körébe tartozik, az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre. Felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát. Hatására a gyermekek szeretnek énekelni, játszani, dúdolgatni, és szívesen hallgatnak zenét. A népdalok és a komponált gyermekdalok éneklése közben fejlődik hallásuk, éneklési készségük, harmonikus szép mozgásuk. Kihasználva a helyi sajátosságokat- a kis falu adta lehetőségeket- a néphagyományokra, népszokásokra, jeles napokra építve terveztük a zenei nevelés anyagát is. Vannak élő néphagyományok, szokások, mellyel gyakran találkoznak a gyermekek, és vannak feledésbe merültek is, amit a nagyszülők emlékezetére, és a szakirodalomra hagyatkozva ismerhetünk meg.

Hasonló okokból természetes anyagból készített népi hangszerekkel bővítjük zenei eszközeinket / nádi hegedű, fűzfa síp, köcsögduda /. Közvetlen célunk ezzel néphagyományaink és az azokhoz kapcsolódó szokások felelevenítése, a hagyományok ápolására való törekvés. A magyar népzene mellett szeretnénk megismertetni más népek dalait és zenéit is. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet.

A foglalkozás leghosszabb és legfontosabb része az énekes játék. A sokszori ismétlés örömet ad, igazi élményt, humort, személyes kapcsolatot teremt. A művészet a képzelet világa. Lényege a beleélés, a tettetés, a tréfás összejátszás. A hagyományban-évszázadokban élő sajátos mozgáskultúrát, testtartást nem lehet örökölni, csak egymástól eltanulni. Az életkort tiszteletben tartva a kicsinyek testi fejlettségéhez, mozgáskoordinációjához és értelmi képességeihez kell alkalmazkodnunk. Az óvodában használt játékos mozgások részben a népi játékokból megőrzött hagyományos mozdulatok, részben az óvónő és a gyermek közös élményei. A körjáték, azon belül a páros forgás, guggolás, taps, kifordulás az, amit óvodás korban „gyermektáncnak” nevezünk. Fontosnak tartjuk már óvodás korban a néptánc, a játékdalokhoz kapcsolódó mozgás megalapozását, megszerettetését. Az énekes játékokon, közös zenélésen keresztül közösségi élményekhez jutnak, amely elmélyíti alkotó kedvüket, kielégíti életkori sajátosságaikból adódó szereplési vágyaikat. A dalok és a dalos játékok mellett, folyamatosan fejlesztjük a gyermekek ritmus- és hallásérzékét. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközzel szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú érték közvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Célunk:

- Közös énekléssel és játékokkal a zene örömeinek megéreztetése, a zenei ízlés megalapozása.
- Az éneklés élményén keresztül felfedeztetni a dallam, a ritmus, és a mozgás együttes harmóniáját.
- Örömteli élményekben, gazdag tevékenységekben a zenei – érdeklődés, anyanyelv, ízlés kialakítása.
- a zene iránti befogadó készség kialakítása, zenei élményekhez juttatás,
- zenei érdeklődéskeltés, örömszerzés, zenei ízlés, formálás, esztétikai fogékonyság megalapozása,

- az éneklés – zenélés – ritmikus mozgás megszerettetése.

Feladataink:

- Zenei értékek közvetítése (szokások, hagyományok, jeles napok figyelembevétel).
- Sikerélmény szerzése - zenei önbizalom.
- Zenei képességek – különbségek alapján felzárkóztatás- tehetséggondozás.
- Feszültségoldás.
- Szociális képességek fejlesztése.
- Modellkövetés.
- Az éneklési készség, ritmusérzék, hallásfejlesztés, harmonikus mozgás, zenei alkotó fantázia fejlesztése.
- A népdalok, népi játékok által a hagyományokat megismerteti, továbbélését segíti.
- Jó példát mutat a gyermekeknek a tiszta, szép énekléssel és szövegkiejtéssel.
- Ügyel, hogy a dalanyag a gyermekek értelmi és fizikai adottságainak megfelelő, kis **hangterjedelmű** c-c' magasságú legyen.
- Buzdítja, bátorítja a gyermekeket az egyéni, önálló éneklésre is.
- Az **egyenletes lüktetés** megéreztetését kiscsoportos korban elkezd egyszerű, utánzó mozdulatok folyamatos ismételtetésével.
- A **dalok ritmusát** kiemeli, erre épül a motívum hangsúly megéreztetése.
- Egyenletes és ritmus összekapcsolása.
- Ritmus visszhang játék.
- Gyors-lassú tempó érzékeltetése és kifejezése.
- Megismerteti a gyermekeket néhány egyszerű ritmushangszer használatával.
- **Hallás fejlesztés:** Magas és mély hang közti különbség felismerése és kifejezése.
- Halk és hangos közti különbség felismerése és kifejezése.
- Hangszín felismerés: a környezete tárgyainak, zörejeinek felismerése.
- Belső hallás fejlesztése
- Dallam felismerés (dúdolásról, hangszerről).
- Dallambújtatás
- **Harmonikus mozgás, gyermektánc fejlesztése**
- Térformák alakítása.
- Egyszerű tánc mozdulatok elsajátítása (p1: forgás, guggolás, taps, sarokkoppantás, egy lépéses csárdás).
- Átbújás, szűkülő-bővülő kör, sorgyarapodó, páros játékok, utánzások.

Zenei alkotó fantázia fejlesztése

- Kérdés-felelet játék.
- Énekelve beszélgetés.
- Énekelve, ritmizálva köszönés.
- Ismert mondókára, versre dallam kitalálása.
- Az egyszemélyes játékhelyzettel felkelti a gyermek **éneklési kedvét**.
- A nagy teret igénylő énekes játékokat az 5-6-7 éves korú gyermekek számára heti 1 alkalommal kötött jelleggel szervezzük, a többi korosztálynak kötetlenül a csoportszobában vagy udvaron. A zenei nevelést szorosan kapcsolja az óvodai élet minden területéhez.
- A **jeles napokat, ünnepeket** a kapcsolódó mondókákkal, dalok éneklésével (Mikulás, Karácsony, Újév, Farsang, Húsvét, Március 15) feleleveníti.
- Természeti és társadalmi eseményekhez kapcsolódó népszokások dalainak, játékainak felelevenítése.
- **Zenehallgatási** anyag megválasztásánál figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.
- *Beszéd fogyatékos* gyermekek esetében fokozott figyelmet kell fordítani a szöveg-mozgás-ritmus összekapcsolására, a ritmushangszerek egyéni alkalmazására.
- *Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő* gyermekek esetében a szövegértés és figyelem, zenei képességek szintjének megfelelő anyag és eszközválasztás, a közös zenei tevékenységben való részvétel közvetlen segítése felnőttel történő együttmozgással, közös élményszerzéssel a társas kapcsolatok erősítése, pozitív érzelmi állapot biztosítása.

Személyiségfejlesztő hatása:

- Pozitív érzelmek ébresztése a mondókás játékokkal.
- Teljes személyiségfejlesztés.
- Ízlés és zenei műveltség formálása.

- Koordinált mozgásfejlesztés.
- Képzelet, tapasztalatfejlesztés.
- Ritmikus, harmonikus mozgásfejlesztés.
- Zenei befogadó készség fejlesztése.

Feladatunk a zenei nevelés feltételeinek megteremtése, tudatos és tervszerű fejlesztő feladatok megszervezése és folyamatos zenei önművelés. Vegyes csoportunkból adódóan nagy figyelmet fordítunk a tervezésnél, valamint a megvalósításnál a differenciált zenei nevelésre és a fokozatosságra. A tiszta éneklés érdekében megfelelő hangmagasságban mozgó dalok kiválasztására és éneklésére törekszünk, a ritmusérzék fejlesztést elősegítő képzési anyagok, illetve egyszerűbb ritmusú gyermekdalok kiválasztására, azok alkalmazására. Figyelembe véve a zenei alkotókedvet, alkalmat adunk a gyerekek önmegvalósítására, örömmel vesszük és alkalmazzuk ötleteiket, ezáltal lehetőséget adunk, hogy ösztönös alkotó kedvük kibontakozzék. A gyermekek otthonról hozott, illetve játékok közben szerzett tapasztalatait tudatos fejlesztéssel megerősítjük, rendszerezzük.

Csoportunkban az éves fejlesztési terv a három korcsoportban egymásra épül, ugyanakkor egyszerre valósul meg, ezért kiemelt figyelmet kell fordítani a fejlődési sajátosságokra, az egyéni eltérésekre. A foglalkozások tervezésében zenei anyagok és a fejlesztési feladatok szorosan összekapcsolódnak. A dalanyagok elsősorban az évszakokhoz, az időjáráshoz, a többi foglalkozás anyagához, és a képzési anyaghoz kapcsolódnak. A foglalkozások anyaga éppen ezért rugalmasan alkalmazkodik az esetleges változáshoz.

A zenei nevelést kötött formában tartjuk, mégis fontosnak tartjuk a változatos kezdeményezési formák használatát, valamint a játékos motivációt. A foglalkozásokat hangszerek használatával színesítjük.

Az óvoda és a család kapcsolatát régóta kiemelt feladatnak tartjuk. Sok szülő érdeklődik gyermekük zenei neveléssel kapcsolatban elért eredményéről. A szülők megismerhették milyen jellegű dalokat énekelünk.

A gyerek akkor lesz igazán boldog, ha a szülő is értékeli, amit ő már tud, ha kíváncsi rá meghallgatja, éneklésre biztatja és vele énekel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat, egyedül is tudnak énekelni, (tisztán, helyes szövegkiejtéssel), érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát és ismerik a különbséget. Felismerik egymás hangját, a környezet hangjait, megkülönböztetik a zenei fogalompárokot.

Több dalt ismernek az ünnepekhez kapcsolódva, tudnak egyszerű táncos mozgásokat végezni, változatos térformákat ismernek és alkalmaznak, figyelmesen, élvezettel hallgatják a bemutatott zenét, éneket, felismernek néhány jellegzetes hangszert (zongora, gitár, hegedű, furulya, dob, cintányér, triangulum).

VIII. Kapcsolatok más nevelési színterekkel

1. A család és az óvoda kapcsolata

Együttműködésünk legfontosabb alapeleme a jó partnerkapcsolat minél korábbi kialakítása. Alapja a kölcsönös bizalom, korrekt tájékoztatás, segítségnyújtás. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Az Óvodánk által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek, családi hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezzük az örömteli érzelmi állapotot.

Fontos, hogy megismerjük a családok életmódját, a gyermekek helyét a családban. A gyermekek érdeke is az, hogy a szülő bennünk támaszt, segítőtársat találjon a neveléshez. Fontosnak tartjuk, hogy odafigyeljünk a szülők kérésére, javaslatára, a szülők pedig alkalmazkodjanak a csoport napirendjéhez, szokásaihoz. A kapcsolattartás módjainak, formáinak kialakításakor mindig szem előtt tartjuk, hogy a szülők az óvodáról és a benne zajló életéről mindig örömmel, és szívesen tájékozódnak, és aktívan közreműködnek, ha szükséges. A családok minél jobb megismerése érdekében óvodakezdekor, iskolaérettségi vizsgálat után gyakori személyes beszélgetést folytatunk. Ha igénylik, családlátogatásra megyünk. A szülőket az óvodai élet több területén is bevonjuk, kirándulásokat, túrákat szervezünk, amelyen ők is szívesen részt vesznek. A gyermekeknek külön élményt jelent, ha szüleikkel együtt mehetnek és játszhatnak. Ezeket a túrákat mindig érdekesebbé tesszük egy-egy játékos vetélkedővel, sportfeladatokkal, melyeket a felnőttek és a gyermekek közösen végeznek el.

Sok lehetőséget biztosítunk a szülőknél, hogy a gyermekeknek képességfejlesztő játékokat, tartalmas könyveket vásároljanak. Minden évben barkácsolunk, karácsony vagy húsvét előtt, ahol ablakdíszeket, asztali díszeket, és egyéb dekorációt készítünk, mellyel szebbé tehetik az ünnepek hangulatát és az otthonukat.

Farsang alkalmából közös játékos vetélkedő teszi színesebbé a jelmezes felvonulást. A gyermekek jelmezeihez ötleteket, segítséget adunk.

Húsvét előtt közös tojásfestést, utána „nyuszilosó”, kirándulást szervezünk a szülőkkel együtt.

Év végén közös kirándulásra megyünk, melyre minden gyermekkel a szülőket is elhívjuk, és így a kirándulás jellege családiassá válik.

Óvodánk nagyon sokat köszönhet a szülőknél. A szülői Munkaközösség munkájának köszönhetően anyagilag is támogatják az óvodát. Ennek köszönhetően képességfejlesztő könyveket, játékokat veszünk, elkészült a játszótér és az akvárium. Segítettek az év végi kirándulás megszervezésében is, óvodai dokumentumainkat is véleményezik.

Az óvoda működését ez az aktív szülői munkaközösség segíti, jól felépített, hatékonyan működő szabályzattal. Rendezvényeink megszervezésében aktív résztvevők: társadalmi munkák, gyermeknap, kirándulások.

Helyi rajzpályázatokkal ösztönözni szeretnénk a Szülőket arra, hogy a gyermekeikkel közösen tevékenykedve, a természetben is fellelhető anyagok felhasználásával készítsenek játékokat, képeket. Az így elkészült alkotások, a közös munka lehetőséget nyújtanak beszélgetésre, közös játékokra. Így elmélyíti a Szülő- gyermek közvetlenebb kapcsolatát.

Mivel óvodánk helyi programja kiemelten foglalkozik a néphagyományok, népszokások ápolásával, ezért feladatunknak érezzük, hogy a szülők is tájékozódjanak népi kultúránk értékeivel. Ezért a folyamatosan tájékoztatjuk őket óvodánkban folyó néphagyományörző munkánkról.

Ösztönözzük őket arra, hogy ők is aktív részesei legyenek a néphagyomány megőrzésének és a feledésbe merült, helyi néphagyományok összegyűjtésében.

A szülők igényeinek megfelelően szeretnénk lehetőséget biztosítani szakemberek meghívásával egy-egy felmerülő nevelési probléma megoldására (pszichológus, logopédus, gyógytornász, védőnő, stb...)

Folyamatosan lehetőséget adunk az érdeklődő Szülőknél, hogy megismerjék az óvodában folyó nevelő és fejlesztő munkát.

Évente háromszor tartunk Szülői értekezletet, amelyen bemutatjuk óvodai programunkat, éves céljainkat, feladatainkat. Ezáltal megismerhetik nevelési elvárásainkat, szokásainkat és az azokból adódó módszereinket.

Nagyon fontosnak tartjuk a **Lurkó iskola-előkészítő program** megvalósítását, mely a szülők bevonásával válik eredményessé.

Célunk:

- A személyiségi és a szülői jogok tiszteletben tartásával erősíteni a partneri viszonyt, az óvodai nevelés és a családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében.

Feladatunk:

- Kapcsolattartás során tudatosuljon az együtt nevelés fontossága.
- Megnyerni a szülőket a Pedagógiai programunk nevelési célkitűzéseinek.
- Hagyományok kialakítása, bővítése.
- Lehetőséget adni a szülőknél az aktív párbeszédre.
- Emberi, szakmai tudásunkkal maximális segítséget nyújtani a szülők nevelő munkájához.

- Reális tájékoztatást adni a gyermekről, segítő szándékkal, mindig a gyermek érdekeit képviselve.
- Segítséget nyújtani a szülőnek, hogy elfogadja gyermekét olyanak, amilyen.

Törekednünk kell a szülők személyiségének tiszteletben tartására, másságuk elfogadására.

Elfogadtatni azt az elvet, hogy a gyermeknevelés kiemelten fontos színtere a család, az óvoda, mint nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítését szolgálja.

- Ha a járványügyi helyzet szükségessé teszi, a gyermekek otthoni fejlesztéséhez a facebook csoportban adunk segítséget, ötleteket.

A kapcsolattartás formái

- Találkozási lehetőség a leendő óvodások és szülei számára: az első személyes kapcsolat.
- Óvodai csacsogó
- Óvodanyitogató
- Beíratás.
- A családlátogatás, még az óvodába való bekerülés előtt, majd az iskolai beíratás előtt, ha a szülő igényli.
- Anyás beszoktatás, kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, s mintát kapjon gyermeke neveléshez.
- Szülők lapja
- Szülők klubja
- Egyéni beszélgetések: az aktualitásnak megfelelően.
- Szülői értekezletek.
- Közös ünnepek szervezése
- Közös kirándulások

2. Az iskola és az óvoda kapcsolata

A gyermekek óvodából az iskolába történő zavartalan átmenete megkívánja az intézmények közötti szoros, tartalmas együttműködést. Ennek alapja a kölcsönös nyitottság, bizalom, mely egymás munkájának ismeretére és megbecsülésére kell, hogy épüljön.

Fontosnak tartjuk, hogy megismerjük az általános iskolai nevelés alapelveit, de a tanítónők is ismerjék meg óvodai nevelésünk folyamatát, kapjanak lehetőséget az óvodai élet megismerésére. Ezért a leendő elsős tanítónőt folyamatosan meghívjuk az óvodai ünnepélyeinkre, műsorainkra, foglalkozásainkra.

Mindent megteszünk azért, hogy a gyermekek az óvodáskor végére képessé váljanak az iskolai életre, rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel.

Az iskolával közösen szervezünk programokat / szemétszedés, hagyományörző programok /, részt veszünk iskolai rendezvényeken / okt. 23., Karácsony ünnep, Farsang, Március 15./.

A cél, hogy az iskola megismerje azt a szándékot, hogy a gyermekek egyéni képességeiknek megfelelő neveléssel legyenek képesek az iskolai élet megkezdésére. Fontos, hogy az átmenet minél zökkenő mentesebb legyen.

Nagyon fontos számunkra a **Közösen-könnyebb óvoda-iskola átmenetet segítő program** megvalósítása, a közös programok megtervezése, megszervezése.

Célunk:

- Minél nagyobb esélyt adni a gyermekeknek a problémamentes iskolai élet megkezdéséhez.

Az együttműködés formái:

- Az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt.
- Kölcsönös látogatások, tapasztalatszerzések.
- Szakmai tanácskozások, megbeszélések az alsó tagozatban tanító nevelőkkel (pedagógiai, pszichológiai, módszertani témákban).
- Szülői értekezleten való részvétel: a leendő első osztályos tanítók tájékoztatják az iskolába készülő gyermekek szüleit pedagógiai elképzelésükről, az iskolába lépés teendőiről.
- Egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel.
- Jeles napok közös megünneplése, programok szervezése

Mindent megteszünk azért, hogy a gyermekek örömmel várják az iskolát. A gyermekeket megismertetjük az iskolával, a leendő tanítónóvel. A tanítónőnek megpróbálunk minden gyerekről reális képet adni, melynek során kiemeljük legjobb tulajdonságait. Ha szükséges kérjük a családdal együtt Nevelési Tanácsadó véleményét. Az iskolába lépés után is figyelemmel kísérjük a gyermekek iskolai beilleszkedését, munkáját.

A tanítónő év közben többször is látogasson el a nagycsoportosokhoz, ismerje meg őket, ismerje meg az óvodába folyó nevelőmunkát, fogadja az iskolába látogató óvodásokat. Legyen igénye rá, hogy az óvónők ismertetése, feljegyzései alapján előre megismerje a hozzá kerülő gyerekeket. Tegye lehetővé, hogy az óvónők megfelelő visszajelzést kapjanak a gyermekek iskolai munkájáról.

3. A fenntartó és az óvoda kapcsolata

Fenntartónkkal való kapcsolatunk alapja, hogy részesei lehetünk küldetésének megvalósításában. Fenntartónk biztosítja mindazokat a feltételeket, melyeket a törvény ír elő, illetve, amit a körülmények lehetővé tesznek. Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

Kapcsolattartás formái:

- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések.
- Óvodaigazgató beszámolója és részvétel a közösség munkájában.
- Képviselő testületi üléseken való részvétel
- Értekezletek

Célunk:

- A rendszeres és folyamatos kapcsolat fenntartása, korrekt együttműködés.

Feladatunk:

- Folyamatos tájékozódás, információcsere.
- Az óvoda helyi programjában megfogalmazott célok és feladatok közös megvalósítása.
- Kölcsönös támogatáson alapuló kapcsolat fenntartása.

4. Szakszolgálatok és az óvoda kapcsolata

A szakszolgáltató intézményekkel több éve jó kapcsolatot alakítottunk ki (Nevelési Tanácsadó, Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság, Családsegítő Központ, Gyermejkölési Szolgálat, Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Intézmény./). Szükség esetén, ha egy- egy gyermekkel kapcsolatban speciális problémák merültek fel, felvettük a kapcsolatot velük, kikértük véleményüket, és így közösen próbáltuk az ebből adódó feladatokat megoldani.

A szülők is partnerként álltak ezekhez az intézményekhez, az ott javasolt terápiát otthon is alkalmazták, és így a közös munka eredményeként fejlesztettük a gyermekeket. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a szakmai képzéseket, programokat és érdeklődésünknek megfelelően részt veszünk azokon.

Logopédus: Minden év elején a logopédus felméri a gyermekek beszéd szintjét, és ennek megfelelően tervezzük meg az éves fejlesztésüket. A logopédiai foglalkozásokon kívül a csoportban is végzünk előkészítő gyakorlatokat a logopédus irányításával. Azoknál a gyerekeknél, ahol a szülő nem gyakorol a gyerekekkel, mi végezzük el a rendszeres gyakorlást.

Gyógypedagógus: Az SNI-s gyermekek fejlesztését a gyógypedagógus irányításával végezzük a Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság szakértői javaslata alapján. A kötelező 2 órás fejlesztést is ő végzi, és dokumentálja a fejlesztési naplóba.

Egészségügyi szakszolgáltatás

Az évek során folyamatos kapcsolatban voltunk a védőnővel és az orvossal, fogorvossal, akik a szűrő vizsgálatokat elvégezték. Az esetleges problémákat kezelték vagy a gyermekek szakorvoshoz irányították. A védőnő havonta egyszer ellátogat hozzánk, és a gyermekeknél felmerülő problémákat megbeszélhetjük vele, tanácsot ad a probléma megoldására is.

Fontosnak tartjuk, hogy ezekkel a szakemberekkel továbbra is jó és tartós kapcsolatban maradjunk.

Kapcsolattartás formái:

- Évente orvosi vizsgálat minden csoportban.
- Iskola-alkalmassági vizsgálat a tanköteles korú gyermekek részére.
- Hallásvizsgálat.
- Fogászati szűrés évente.
- A védőnő kéthetente látogatja az óvodás gyermeket.

4. Közművelődési intézmények és az óvoda kapcsolata

A gyermekekkel évente több alkalommal színházba, illetve moziba megyünk. Ez lehetővé teszi a számukra, hogy új meseélményekhez jussanak. A gyermekeknek mindig nagy élményt jelent egy-egy ilyen előadáson való részvétel, ezért a jövőben is szeretnénk ezt a lehetőséget biztosítani. Rendszeresen megyünk könyvtárba, múzeumokba. Jó kapcsolatot építettünk ki a helyi könyvtárral, ahová rendszeresen ellátogatunk egy-egy téma feldolgozása érdekében.

Célunk:

- A közművelődési intézmények segítségével nevelési feladataink sokoldalúbb, színesebb megvalósítása.

Feladataink:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése a könyvek iránt, hozzásegíteni őket ahhoz, hogy olvasó felnőttekké váljanak.
- Rendszeres tájékozódás a múzeumok kiállításairól, s a gyermekeknek való tárlatok megtekintése (az esztétikai élmény átélése alkotásra készíti őket).

Formái:

- Gyermekműsorok.
- Bábszínház látogatás.
- Múzeumlátogatás.
- Könyvtárlátogatás.

Nevelési programunk további megvalósításához még beszerzendő a nevelőmunkát segítő eszközök, felszerelések jegyzéke:

- Könyvek beszerzése - szakmai és gyermekirodalom-
- Természeti, - emberi, - tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, melyek a környezeti nevelést szolgálják.
- Mozgásfejlesztő tornaszerek.
- Rajzolás, mintázás, kézimunka eszközök folyamatos pótlása.
- Ének, zene, énekes játék eszközök folyamatos pótlása.

5. Más oktatási intézményekkel és Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Zalaszentgróti Tankerülettel való kapcsolattartás

Az intézmény más oktatási intézményekkel kapcsolatot alakíthat ki.

A kapcsolatok lehetnek:

- szakmai,
- kulturális,
- sport és egyéb jellegűek.

A kapcsolatok formái:

- rendezvények,
- versenyek.
- szolgáltatások.

A kapcsolatok rendszeressége a kapcsolatok jellegétől függően alakulhat.

A kapcsolatok megjelenhetnek anyagi téren is, az intézmények egymásnak kedvezményeket biztosíthatnak egyes eszközeik értékesítésénél, illetve ingó és ingatlan vagyontárgyaik használatba adásakor.

Intézményközi munkaközösség jöhet létre közös megegyezés alapján.

A kapcsolattartás formái, módszerei minden területen alkalmazkodnak a feladatokhoz, és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

IX A programunk ellenőrzésének, elemzésének, bevalásának vizsgálati módszere:

Pedagógiai programunk megvalósítását a nevelőtestületünk alapos vizsgálat után értékeli.

E vizsgálatok a következő szempontok alapján történnek:

- Programunk megfelel-e a benne kitűzött céloknak, feladatoknak.
- A programunk minden szempontból megfelel-e a gyermekek kreatív személyiség fejlődésének.
- Nevelőtestületünk megfelelően összehangolt munkát végez-e a programban foglaltak megvalósítása érdekében.
- Pedagógiai programunk mennyire használható a program feltételeinek tükrében.
-

A feltételek alapos vizsgálata:

- Kiterjed az eszközök feltételrendszerére
- A fejlesztés pénzügyi forrásainak áttekintésére.
- Nevelőtestületünk szakmai felkészültségére
- Programunk gyakorlati hatását következő 3 irányból:
  1. a gyermekek szempontjából
  2. a nevelőtestület szempontjából
  3. a szülők szempontjából

A vizsgálat módszerei óvodánkban:

A vizsgálatot kétféle módszer alapján végezzük:

Humanisztikus és méréses vizsgálati formában.

A humanisztikus vizsgálati módszer fajtái:

- megfigyelés
- beszélgetés
- közvetlen beszélgetés
- dokumentumelemzés

A **méréses módszert** a egyéni fejlettség mérő lap kitöltésével végezzük, az *Ügyes vagyok én?* dokumentáció alapján, amelyben felvesszük a gyermekek anamnézisének is. Az óvodáskorban évente kétszer rögzítjük benne megfigyeléseink, méréseink alapján a gyermekek fejlettségi szintjét, melynek eredményéről tájékoztatjuk a szülőket.

Iskolaérettség: dislexia előrejelző gyorsteszt, komplett iskolaérettségi felmérés.

Amelyik gyermeknél súlyosabb problémát észlelünk, azokat a keszthelyi Nevelési Tanácsadóba irányítjuk.

VII.Referencia intézményi szolgáltatásaink

- Óvodánk a TÁMOP 3.1.7-es pályázat megvalósítója, a referenciainitézményi szolgáltatásra felkészülést, a jó gyakorlatok publikálását ezen kereteken belül valósítottuk meg.
- Az intézmény az utóbbi években saját fejlesztéseink eredményeinek köszönhetően elfogadottságra, elismertségre és keresettségre tett szert partnereink körében (fenntartó, szülők, gyerekek, környező települések óvodái, általános iskola).

Óvodánk felkészült a referencia intézményi szolgáltatásra, mert :

- 1. Befogadó, és az egyéni fejlődést biztosító oktatás-nevelés eljárásait érvényesítő pedagógiai módszereket alkalmaz.
- 2. Pedagógiai munkájában megjelenik a kompetencia alapú nevelés-oktatás tartalmainak és módszereinek alkalmazása.
- 3. Alkalmazza az IKT eszközöket és módszereket.
- 4. Vállalja a továbbképzés, a mentorálás, a hospitálás lehetőségeinek biztosítását, valamint a partnerintézmény fejlesztési folyamatának igény szerinti támogatását.
- A referenciainitézményi szolgáltatások megvalósításába a szakmai vezető kollégát vontuk be, aki ismerve a Lurkó iskolaelőkészítő programot, és mint jól bevált gyakorlatot követendő példának tartotta
- Két állandó óvónő dolgozik az intézményben, ezért a referencia intézménnyé válással járó feladatokat ők teljesítik
- Ennek köszönhetően a programok megvalósításában aktívan részt vett a szakmai vezető is.

- A jó gyakorlat átadását szervezte, és irányította

Kommunikációs szolgáltatásaink:

Helyszínen megvalósított tájékoztatás:

- Előadás
- Szakmai tanácsadás, konzultáció
- Bemutató foglalkozás
- Foglalkozás és dokumentumelemzés
- Mentorálás

Kiadványok:

- Jó gyakorlat szakmai anyagai
- Óvodai dokumentumok
- Szórolapok

On-line szolgáltatások:

- Intézményi honlap

Célunk:

- Jó gyakorlat népszerűsítése
- Jó gyakorlat megismertetése más intézményekkel, fejlesztő pedagógusokkal
- Jó gyakorlat átadása más intézményeknek
- Átvevő óvodák mentorálása

VIII. Óvodán kívüli óvodai nevelés megszervezése a koronavírus járvány idején

A kialakult helyzet mindenkinek új, így a gyerekek és a szüleiknek egyaránt, tehát mindnyájunknak fel kell dolgoznunk a kényszerű bezártságot és azt, hogy nem tudjuk, mindez meddig fog tartani. Az a szülő, aki otthon van, számos esetben Home Office-módban dolgozik, és/vagy gyakran még segítenie is kell iskolás gyerekeit az új típusú tanulási forma során, és mindemellett a családot is el kell látnia. Fontos, hogy a lakókörnyezet tisztántartása is nagyobb odafigyelést és feladatot jelent a mostani helyzetben. Az otthonukat munka és egyéb okok miatt elhagyni kényszerülő szülők pedig a fokozott fertőzésveszély miatt is aggódnak, pláne, ha egészségügyben vagy olyan helyen dolgoznak, ahol folyamatos kontaktusban vannak a potenciálisan vírushordozó emberekkel. Számos család számára anyagi, egzisztenciális nehézségekkel is járó a nem várt változás, éppen ezért a szokásosnál takarékosabb életforma bevezetésére is szükségük lehet. A kezdeti időszak tapasztalata, hogy a szülők igénylik a segítségnyújtást, és örömmel fogadják az óvodapedagógusok ez irányú kezdeményezéseit. Az Óvodaigazgatók és az óvodapedagógusok többsége már a távmunka bevezetését megelőzően is komoly lépéseket tettek a gyermekek, a családok irányába. Fontos, hogy az óvodai távmunka minden szereplője megtalálja azt az egyensúlyt, mely a feladatok minél egyenletesebb elosztásával nem terheli túl a pedagógusokat, és nem terheli a családokat. A „karantén-kapcsolatfelvétel” javasolt elsődleges kérdéseivel fontos tisztázni a kölcsönös elvárásokat és az együttműködés konkrét lehetőségeit, formáit „Miben várnak segítséget az óvodától?” „Mikor és hogyan tudnánk segíteni?” „Mire lenne leginkább szüksége a családnak a gyermekek nevelését illetően?” „Hogyan képzelik el a szülők az óvoda pótlását ebben a megváltozott helyzetben?” Stb. Elvárás minden pedagógustól, hogy a családokkal, gyermekekkel való folyamatos kapcsolattartás során szakmai ajánlásaikkal a gyermekek fejlesztésébe vetett hitük mellett kiemelt szerepet kapjon a lelki támogatás. Óvakodjunk tehát attól, hogy „házi feladatot” adjunk, azonban változatos tartalmakkal és formában folyamatosan és célirányosan kapjanak a szülők ötleteket, ajánlásokat, amelyekkel változatos tevékenységeket kínálhatnak fel, és adott esetben fejleszthetik gyermekeiket. Fontos az optimális képernyőidőre való ösztönzés akkor is, ha az ellentmondás ebben a helyzetben szembetűnő. Mégis, óvodás gyermekeinkre vonatkoztatva ebben az átmeneti helyzetben is – bár a szülők közül sokan Home Office-ban dolgoznak, és az iskolás testvérek digitális oktatásban vesznek részt – lehetőség szerint előnyben kell részesítenünk a minimális képernyőidőt igénylő tartalmak megosztását. Az óvodapedagógusok által megosztásra kerülő digitális tartalmak családokban történő továbbgondolása (kisfilmek megtekintése, feladatmegoldás, játékok, rajzolóprogramok alkalmazása stb.) során minden esetben a szülők, vagy nagyobb testvér személyes jelenlétét kérik / igénylik az óvodapedagógusok. Mentális szempontból is fontos mind a kollégákkal, mind pedig a családokkal való kapcsolattartás, azonban célszerű odafigyelni és tudatosan, okosan szabályozni a számítógéppel és okostelefonnal töltött időt. E tekintetben a Home Office, a bezártság vagy a bezártság érzésének leküzdése során – bár nincsenek korlátok –, a pedagógus e tekintetben is minta/példaértékű kell legyen.

2. Feladatkörök szintjei – ellátandó feladatok •

Óvodaigazgatói feladatok: – Az új munkaforma beindításának előkészítése:

Tervezési szakasz: Fenntartóval történő egyeztetés, munkatársak bevonódásának biztosítása, a szülők tájékoztatása

A rendszer működtetése: stratégiai és operatív irányítási feladatok ellátása

Ellenőrzés és értékelés a működési szabályok és értékelési rendszer alapján – Szükséges korrekciók végrehajtása: szabályozó dokumentumok, működési gyakorlat aktuális módosításainak koordinálása, ellátása •

Óvodapedagógusi feladatok: – A családok támogatása az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, valamint az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megsegítése a szokásostól eltérő formában, többnyire információtechnológiai vagy számítástechnikai eszközök igénybevételeivel.

A Home Office kialakított munkarendje szerint az intézmény pedagógiai programjára és éves munkatervére alapozott feladatok ellátása (Lásd a saját intézmény aktualizált Pedagógiai Program, Munkaterv, vezetői utasítások, és egyéb tartalmakat).

3. **A távmunka beindítása** – szervezési keretek • Az óvodapedagógusok napi munkarendjének kialakítását rugalmasan értelmezve, azonban a hatékony időgazdálkodás érdekében mégis, egyfajta mederbe terelten alakítjuk ki.

Külön dokumentum tartalmazza az aktuális feladatokat: A RENDKÍVÜLI MUNKAREND SZERINTI ALAPFELADAT-ELLÁTÁS RENDJÉNEK ÉS ELLENŐRZÉSÉNEK ELJÁRÁSRENDJE

Az együttműködés formái a digitális környezet nyújtotta lehetőségek és a pedagógus kompetenciák függvényében változatosak lehetnek, a virtuális kapcsolattól az online „rendezvényekig” magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvodavezetés, az óvodapedagógusok, illetve a családok teremtenek meg. A kapcsolattartás minőségének emelése érdekében javasolt az egymástól tanulás e területen is.

Továbbképzéseken való részvétel

Iskola neve:	Tan./Okl.	Tan./Okl. száma	Időtartam:	Résztevő
Részképesség zavarok korai felismerése	Tanúsítvány	Ó/14-19/1998.	30	1 fő
Konduktív pedagógiai ismeretek	Tanúsítvány	C/7-24/1998	16	1 fő
Infokommunikációs technológiák	Tanúsítvány	2009./1581	30	1 fő
Bölcsődei gondozás	Tanúsítvány	OKM-4/195/2009	70	1 fő
Tevékenység központú technológiák	Tanúsítvány	587/2010	30	1 fő
Memória technikák	Tanúsítvány	306/2010	30	1 fő
Változás kezelő tréning	Tanúsítvány	261/2010	30	1 fő
IPR LIGHT	Tanúsítvány	99/323/2010	30	1 fő
A digitális média műveltség és korszerű internetes lehetőségek...	Tanúsítvány	174/2012/100004/149	30	2 fő
Hálózati együttműködések és kapcsolatok	Igazolás	HALOZ-12-66	15	1 fő
Helyi program készítése	Tanúsítvány	1996		1 fő
Egészség nevelés programja	Oklevél	1997		1 fő
Tanulási zavarok az óvodában	Tanúsítvány	2.4.8./1999	30 óra	1 fő
Szoftverüzemeltető	Oklevél	2004/71	120	1 fő
Projektmenedzsment ismeretek	Tanúsítvány	968/2007	30	1 fő
Kompetencia alapú óvodai programcsomag bevezetése	Tanúsítvány	629/2009	30	1 fő
Interaktív táblák használata	Tanúsítvány	124/2010	30	1 fő
Az anyanyelv elsajátítása	Tanúsítvány	2011/NA/17	6	1 fő
Zöld óvodában úton a zöld óvoda felé	Tanúsítvány	11-0177-05/2012	30	1 fő
Változásmenedzselés a közoktatási intézményekben	Tanúsítvány	VALTM-12-36	30	1 fő
PR-tevékenységek és célirányos kommunikáció	Igazolás	PRTEV-12-53	15	1 fő
Felkészítés a mentorálás mesterségére	Tanúsítvány	MENTOR-12-84	30	1 fő
A digitális médiaműveltség és korszerű internetes lehetőségek...	Tanúsítvány	173/2012/100004/149	30	1 fő
Hálózati együttműködések és kapcsolatok	Igazolás	HALOZ-12-66	15	1 fő
Helyi Esélyegyenlőségi Programok elkészítésére felkészítő képzés	Tanúsítvány	088/2013	30	1 fő
Drámapedagógia HH helyzetű tanulók integrált nevelésének elősegítése	Tanúsítvány	85/2014-DRP	60	1 fő
Népi játék, néptánc módszertan az óvodában és az általános iskola 1-2. osztályában	Tanúsítvány	2014/15/8	30	1 fő
Grassroots szervező	Tanúsítvány	1298,	30	3 fő
A helyi esélyegyenlőségi programot áttekintő képzés	Tanúsítvány	E-00001/2013/D009	6	1 fő
Kreatív napok	Igazolás		15	1 fő
Óvodaiigazgatók felkészítése az intézmény önértékeléséhez, a tanfelügyeleti ellenőrzéshez és a pedagógus-minősítéshez kapcsolódó Óvodaiigazgatói feladatok ellátására	Tanúsítvány	OH-INT/1259/2015	30	1 fő
Tevékenység és személyiségfejlődés	Tanúsítvány	2016/258	60	1 fő
Drámajáték vezetés	Tanúsítvány	OH-POK/505/2016	30	1 fő
Játékra fel!	Tanúsítvány	23/124/2015	60	1 fő
Szülőkkel való kapcsolattartás, együttnevelés innovatív formái	Tanúsítvány	2018/00885	30	1 fő
Differenciálás az óvodában	Tanúsítvány	2018/01387	30	1 fő
Energiatudatos Óvodákért	Tanúsítvány	Energiaklub	6 alkalom	1 fő
A” Boldogságórák” elméletének és	Tanúsítvány	JVAV-122/2018	30	1 fő

módszertanának elsajátítása				
Egészséges életmódra nevelés az óvodában	Tanúsítvány	2019/0969	30	1 fő
Környezetvédelem és fenntarthatóság a Zöld Óvoda gyakorlatában	Tanúsítvány	2019	30	1 fő
Játékos képességfejlesztés tervezése, megvalósítása az óvodában	Tanúsítvány	2021	30	1 fő
Gyermekjoga oktató	Oklevél	2021	60	1 fő
Diabetesz képzés	Tanúsítvány	2021	5+elmélet	2 fő
Közoktatásvezető	Oklevél	2023	120	1 fő

Felhasznált irodalom

1. Az óvodai nevelés országos alapprogramja
363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet
2. 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
3. Az óvodai nevelés programja
/ Országos Pedagógiai Intézet 1989 /
4. Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
/ Választható óvodai program /
5. Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
/ Választható óvodai program /
6. Bóbita Óvoda Helyi Nevelési Programja (Budapest)
7. Szent Anna téri Óvoda: Sajátos Nevelési Igényű gyermekek integrált nevelése
8. Napsugár Óvoda Polgár: A hátrányos helyzetű gyermekek integrációs és képesség kibontakoztató felkészítésének pedagógiai rendszere
9. Néphagyományörzés az óvodában
/ Választható óvodai program /

Jogszabályi háttér:

2023. évi LII. Törvény a pedagógusok új életpályájáról
401/2023. (VIII. 30.) Korm. Rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről
229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

245/2024. (VIII. 8.) Korm. rendelet a nevelési-oktatási intézményekben a tiltott és a használatában korlátozott tárgyak köréről, valamint a tárgyakra vonatkozó eljárásrend részletes szabályairól

2025. évi intézményi önértékelés

2025. évi tanfelügyeleti látogatások

Óvodakötelezettség / tankötelezettség külföldön történő teljesítésének bejelentése az Oktatási Hivatal számára

Kötelező felvételt biztosító köznevelési intézmények körzethatárai

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

Az oktatásért felelős miniszter által jóváhagyott eszköz- és felszerelésjegyzék

A pedagógus-továbbképzés rendszeréről szóló 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet

Záró rendelkezések

A Sümegecsehi Lurkó Óvoda Pedagógiai programját az Óvodaigazgató készítette el az intézmény nevelőtestületének bevonásával:

Dátum: Sümegecsehi, 2025. 08.29...

Rostási Nikolett
nevelőtestület nevében

Dátum: Sümegecsehi, 2025.08.29..

Pap Jánosné
Óvodaigazgató

A Sümegecsehi Lurkó Óvoda Pedagógiai programját megismerte: Szülői Szervezet.

Dátum: Sümegecsehi, 2025.08.29..

Nagyné Böszén Éva
Szülői Szervezet elnöke

A Sümegecsehi Lurkó Óvoda Pedagógiai programját a fenntartó megismerte és jóváhagyta, 72/2025 határozat számon:

Dátum: Sümegecsehi, 2025. 09.09.

Sziva Erika Ildikó
Fenntartó nevében aláírás

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM**SÜMEGCSEHI LURKÓ ÓVODA****8357 SÜMEGCSEHI KOSSUTH U. 1.**

Intézmény OM-azonosítója: 202425	Óvodaigazgató: Pap Jánosné Ph.
Legitimációs eljárás	
Elfogadta: Rostási Nikolett Nevelőtestület nevében Kristyánné Raffai Anita Alkalmazottak nevében	Véleménynyilvántók: Nagyné Bószén Éva Szülői közösség nevében
Jóváhagyta a fenntartó: Sziva Erika fenntartó nevében	
A dokumentum jellege: Nyilvános	
Iktatószám: 30/2025	
Dátum: 2025. szeptember 1	

Pap Jánosné Óvodaigazgató

Az egészségfejlesztési program az alábbi jogszabályok felhasználásával készült:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési - oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény

1. BEVEZETÉS

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását. Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentőség e van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza.

A program elkészítésének célja az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elkötelezettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési

- nevelési intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi
- lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési
- oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési

- nevelési intézményben végzett tevékenységet, a pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermekek és a szülő részvételét a nevelési
- oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, egészségéhez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra.

Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal és életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk. Az egészség e három jellemzője, megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk

- egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok az alábbi területekre terjednek ki:

- a) az egészséges táplálkozás,
- b) a mindennapi mozgás, testmozgás,
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- d) a bántalmazás megelőzése,
- e) a baleset - megelőzés és elsősegélynyújtás,
- f) a személyi és környezeti higiéné

A teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési- oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenció programokba.

Testi és lelki egészség

Az óvodára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az óvoda segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a

kialakulását, amelyek a gyerekek egészségi állapotát javítják. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésre és a harmonikus élet

értékként való tisztelésére is nevel. A pedagógusok készítsék fel a gyerekeket arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani.

A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése a cél. Nagy figyelmet fordítunk a művészeti eszközök tárházának bővítésére.

Alapelvek, célok

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet

- környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti
- környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és programunkkal a szülők és környék lakóinak környezet és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.

2. HELYZETKÉP

Az intézmény környezete:

Óvodánk Sümegecsehin található, ami egy kis falu. 635 lakosa van. A falu szép környezetben található, melyet egy nagy erdő, szőlő ültetvények és szántóföldek vesznek körül. A faluban is szépen gondozott kertek vannak. Az óvoda 1976-ban nyitotta meg kapuit, melyet az iskola mellett alakítottak ki egy szolgálati lakásból. Az évek során sokat változott, majd pályázati pénzből felújították, modernizálták, korszerűsítették.

A falu házai szellősen helyezkednek el, köztük füves területek lettek kialakítva.

Az óvodához tartozik egy szép nagy udvar, melyet az iskolásokkal együtt használunk. Óvodánkban nagy hangsúlyt fektetünk fás, ligetes, zöld terület kialakítására. Rendezett, tiszta parkosított udvart biztosítunk gyermekeink számára, ahol szép és biztonságos környezetben játszhatnak. Az óvoda környéke sok lehetőséget kínál a természet folyamatos megfigyelésére, a természetközeli, környezetvédő nevelésre. Csoportjaink lehetségg szerint ide látogatnak, sétálnak, kirándulnak el a legtöbbit.

Hagyományaink:

Környezetünk megismerésének és óvásának igényét, óvodai hagyományait tudatosan alakítjuk a gyermekekben a foglalkozásokon és a rendszeres környezetvédelmi tevékenykedtetés során is.

- Évente kétszer papír hulladékgyűjtést szervezünk, az iskolával együtt
- A külső környezetünk alakítására az udvarunkra faültetést, virágültetést szervezünk.
- A belső környezet alakításában, a csoportszobában a csoportok lehetőségeinek figyelembe vételével élősarkok berendezésére, akvárium halak tartására van lehetőségünk.
- A Víz Napja, Föld napja és Madarak Fák Napja, Állatok Világnapja programokba való bekapcsolódás egész éves tevékenykedtetést jelent a gyermekek számára. Az iskolásokkal együtt vetélkedőket szervezünk a Közösen-könnyebb program keretében.
- Óvodásaink testi - lelki fejlődésének megalapozására a családdal szorosan együttműködve szervezzük az egészségnevelő és prevenciós munkánkat.
- Megvalósítjuk az „Együnk gyümölcsöt, zöldséget minden nap!” programot a szülők segítségével.
- Ősszel egészséghetet szervezünk a gyermekeknek és a családoknak, mely során az egészséges táplálkozást támogatva zöldség és gyümölcslátakat készítünk, szintén a szülők támogatásával.
- Minden év novemberének harmadik csütörtöke a „Ne gyújts rá!” világnap.

A nagycsoportos gyermekeknek dohányzás megelőzési óvodai program alapján foglalkozásokat szervezünk melyben a dohányzás ártalmairól, az egészséges tiszta levegő fontosságáról beszélünk. A megelőzés egyik leghatékonyabb formája, hogy a gyermekek olyan információ birtokába jussanak, amelyek alapján a dohányzást helytelenítő attitűd alakulhat ki.

- A mozgás és a sport megszerettetése is központi feladatunk. Az egészség heti és a gyermek heti rendezvényeinken is mindig helyet kapnak a játékos sport délelőttök, sorversenyek.
- Részt veszünk tehetséggondozó program keretében a Bozsik programban is.
- Évek óta részt veszünk, a Gondolkodj egészségesen! programban.
- Bekapcsolódtunk az Energiakuckó Programba is.

Céljaink megvalósítása érdekében lehetőségeinkhez mérten élünk a pályázati lehetőségekkel.

Humán erőforrások:

A nevelő testület elfogadja, és magáénak vallja az egészséges életvitelre és környezetbarát gondolkodásra nevelés alapelveit. Az óvodapedagógus feladata, hogy segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. A tágabb és szűkebb környezet

közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt anélkül, hogy kárt okozna benne.

Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyerekek környezettudatos viselkedését megalapozzuk.

Ebben a folyamatban a gyermekeket körülvevő felnőttek, a szülő, a pedagógus, a dajka példája elengedhetetlen.

Az intézmény személyi összetétele:

1 fő	Óvodaigazgató
3 fő	Óvodapedagógus
2 fő	Dajka

Az egészségnevelést segítő külső szakemberek:

Gyermekorvos:	Dr Juhász Sándor
Védőnő	Szabó Márta
Fogorvos:	Dóberné Béres Katalin
Logopédus:	Kaizer Barbara

Tárgyi feltételek:

Intézményünkben 2 csoport működik.

Csoportszobáink tiszták, esztétikusak, a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő minden terem, öltöző, mosdó. Felszereltségük jó, anyagi lehetőségeinkhez mérten folyamatosan fejlesztjük azokat.

Tárgyi eszközök, játékok, szemléltető és szakmai eszközök, tekintetében óvodánk jól felszerelt. Rendelkezésre áll az előírt eszköz, ill. felszerelés, ami a pedagógiai program végrehajtásához szükséges.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteinek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé teszi mozgás –és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül.

3. A KÖRNYEZETI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI INTÉZMÉNYI ALAPELVEK, CÉLOK HOSSZÚ TÁVÚ CÉLJAINK**Rendszerszemléletre nevelés elve:**

Tegyük képessé a gyermeket arra, hogy a megszerzett ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.

Természet és társadalom harmóniájának elve:

Célunk, hogy tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés valósuljon meg.

Alapozzuk meg gyermekeinkben a természet, az épített és társadalmi környezet - benne az ember - harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszert (értelmileg, érzelmileg, erkölcsileg, esztétikailag). Felelős, elkötelezett, környezettudatos és kulturált magatartással működjenek közre a szülőföld, a lakóhely, az óvoda esztétikus környezetének kialakításában, megőrzésében.

Fenntarthatóság elve:

Alakítsuk ki gyermekeinkben a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformákat, életvitelt, a jövőre, a fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdöket.

Testi - lelki egészség elve:

Az intézmény minden dolgozója törekedjen a komplex testi – lelki - szociális értékek védelmére, az ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakítására. Tudatosodjon gyermekeinkben, hogy az egészség érték-tenni kell érte. Értsék meg az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságát. Alakuljon ki gyermekeinkben az egészséges életmód utáni igény.

Társas készségek fejlesztésének elve (tolerancia és segítő életmód):

Ismertessük meg gyermekeinkkel a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének módszereit a foglalkozások, és szabadidős – tevékenységek nyújtotta lehetőségek maximális kihasználásával. Alakuljanak ki gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek.

Foglalkozásközi integráció elve:

Legyünk képesek a különböző ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására, a környezeti és egészségnevelés kapcsán a pedagógusok közti együttműködés új formáinak, módszereinek alkalmazására.

RÖVID TÁVÚ CÉLJAINK:

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus munkakörnyezet kialakítása és védelme.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Helyes napirend és életrend kialakítása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A szabadidőhasznos eltöltése.
- Testi-lelki egészségvédelem a gyermekek és dolgozók körében.

4. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS FELADATATAI

- Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)
- Pszichohigiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)
- Szociohigiénés egészségfejlesztés

I. Szomatikus egészségfejlesztési feladatok :

Általános cél és feladat:

A szomatikus nevelés felöleli a test, a szervezet megismerésére, és megismertetésére vonatkozó nevelési feladatot, mint az egészség megvédésének, a tudatos egészségvédő magatartás ismereti alapját, továbbá a mentálhigiénét és a mozgásszokások alakítását.

Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

A szomatikus nevelés területei

- személyi higiénia fejlesztése
- környezeti higiénia fejlesztése
- az egészséges táplálkozás igényének kialakítása
- a betegségek megelőzésére nevelés
- napi rendszeres testmozgás, testedzés
- balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás

Személyi higiénia fejlesztése:

A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök

ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC - használatát és a WC - papír használatát. Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásának alakítását, valamint ruházat higiénáját, tárolási feladatait.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása: Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés- jellel ellátott törölköző, fésű, fogmosó felszerelés, ágynemű. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott.

Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, szappantartóval (folyékony szappanadagolóval), körömkefével. A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek - méretű WC.

A gyermekek számára biztosított orrtörüléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezük el. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiéniai szabályok betartására.

Környezeti higiénia fejlesztése:

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helységek, valamint az óvoda udvara.

Célunk a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.

Feladatunk az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

A feltételek biztosítása

Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység.

További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.

A feltételek biztosítása:

Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk.

A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók.

Az eszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük.

A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét.

Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról.

A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény.

Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.

Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek gondozását.

Udvari eszközeink az EU szabványnak megfelelőek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk.

Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot évente cseréljük. Napi rendszerességgel frissítéséről a karbantartó gondoskodik.

Lehetőségeinkhez mérten a homokozó árnyékolását megoldjuk.

Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése előírja, hogy a gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésben, az élettani szükségleteknek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Az élettani szükségletnek megfelelő étrend biztosításához a táplálkozás- egészségügyi előírások kidolgozása az OÉTI feladata. Az OÉTI elkészítette a táplálkozástudomány mai állásának megfelelő táplálkozás, a rendszeres étkezést biztosító, szervezett ételmezési ellátásra vonatkozó ajánlást. Az ajánlás hatálya kiterjed valamennyi közétkeztetést nyújtó szervre. A közétkeztetők feladata ezen ajánlás szerint az élettani energia- és tápanyagigényeknek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosítása.

Intézményünkben a Vásártér Bt. biztosítja az étkezést. A közeli iskola konyhájában az ételmezésvezető irányításával készítik az ételeket. Maci csoportba a konyha ablakán keresztül kapjuk meg az ételt. Kiszállítás után óvodánk Süni csoportjának tálalókonyhájában történik meg az adagolás és a tálalás előkészítése.

Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait- így az étkezés előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése.

Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység.

További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.

A feltételek biztosítása:

A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak. A feltálatott ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy - egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvesítő ismereteket nyújtunk az ételről.

Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban. Télen lehetőségeink szerint a gyógyteákkal, zöld teákkal is megismertetjük a gyermekeket, melyet közösen készítünk el a gyermekekkel.

A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a főzőkonyhákban történő egyeztetésekkel megoldjuk, fokozott figyelemmel kísérjük (tejérzékeny, lisztérzékeny, stb.) a gyermekek étkezését. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Fokozott figyelmet fordítunk a gyerekek (közvetett módon a családok) étkezési szokásaira, Táplálkozási rendellenesség – túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt óvónői feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkeendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Célunk az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.

A feltételek biztosítása:

A minden gyermek számára biztosítjuk a jellel ellátott egyéni tisztálkodási eszközöket (törölköző, fogkefe, fogmosó pohár, fésű) melyek tisztításáról, fertőtlenítéséről rendszeresen, szezonális betegségek időszakában fokozottan figyelünk, elhasználódás esetén gondoskodunk pótlásukról (pl. fogkefe.)

A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést.

Szezonális fertőző betegségek megelőzésére-a szülők segítségével – vitaminban gazdag zöldségeket és gyümölcsöket biztosítunk, hangsúlyozzuk ezek fogyasztásának fontosságát.

Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkeendőhasználat, fertőtlenítés... stb.)

A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra.

Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. A betegségből történő felgyógyulásakor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük. Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével, indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be (pl. fejtetvesség)

A mindennapi mozgás megvalósítása

A modern kor és az azzal együtt járó technológiák a felnövekvő nemzedéket mozgásszegény életmódra kényszerítik. A fizikai teljesítmény romlása hosszú távon a szellemi képességek hanyatlásához vezethet.

Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életünket átszövi. A mozgásos versengések során a gyermekek átélnek sikert és

a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését is. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek.

E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai testnevelés foglalkozásokat.

Célunk

a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk

a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

A feltételek biztosítása:

A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.

Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomonkövetése.

A testnevelés foglalkozások szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük. Lehetőség szerint szabadban szervezzük ezeket a tevékenységeket, és legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével. Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló. Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

A mozgásos játékok fejlesztik:

- a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés,

- Kedvezően befolyásolják a gyermekek teljesítő képességét,

- Felerősítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatékonyságát,

Az egészségfejlesztő testmozgás hatékonysága érdekében az alábbi egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembe vétele szükséges a konkrét feladatok megszervezése során:

- Lehetőség szerint minden gyerek minden nap vegyen részt a szervezett mozgásban

- Az eltérő adottságú gyerekek számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás (pozitív megerősítés)

- Érvényesüljön a sport személyiség és közösségfejlesztő hatása

- A testmozgás az életkori sajátosságok figyelembe vételével játékos, táncos elemeket is tartalmazzon

- A mindennapi mozgás az életminőség javítását szolgálja

- A napi tevékenység részeként 10 - 20 perces frissítő mozgás a szabadban

- Tudatos, a nagymozgások, finomotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére, a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások

- Kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése

- A prevenció torna biztosítása

- A mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése

- Szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe (sportnap, egészségvédelmi napok)

Balesetek megelőzésére nevelés és elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire. Gyermekekbalesetnek minősül minden olyan baleset, ami akkor történik, amikor a gyermek az óvoda felügyelete alatt áll. A gyermek testi épségének megővására és erkölcsi védelméről történő gondoskodás az óvodába történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció, Biztonságos Óvoda pályázat foglalkozásainak megvalósítása.

A feltételek biztosítása:

Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük a z óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat. Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van. Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik olló, tű, kés, villa-.

A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.

Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.

Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!

Minden feladat ellátási helyen megbízott, képzett elsősegélynyújtó személy dolgozik, és biztosított az óvodai elsősegélynyújtó alapfelszerelés.

Az óvoda, és az óvodapedagógus feladatai:

- A 20/2012. (VIII.31.) rendelet 168. § - a rögzíti, hogy a nevelési - oktatási intézményben a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek, tanulók felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset - megelőzés szempontjaira.
- Olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására, és fejleszteni kell a gyermek, a tanuló biztonságra törekvő viselkedését.
- Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt értesíteni kell.
- Az óvoda alapidokumentumaiban rögzíteni kell az intézményi védő, óvó előírásokat.
- A nevelési - oktatási intézményben bekeverkezett tanuló – és gyermek-baleseteket nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó tanuló - és gyermekekbaleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.
- Az óvodának lehetővé kell tenni a szülői szervezet, közösség részvételét a gyermekekbalesetek kivizsgálásában.
- Az intézménynek meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a hasonló balesetek megelőzésére.

II. Pszichohigiénés egészségfejlesztés

A testi, lelki mentális egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek környezetéhez történő alkalmazkodást, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

A Nkt.62.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi - lelki egészségének fejlesztése és megővése érdekében megtegyen minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka-és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő -és szükség esetén más szakemberek bevonásával.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiéniájának megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszicho-szociális egyensúlyra törekszik.

Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiség tulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását.

A pszichohigiéné

- Egészséges életvezetés
- Stressz-elhárítás
- Egészségre káros szokások megelőzése
- Érzelmi nevelés

Egészséges életvezetés

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti.

Célunk, megóvni a gyermeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

A feltételek biztosítása:

Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen.

A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét. A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára. Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió)

Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

Stressz-elhárítás

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk az idegrendszeri, - lelki egészségvédelem.

Feladatunk a stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz - hatások kompenzációja.

A feltételek biztosítása:

Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak.

Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény. Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást.

A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások megelőzése

A pszichohigiéniés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

Célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát. Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk.

Érzelmi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én – kép kialakulását.

A feltételek biztosítása:

Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja. Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésére.

A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása.

Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek - felnőtt tiszteletre épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet.

Törekvésünk, hogy a gyermek - gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.

III. Szociohigiénés egészségfejlesztés

A szociohigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélés közös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas - társadalmi életének beszabályozását végzi.

Célunk, hogy a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben együttműködésbe való részvételre nevelje.

Feladatunk, hogy zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a konfliktusok megoldása a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve - utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

A szociohigiénés egészségfejlesztés területei:

- Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés
- Egészségpropaganda

Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése.

Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk

az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása, minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi - lelki sérüléseire tekintet nélkül!

Az óvodai nevelés azon fogyatékos gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, fogyatékoságuk olyan mértékű, hogy a közösségi nevelés feltételei között a beilleszkedésre képesek, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

A feltételek biztosítása:

Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk.

Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek hasonló jogokkal vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata. A törvényben megfogalmazottak szerint nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségére számítunk.

Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda az egészségpolitikai intézkedések széles körű terjesztését, a szociálpolitikai határozatok, döntések megértését, megkedveltetését, a megvalósításra irányuló mozgósítást jelenti. Ez valamint, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás a feladata.

A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalom egészség - védelmének, az egészségfejlesztésnek a feladata.

Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb ...).

Célunk a betegség megelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése.

Feladatunk modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, egészségpropaganda a szülők körében - az egészségesebb választására való törekvés képességének fejlesztése.

RENDSZERES EGÉSZSÉGÜGYI VIZSGÁLATOK, SZŰRÉSEK

A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése az Óvodaigazgató feladata az SZMSZ – ben leírtak alapján. Lehetőség szerint évente egyszer fogászati és általános szűrővizsgálat megszervezése javasolt.

A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ LEGFONTOSABB FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Természeti környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenységgel	- Az természet folyamatos megfigyelése az évszakok változásával kapcsolatban. - Az időjárás jellegzetességeinek követése. - Hazánk növény és állatvilágának bemutatása. - Gyümölcsök, zöldségek megismertetése, megszerettetése. - Természetvédelmi jeles napok megünneplése. - Ismerkedés saját testünkkel, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése.
Társadalmi környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenységgel	- Lakóhelyünk megismerése - Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése. - Orvos gyógyító munkájának megismerése, látogatás a gyógyszertárba. - Könyvtárlátogatás - Lakóhelyünk templomainak megismerése - Falusi - városi közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök.
Személyes higiéné elsajátítása	- Helyes szokások kialakítása az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban.
Egészséges étkezés	- Minden nap eszünk gyümölcsöt, sok esetben zöldséget is a szülők segítségével ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak. - Évente egyszer egészséghetet szervezünk ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét. Szórolapokat is készítünk a témával kapcsolatban.
Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése	- A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai. - A vízszennyezés következményeinek bemutatása.
A sokoldalú mozgás lehetőségének biztosítása	- Hetente egyszer kötelező szervezett mozgás a csoportokban, vagy a z udvaron, ahol megvalósul az eszközökkel végzett képességfejlesztés. - Mindennapi mozgás beillesztése a napirendbe. - Mozgással kísért énekes játékok, drámajátékok szervezése. - Udvari mozgás, szabad játék az udvari játszóeszközök felhasználásával. - Élményszerző séták és kirándulások az óvoda szűkebb és tágabb környezetében
Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja	- Természetbarát anyagok használatának megismertetése.

	- Természeti környezetünk védelme, óvása. (szemétszedés, madáretetés stb.) - Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának folyamatos hangsúlyozása.
Egészségkárosító szerek egészségi kockázatának tudatosítása	- Dohányzás megelőzési programban való részvétel a nagycsoportosokkal.
Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága	- Az óvoda helyiségeinek takarítása napi rendszerességgel, illetve szükség szerint gyakrabban. (dajkák) - Mellékhelyiségek folyamatos fertőtlenítése tisztántartása, tisztálkodási szerek biztosítása. - Törölközők, ágyneműk rendszeres mosása a szülők feladata. - Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása az udvaros mindennapi feladata. (seprés, lombgyűjtés, fűnyírás, locsolás, homokozók karbantartása, hó eltakarítás, balesetmentesítés)
Kirándulások szervezése	- Évszakonként rövid kirándulások az óvoda közelében. (pl. falu, erdő) - Évente egy nagy kirándulás szervezése a szülőkkel közösen. (pl. Állatkertek, játszó parkok, múzeumok)
Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása	- Szomszédos iskola rendezvényeinek, kiállításainak látogatása. - Faluban szervezett rendezvények látgatása. - Állatkerti látogatások. - Ismerkedés a falusi élettel, háziállatokkal kirándulások alkalmával. - Kirándulás a hegyekre, erdőbe - Szüreti kirándulás (lehetőség szerint)
Hulladékgyűjtés	- Évente kétszer papírgyűjtést szervezünk az iskolával együtt - Nagycsoportban megismertetjük a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtést, az ehhez használatos színes konténereket.
Baleset megelőzési intézkedések	- Minden csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatást tartunk a gyermekeknek. - Az óvodai udvari játékok folyamatos ellenőrzése. - Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.

Legitimációs záradék

Az egészségfejlesztési programot készítette:

Dátum: Sümegecsehi, 2025. 08. 29.

Az intézmény vezetője :

Pap Jánosné
Óvodaigazgató

Rostási Nikolett
Nevelőtestület nevében

Az egészségfejlesztési programot jóváhagyta:

Az intézmény vezetője

Dátum: : Sümegecsehi, 2025. 08. 29.

Pap Jánosné
Óvodaigazgató aláírása

Az egészségfejlesztési programról véleményét nyilvánította:

Dátum:Sümegecsehi, 2025. 09. 04.

Nagyné Böszén Éva
szülői közösség nevében aláírás

Az egészségfejlesztési programról véleményét nyilvánította:

Sümegecsehi, 2025. 08. 29.

Kristyánné Raffai Anita
alkalmazottak nevében aláírás

Az egészségfejlesztési programról egyetértését kinyilvánította és jóváhagyta:

Dátum: : Sümegecsehi, 2024.....

Sziva Erika Ildikó
fenntartó nevében aláírás

ÉRVÉNYESSÉGE

Az egészségfejlesztési program időbeli hatálya

• A 10/2015. (08. 24) határozatszámom elfogadott és az Óvodaigazgató által 11/2015. (08. 24.) határozatszámom jóváhagyott egészségfejlesztési program az óvoda vezetőjének jóváhagyásával, a kihirdetés napján lép hatályba és határozatlan időre szól.

Felülvizsgálata: évenként, illetve jogszabályváltozásnak megfelelően.

- **Módosítása:** az Óvodaigazgató hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület és a Közfoglalkoztatotti képviselő.
- **A kihirdetés napja:** 2017. augusztus 30.

Az egészségfejlesztési program személyi hatálya kiterjed:

Az óvodával jogviszonyban álló minden pedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre, gyermekekre, szülőkre.

Azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek az óvoda feladatainak megvalósításában.

Az egészségfejlesztési program területi hatálya kiterjed:

- Az óvoda területére
- Az óvoda által szervezett - a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó óvodán kívüli programokra.

Sümegecsehi, 2025. 08. 29.

Pap Jánosné
Óvodaigazgató

Véleményezésre jogosultak nyilatkozattétele

„A Közfoglalkoztatotti Képviselő a Sümegecsehi Lurkó Óvoda Pedagógiai Programjának részét képező egészségfejlesztési program elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez általános véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.”

Sümegecsehi, 2025. 08. 29.

Kristyánné Raffai Anita
Köznevelési - foglalkoztatotti Képviselő

Véleményezésre jogosultak nyilatkozattétele

A szülői közösség képviseletében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a szülői közösség számára magasabb jogszabályban biztosított véleményezési jog, korlátozás nélkül érvényesült, a Sümegecsehi Lurkó Óvoda

Pedagógiai Programjának részét képező egészségfejlesztési programmal foglaltakkal kapcsolatban

Sümegecsehi, 2025. 09. 04.

Szülői közösség elnöke
Nagyné Bószén Éva

Véleményezésre jogosultak nyilatkozattétele

A Sümegecsehi Lurkó Óvoda Pedagógiai Programjának részét képező egészségfejlesztési program elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez (ide azt kell beírni, amihez az egyetértését kérték a fenntartónak, vagy működtetőnek) a fenntartó, a működtető egyetértési jogát a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentumhoz egyetértését megadja.

Sümegecsehi, 2025. 09. 09.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM ELFOGADÁSA

„A Sümegecsehi Lurkó Óvoda nevelőtestülete, át nem ruházható jogkörében a Pedagógiai Program részét képező egészségfejlesztési programot Sümegecsehi, 2017. 08.30. napján tartott határozatképes ülésén 100 %-os igenlő szavazattal 10/2015. (08. 24.) számú határozatával elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Sümegecsehi, 2024.01.15.

.....
Pap Jánosné
Óvodaigazgató